

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XII –

Oponthoud te Kafarnaüm. – Excursies van daar uit. – Grote wonderen

(14 november – 12 december).

(Vervolg)

Opwekking van de jongeling van Naïm (Luk. 7, 11-16).

867.

17 november. –

Heden, zondag, reeds zeer vroeg, zag ik Jezus met zijn toekomstige apostelen, vele leerlingen en een aantal andere lieden, die te Gabara en van daar te Kafarnaüm geweest waren, op weg naar de Esdrelonvlakte toe; zij waren in twee groepen verdeeld; (een talrijke schare, lezen wij bij Lk. 7, 11); de ene ging vóór, de andere achter Jezus, die zelf met enige leerlingen meestal in het midden ging; *Hij onderwees hier en daar in het veld, wanneer zij een groep mensen ontmoetten en zelf een weinig uitrustten.*

De weg leidde (eerst) boven de vissersplaats van Petrus. (In fasc. 19, nr. 866, laatste alinea, heeft Jezus de visserij van Petrus of de heuvel Oreimeh als verzamelplaats aangeduid.)

Van hier gingen zij dwars door het dal van Magdalum (= vlakte Gennezaret), dat zich uitstrekt oostelijk (juister: noordoostelijk) van de berg die zich boven Gabara verheft. Dan ging Jezus door de dalen ten oosten van Betulië en Gischala en door het gewest van de twee steden die rechts en links van zijn weg lagen, toen Hij van Dabrat naar Gischala ging (fasc. 16, nr. 654).

Jezus kon heden 9 à 10 uren ver gereisd zijn; zij gingen bij herders binnen in een herberg op hun weg, 3 à 4 uren van Naïm; zij hadden de beek Kison reeds eenmaal overschreden⁴⁴².

⁴⁴² Overzicht van Jezus' weg. - Aan het zuideinde van de vlakte Gennezaret gekomen, slaat Hij rechts de duivenvallei (w. Hamam) in, gaat tot tegen de baden van Betulië, slaat nu links af, passeert tussen de heuvelen Nimrin en Qoroen Hattin, volgt een eindje ver de bovenloop van de beek Roemmaneh.

Nu links draaiend laat Hij Gischala rechts en volgt de richting van de huidige grote weg naar het zuiden. Aan deze weg liggen, een uur ten noordoosten van de Tabor, de resten van een oude herberg, die nu Soek el-Khan heet. We stellen ons voor dat Jezus hier stilsthoudt en overnacht.

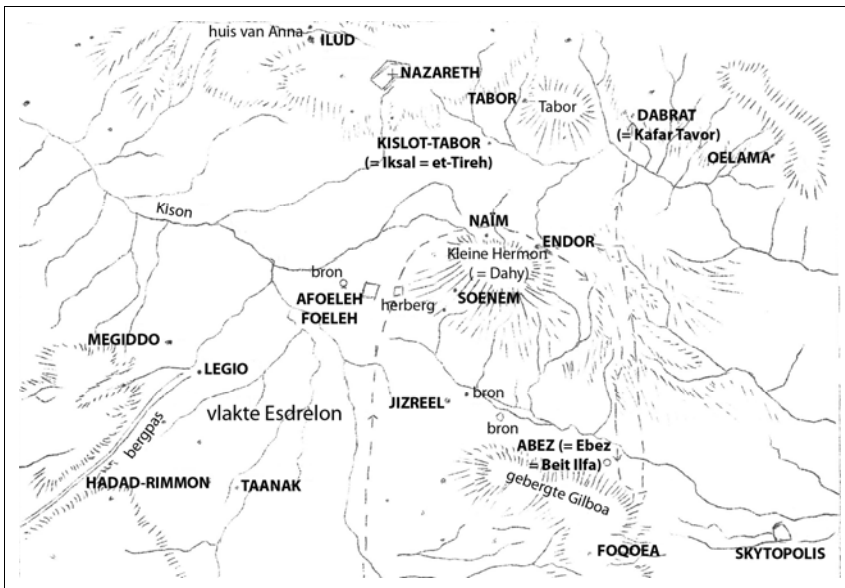
De volgende dag volgt Jezus zuidwaarts dezelfde weg die bij de zuidoostvoet van de Tabor in de Esdrelonvlakte uitkomt. Op dit punt is Jezus nog 1,5 uur van Naïm dat naar het zuidwesten gelegen is.

Jezus heeft hen onderweg herhaaldelijk onderricht en er hen ondermeer op gewezen hoe zij de valse leraren moesten onderscheiden (Mt. 7, 15-20).

868.

18 november. –

Naïm is een mooie stad met sterke huizen en heeft ook Engannim geheten; het ligt op een aangename heuvel ten zuiden van de beek Kison (beter: el-Bireh, oudtijds wellicht Aedron), een uur van de voet van de Tabor; het ziet uit het zuidwesten naar Endor.

Jizreël ligt meer naar het zuiden, maar men kan het wegens het gebergte (de kleine Hermon) niet zien liggen.

Wat de hier door K. gebruikte naam Kison betreft, dit is fout. Verkeerdelijk geeft zij aan alle beken in dit gewest de naam Kison; dit is een rivier met vele vertakkingen, maar ze vloeien alle naar het westen. Hier vloeien ze naar de Jordaan, na in de rivier el-Bireh uitgemond te zijn. Zie VOORREDE, nr. 11; men kan alles duidelijk nazien op grote kaart 2.

Naïm heeft (ten noorden en ten westen) de prachtige Esdrelonvlakte vóór zich en kan 3 of 4 uren ten zuidoosten van Nazareth liggen. Ten noorden van Naïm vloeit de voormelde beek (niet de Kison); Jezus was haar reeds overschreden in de richting van het noordoosten naar het westen.

De grond is hier buitengewoon vruchtbaar (zoals geheel de Esdrelonvlakte), vruchtbaar in granen, boomvruchten en wijn. De weduwe Maroni bezit een hele berg met de weelderigste wijngaarden bedekt.

Jezus kwam met ongeveer dertig reisgezellen naar Naïm (een talrijke menigte, zegt Lk. 7, 11). Onderweg waren reeds verscheidene van Hem gescheiden en naar huis gegaan.

De weg over de heuvelen werd hier smaller. (Vanaf 4 km ten noorden van Naïm begint de bodem vrij vlug uit de vallei op te stijgen.) Één groep ging vóór Hem en één kwam na Hem en Hij ging in het midden. Het was omstreeks 9 uur in de voormiddag, toen zij Naïm naderden.

Reeds onlangs werd mij bekend gemaakt dat Jezus, toen Hij hier zeer nabij was (fasc. 19, nr. 822), met opzet niet naar Naïm was gegaan, hoewel de jongen reeds ziek was, omdat Hij hem van een zware dood wilde verlossen en daardoor aan het geloof een grote uitbreiding wilde geven.

Toen de leerlingen op de smalle weg reeds tot de poort naderden, zag ik een groep Joden, in rouwmantels gehuld, met het lijk uit de poort komen. Ik heb altijd horen zeggen dat de Joden groepsgewijze zonder orde hun doden naar het graf vergezellen; hier ging het ook juist zo; zij liepen er als een zwerm omheen. Vier mannen droegen het lijk tussen zich in een kist. Deze was geplaatst op dwarshouten, die in het midden geboogd of uitgesneden waren; de kist had de vorm van een menselijk lichaam en was licht als een gevlochten korf en boven was het deksel eraan bevestigd. Tussen de leerlingen door, die zich aan

de weg in twee rijen scharden, *ging Jezus de naderende lijkstoet tegemoet en sprak: "Blijft staan!" Nu legde Hij de hand op de kist en zei: "Zet de kist neer!"* Toen zetten zij de kist neer; de mensen traden achteruit, de leerlingen stonden aan beide zijden.

De moeder met verscheidene vrouwen, waaronder de 3 bekende weduwen – de broer van ene dezer (nl. van Mara, zie familieboom), die van Kislot was, was Maroni's eerste man geweest – waren het lijk gevolgd, en stonden nu, na juist de poort uitgetreden te zijn, meerdere schreden van de Heer verwijderd; zij waren gesluierd en zeer treurig; de moeder stond vooraan; zij was zeer stil en weende en kon wel denken: "Ach! nu komt Hij, als het te laat is!"

869.

Jezus zei tot haar zeer vriendelijk en toch ernstig: "Ween niet, vrouw!" De droefheid van de omstaanders ontroerde Hem, want de weduwe maakte zich in de stad zeer bemind door haar grote weldadigheid jegens wezen en armen. Nochtans was er ook menig boos en vals mens onder hen en uit de stad kwamen er nog meer andere bij.

Jezus vroeg om water en een tak; men bracht tot een van de leerlingen een keteltje met water en men brak in een tuin een hysoptwijgje af en reikte het den Heer over en Hij zei tot de dragers: "Opent de kist en maakt de windsels los!"

Terwijl zij dit deden, *verhief Jezus de ogen ten hemel en sprak: "Ik prijs U, Vader, Heer van hemel en aarde, omdat Gij dit alles voor de schranderen en scherpzinnige geesten verborgen gehouden, maar het aan de eenvoudigen bekend hebt gemaakt. Ja, Vader, zo is het Uw welbehagen geweest.*

Alles is Mij door mijn Vader in handen gegeven, en niemand kent de Zoon dan de Vader, en niemand

kent de Vader dan de Zoon en hij aan wie de Zoon het wil openbaren. Komt allen tot Mij, gij, die belast en beladen zijt en Ik zal u sterken. Neemt mijn juk op u en leert van Mij, naar mijn voorbeeld, nederig en zachtmoedig van hart te zijn en dan zult gij rust voor uw zielen vinden, want mijn juk is zoet en mijn last is licht.” (cfr. Mat. 11, 25-30).

Nadat zij het deksel afgenomen hadden, zag ik het lijk in de kist liggen, omwonden als een busselkind. Het lijk op de handen omhoog tillend, maakten zij de windsels los, rolden ze op, ontdekten het aangezicht en de gebonden handen; en het lichaam lag eindelijk nog slechts in een doek gehuld.

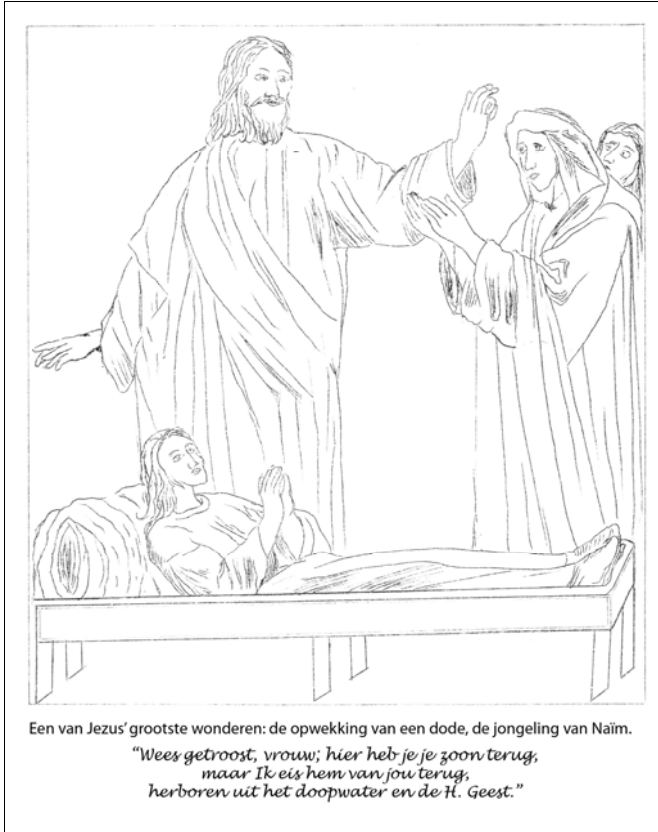
Jezus zegende het water, doopte er de tak in en besprengde het omstaande volk. Toen zag ik vele kleine donkere gestalten, zoals insecten, kevers, padden, slangen en kleine zwarte vogels uit vele omstanders komen en wegzweven. Weliswaar scheen mij dit door niemand anders dan door mij gezien te worden, maar het maakte de mensen meer in zichzelf gekeerd en ontroerd; zij kwamen mij helderder en zuiverder voor.

870.

Nu sprenkelde Jezus met de tak water op de jongeling en maakte met de hand een kruis over hem en hierop zag ik als een donkere, zwarte gestalte als een wolk uit het lichaam wijken, en Jezus sprak tot de dode jongen: “Sta op.”

Het lijk richtte zich op in zittende houding en de jongen zag nieuwsgierig en verwonderd rondom zich.

Vervolgens zei Jezus: “Geeft hem een kleed!” En zij hingen hem een mantel om.

Nu ging de jongen overeind staan en sprak: "Wat is er aan de hand? Hoe kom ik hier?"⁴⁴³

---

⁴⁴³ Hoe kom ik hier. – De jongen komt uit een andere wereld. Dit is ook de vraag van iemand die uit een extase komt. Voorbeelden zijn er bij de vleet.

Over Jozefa Menendez lezen wij:

"Nadat de duivel haar had losgelaten, die haar naar de hel meegevoerd had, waar zij de pijnen der hel uren lang doorstaan had, kwam zij stilaan tot bezinning. De uren in de hel doorgebracht, leken haar eeuwen geweest te zijn; zij kreeg geleidelijk contact met de personen en plaatsen rondom haar en vroeg dan: "Waar ben ik? leef ik dan nog? Wie zijt GIJ?" Zij kent slechts

Zij deden hem sandalen aan, dan trad hij uit de kist en *Jezus nam hem bij de hand en leidde hem in de armen van zijn toesnellende moeder en zei: "Hier heb je je zoon terug, maar ik vorder hem van jou terug, herboren in de doopwateren!"*

De moeder was zo buiten zichzelf van vreugde, verbaasdheid en eerbied, dat zij er niet aan dacht Jezus te bedanken; onder het storten van tranen hield zij haar zoon in de armen geklemd.

Zij trokken met hem naar huis; het volk zong lofzangen. Jezus volgde hen met de leerlingen in het huis van de weduwe, dat zeer groot en met tuinen en pleinen omgeven was. Nu kwamen daar vele vrienden van alle kanten toegesnel; zij verdrongen elkander om de jongen te zien; hij werd gebaad en hij legde een wit kleedje en gordel aan.

Men waste Jezus en de leerlingen de voeten en bood hun een voorgerecht aan, en ook begon er in het huis aanstonds een zeer vreugdige en overvloedige uitdeling van geschenken aan de armen, die zich om het huis verzameld hadden om, met de hoop iets te krijgen, hun gelukwensen aan te bieden. Er werden klederen, lijnwaad, graan, brood, lammeren, vogelen en ook muntstukken uitgedeeld. *Tussenin onderwees Jezus in de hof van de weduwe de samengestroomde menigte.*

---

langzaam haar omgeving terug; alles schijnt haar reeds lang geleden te zijn." (Un appel à l'Amour, blz. 245).

In nr. 393 zegde K.: "De genezen bezetenen zeiden dat zij zich hun vorige toestand niet meer herinnerden."

K. noemt de jongen Martialis.

In de kerkgeschiedenis is een Martialis beroemd, maar het is onzeker of het die opgewekte jongen van Naïm geweest is.

"Hij was", lezen wij in Pet. Boll, 30 juni, "een groot geloofsverkondiger, tijdgenoot van Christus, ijverige medewerker van Sint-Petrus en de overige apostelen, groot wonderdoener en zelf apostel van Aquitanië en eerste bisschop van Limoges."

Martialis in zijn wit kleedje was zeer vrolijk, liep heen en weer, liet zich bezien en deelde ook zelf uit; hij was blij als een kind en het was vermakelijk om te zien hoe de jongen, toen zijn schoolkameraden door hun leraren in het voorhof geleid werden, op hen afkwam. Vele van die schoolkinderen waren voor hem verschrikt als voor een geest; en hij liep op hen toe en joeg hen voor de grap met gemaakte buikstem vrees aan; en zij vluchtten achteruit; anderen lachten met die vreesachtigen en hingen de dappere uit; zij gingen naar hem toe, schudden hem gelukwensend de hand en zagen zelfvoldaan en geringschattend op de benauwden neer, zoals een groter knaap een paard, of een ander dier aanraakt, waarvoor een kleinere nog bang is.

871.

Nu werd in het huis en in de voorhoven een gastmaal aangericht en allen namen er deel aan. Petrus, als verwante van de weduwe – zij was de dochter van de broer van zijn schoonvader – was opvallend verblijd; ook was hij zeer vertrouwd in het huis, waar hij zich bijna als de huisvader gedroeg.

Jezus riep de genezen jongeling dikwijls, in het bijzijn der verzamelde scharen, tot zich en onderrichtte hen; ik begreep wel dat Hij datgene wat Hij hem zei, sprak ten aanhoren en tot stichting van de aanwezigen en dat zij er door getroffen werden.

Maar ik heb niet gehoord dat Hij over hem als over een gestorvene sprak; Hij sprak steeds als had de dood, die door de zonde in de wereld gekomen was, hem gebonden, geketend, om hem tenslotte af te maken in het graf, als had hij blind in de duisternis geworpen moeten worden en te laat de ogen moeten opendoen daar, waar geen erbarmen, geen hulp meer te verhoppen is.

Doch alvorens het zo ver was, had Gods barmhartigheid, ten aanzien van de deugd zijner

ouders en van enige zijner voorouders, vóór de ingang zijn banden losgemaakt, maar nu moest hij zich door de doop ook laten ontbinden van de ziekte der zonde, opdat hij niet uiteindelijk in een nog verschrikkelijker gevangenschap terecht zou komen.

Jezus leerde over de deugd van de ouders, die in later tijd de kinderen ten goede komt, en hoe, om de gerechtigheid der oudvaders God Israël tot nog toe had geleid en gespaard; maar nu dit zelfde volk, gestorven door de zonde, in lijkwindsels gewonden en reeds gekist en toegedekt, aan de rand van het graf gekomen was, net als deze jongeling, was zijn barmhartigheid voor de laatste maal tot zijn volk gekomen.

Joannes had de wegen bereid en met sterke stem geroepen om de harten uit de doodslaap op te wekken en **de Vader erbarmde zich** nu voor de laatste maal en opende voor **de waarheid, het licht en het leven** de ogen van allen, die ze niet hardnekkig gesloten wilden houden.

Hij vergeleek het volk in zijn verblindheid met de jongeling: in lijkdoeken gewonden en gekist, ontmoette dit volk nu het Heil buiten de poorten der stad en reeds bij de rand van het graf.

Door de volgende punten van gelijkheid vestigde hij hun aandacht op het tragische, het kritische van het ogenblik: indien nu deze dragers hun oren voor zijn stem hadden gesloten, de kist op zijn bevel niet hadden neergezet en geopend, noch het omwikkeld lijk losgewonden, maar hardnekkig hun weg hadden vervolgd, de levende, maar zwaar geboeide des

doods, levend begraven hadden, welk een ontzettende, afgrijselijke ramp ware dit geweest?!

Welnu, juist zo handelen de valse leraars, de Farizeeën, die het arme volk van het leven der boetvaardigheid (geloof in Jezus, berouw en doop) verwijderd houden, het met de banden van hun wetten boeien, het in de kist van hun gebruiken en vormelijke observanties sluiten en het zo in het eeuwige graf werpen.

Hij smeekte en vermaande dus het volk om toch de aangeboden barmhartigheid van zijn hemelse Vader aan te nemen en zich tot de boetvaardigheid, de doop en het leven te spoeden.

872.

Merkwaardig was het dat Jezus hier met wijwater zegende; ik houd het er voor, dat het geweest is om de boze geesten te verdrijven, die een zekere macht op verscheidene aanwezigen hadden. Immers, enige van dezen waren geërgerd, anderen nijdig en nog anderen met een heimelijk leedvermaak vervuld, omdat Hij, naar zij meenden, de jongen niet van de dood zou kunnen opwekken. Ik heb al die slechte gevoelens in allerlei gedaanten van ongedierte uit hen zien wegtrekken.

Bij de opwekking van de jongeling zag ik ook, hoe zich uit het lijk, krachtens de zegen met het water een kleine wolk van vele kleiner en groter gestalten of schaduwen van insecten verhief en dan in de aarde verdween.

Ik dacht daarbij hoe ik anderen door Jezus van de dood opgewekt had zien worden.

Toen riep Hij de ziel van de overledene terug, die ik ver van hem in de kring van haar schuld had zien staan, en zij kwam boven het lichaam gezwefd en zonk er in, waarna het zich verhief.

Maar hier bij de jongen van Naïm geschiedde het anders; ik zag de ziel niet afgescheiden, niet terugkeren; ik zag als hief zich de dood als een verstikkende last van het lichaam af.

Toen na de maaltijd de avond naderde, ging Jezus met de leerlingen naar een andere tuin der weduwe van Naïm Maroni (een andere dan in nr. 871) aan het zuidelijk einde van de stad; de weg door de stad was in heel zijn lengte met allerlei ellendigen en zieken afgezet en *Jezus genas ze*; dit verwekte in de stad een grote beweging. Het was reeds donker, toen Jezus in de tuin kwam. Daar waren verzameld: Maroni, de drie weduwen, de huisgenoten en vrienden en enige synagogeleraars; voorts de genezen knaap en enige andere jongens. Men zag verscheidene lusthuizen in de tuin, en vóór een uitzonderlijk mooi lusthuis, waarvan het dak op zuilen rustte, die men met schotten kon sluiten, was een fakkel onder palmbomen hoog opgesteld; zijn licht viel tot in de zaal.

Eerst leraarde en vertelde Jezus al wandelend; daarna at men enige vruchten tot verkwikking en Jezus hield een mooie lering in het (schone) lusthuis. Ook met de verzezen jongeling sprak Hij dikwijls en wel met opzet ten aanhoren van anderen tot hun stichting; het was een wondermooie avond in de tuin. Tenslotte gingen zij in Maroni's huis de nacht doorbrengen; in de zijgebouwen was plaats voor allen.

Beslechting van huwelijksgechillen.

873.

19 november. –

Op de tijding van Jezus' komst en verblijf te Naïm en van de opwekking van de jongeling waren vele mensen en zieken uit het gehele gewest nog gisteravond en in de nacht aangekomen en

de straat vóór het huis van Maroni was in heel haar lengte met lange rijen van zulke zieken afgezet. *Jezus genas er een deel van 's morgens en herstelde ook de vrede in een aantal gezinnen.*

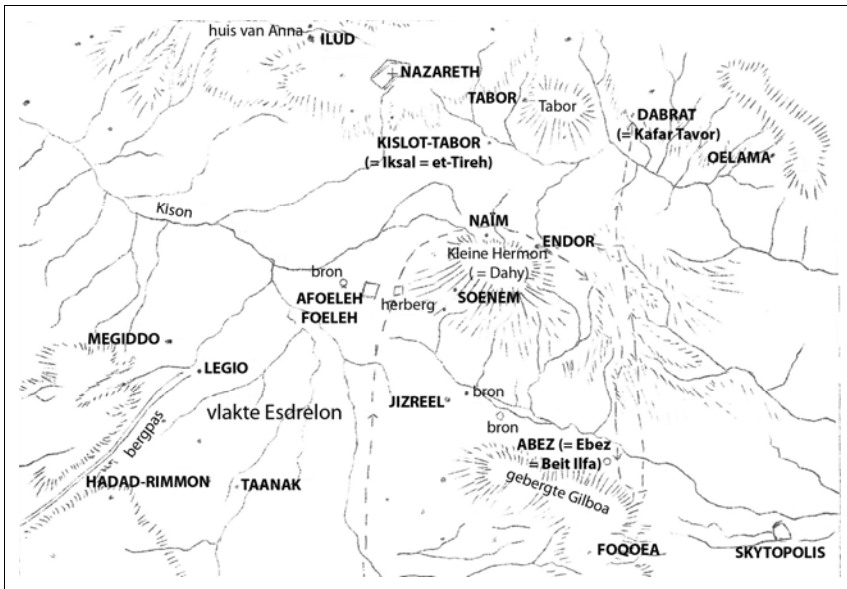
Verscheidene vrouwen kwamen Hem namelijk vragen of Hij hun geen scheidingsbrief kon geven; zij deden met misbaar hun beklag bij Hem over hun mannen met wie zij niet konden leven, maar dit was een hinderlaag van de Farizeeën. Daar dezen, door zijn wonderen beschaamd, hier niets tegen Hem konden uitrichten en niettemin al zijn handelingen met nijd en verbeteren woede gadesloegen, zo hoopten zij Hem nu tot uitspraken die de echtscheiding betroffen, te brengen, om Hem op grond van valse leer als een dwaalleraar te kunnen aanklagen.

Maar Jezus zei tot de klagende vrouwen: "Breng Mij een kom melk en een kom water, dan zal Ik u antwoorden." Zij gingen en kwamen uit een naburig huis met twee schalen, de ene vol melk, de andere vol water. Jezus goot de melk en het water dooreen en zei: *"Scheidt Mij dit, zodat de melk weer alleen en ook het water alleen is, en dan zal Ik u scheiden!"*

Daar de vrouwen wedervoeren dat Hij een onmogelijke zaak van hen verlangde, *sprak Jezus dat zij van Hem hetzelfde verlangden, een even onmogelijke zaak en Hij weidde hierop uit over de onontbindbaarheid van de echt, verklarend dat Mozes alleen om de versteendheid en ontaarding van de mensen de scheiding gelegaliseerd had* (cfr. Mt. 19, 3-10; Mk. 10, 1-13). *Maar gans gescheiden konden zij niet worden, want zij waren één lichaam en één vlees; en ook wanneer zij niet tezamen leefden, moest de man de vrouw en de kinderen toch onderhouden en geen van beide mocht hertrouwen.*

Hij ging ook met hen mee in de huizen hunner mannen en sprak met deze alleen, en dan met de vrouwen en mannen tegelijk, en Hij beschuldigde de beide partijen, doch het meest de vrouwen en bewerkte hun verzoening; zij weenden beiden en bleven mekaar getrouw en waren gelukkiger dan te voren.

De Farizeeën waren zeer grimmig, omdat hun opzet mislukt was. Jezus genas deze morgen nog meerdere blinden, door aarde in zijn hand te mengen met speeksel en door met dit mengsel hun ogen te bestrijken.

Jezus te Megiddo.

Eerst een kort woord over 4 VOORNAME STEDEN, dat de volgende zakelijke mededelingen van K. zal ophelderen:

I) Naïm.

Dit eerste woord slaat op het voorgaande. Katarina beklemtoont de mooie aangename ligging. Dit komt treffend overeen met de betekenis van de naam Naïm, nl. 'aangenaam, bevallig'.

Nu in het Arabisch 'Naïn'; de hebreeuwse 'M' gaat in het verwante Arabisch vaak over in 'N'.

Naïm ligt 8 km ten zuidzuidwesten van de Tabor, op een heuvelkruin of -vlakte, niveau 225-250 m, langs de noordhelling van de kleine Hermon, 290 m lager dan de top van dit gebergte, niveau 515 m.

De Franciscanen hebben daar nu een kleine kerk op de plaats waar een oude traditie het wonder lokaliseert, nl. nabij de oostrand van de hoogvlakte.

Een 200-tal meters ten zuidoosten van deze plaats vindt men grotten en rotsgraven. Naar deze was men met het lijk van de jongen op weg en verliet men juist de poort, toen Jezus hier aankwam en op de lijkstoet botste. – De lezer wordt dringend verzocht, deze en meer nog de volgende aanwijzingen op kaart 2 na te zien.

II) Megiddo.

Deze stad, teruggaand tot het 4^e millennium en een der oudste steden van de wereld, neemt ook in de geschiedenis van Israël een voorname plaats in. Haar ligging werd in de voorgaande eeuw vermoed en in de 20^e eeuw met zekerheid bekend. Misschien werd geen stad zo stelselmatig, grondig en volledig volgens de afschilferingsmethode onderzocht als Megiddo.

Ze heeft een strategische ligging, nl. op een kruispunt van wegen, speciaal aan de weg die de twee vijandige grootmachten Egypte met Assyrië en het verdere Oosten verbond. Langs deze weg moesten de legers dezer landen in de beoorloging van elkander voorbij. Meer bepaald, ligt Megiddo bij het punt waar uit zuidwestelijke richting een

pas uit het Samaritaans bergland in de vlakte Esdrelon uitkomt. Hier was het dat de vrome koning Josias het Egyptische leger van koning Nechao de doortocht wilde versperren, maar hij leed de nederlaag en sneuvelde in de strijd (II Kron. 35, 20-24; II Kon. 23, 29-30). Door deze bergpas loopt nu de moderne grote landweg (zie grote kaart 2).

De omgeving van Megiddo, ja, soms de hele Esdrelonvlakte werd ook vlakte van Megiddo genoemd en de vele waterrijke bronnen noemde men de 'wateren van Megiddo' (cfr. Recht. 5, 19; II Kron. 35, 22, enz.). Samen vormen ze de bestendige beek die nu w. Ledjoen heet en haar water na een loop van 8 km in de Kison uitstort; ze is er de waterrijkste bijrivier van.

Haar naam Legio heeft ze ontleend aan de stad Legio.

De imposante heuvel, waarop Megiddo teruggevonden is, heet nu Moetesellim, en men vermoedt dat deze naam in laatste instantie teruggaat tot de gouverneurs, die door Salomon over deze stad en omgevend district aangesteld werden (I Kon. 4, 12); hij betekent gouverneur.

Megiddo was een van Salomo's vestingsteden, door hem herbouwd en versterkt. Ook kon de 'paardenkoning' hier, aan de rand van de Esdrelonvlakte, zijn vele paarden bij rijtochten en in gevechten best gebruiken. Ook zijn 'de paardenstallen van Salomon' een van de ophefmakendste vondsten die men op de heuvel Moetesellim heeft gedaan. Één complex stallen werd teruggevonden in het noordoosten der stad, nabij de grote noordelijke poort; een ander complex in het zuidwesten nabij de kleiner zuidelijke poort; de stadsmuren volgden de rand van de ronde heuvelvlakte.

Een ander voornaam bouwwerk werd gevonden aan de oostkant van de stad; het bestond uit een open binnenplaats met aan drie zijden overdekte lange vertrekken.

Dit zou wel het gebouw kunnen zijn, op wiens ronde binnenplaats wij Jezus straks zieken zullen zien genezen.

III) Legio.

Het is de naam van de stad die in Christus' tijd de rol en het belang van het vervallen Megiddo had overgenomen.

Van Legio is een uitgestrekt ruïneveld overgebleven.

De Arabische naam 'Ledjoen' is een vervorming van het Latijnse woord 'Legio', 'legioen', naam die aan deze plaats verbonden bleef, nadat een Romeins legioen hier lange tijd gekampeerd had.

Ledjoen ligt op de linker- of noordkant van de beek Ledjoen, ten zuiden van de hoge heuvel van Megiddo en strekt zich noordwaarts 1 km ver tot 200 m van de heuvel Moetesellim of Megiddo uit.

Legio erfde ook het handelsbelang van Megiddo, gezien zijn ligging op een kruispunt van wegen, waar vele karavananen voorbijkwamen.

Vandaar dat K. hier ook een tollenaarsverblijf en meerdere herbergen vermeldt. Nog vindt men een karavaanherberg aan de zuidkant van de beek en het dorp Ledjoen, een herberg die ook heden nog dienst doet. Uit het ruïneveld kan men besluiten dat de stad Ledjoen zich uitstreckte van de beek over een lage heuvel 1 km ver tot in de buurt van de heuvel Moetesellim.

In het zuiden ligt ook nog een brug over de beek, waarover men uit het huidige dorp in het landschap komt, waar wij Jezus straks zullen zien komen om de arbeiders toe te spreken.

IV) Dabbeset, de stad van Bartolomeüs.

Is een grensstad van de stam Zabulon, in zijn zuidwesthoek, nabij de Kison. Hoewel de stad niet teruggevonden is, MOET ze ongeveer liggen waar wij ze bij benadering lokaliseren op grote kaart 2, nl. te tell esj-sjemmam.

Verder zal K. zeggen: "In 't begin van zijn reis van Naïm naar Megiddo kon Jezus Dabbeset zien liggen; later, wanneer Hij Megiddo naderde, niet meer, wegens de vooruitspringende hoogten van Megiddo."

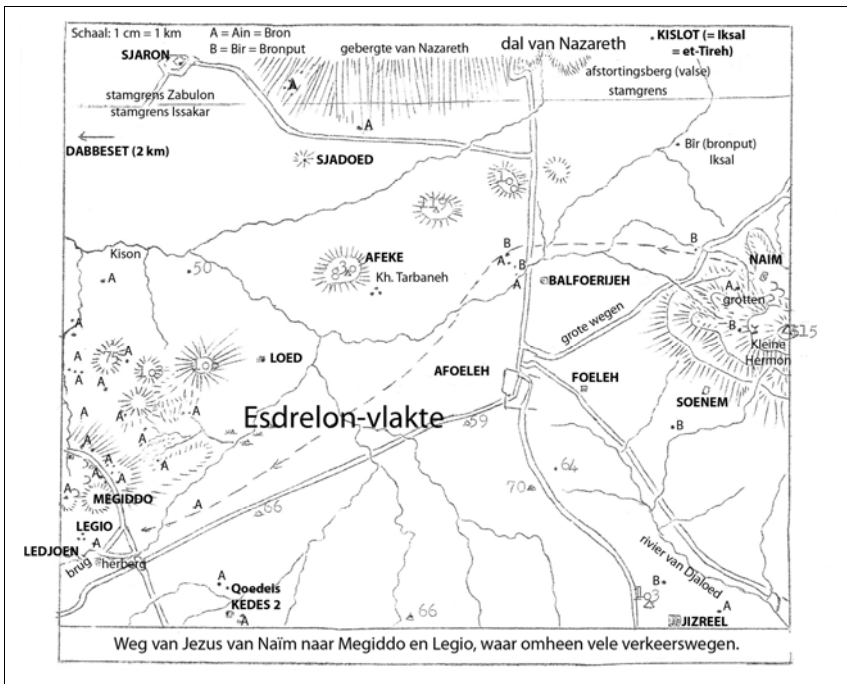
Dit kan men heel goed nagaan op grote kaart 2, waar deze hoogten aangetekend zijn; Hij ging dus eerst, westwaarts, sloeg dan zuidwestwaarts af; zodra zij de kleine heuvelketen rechts hadden, verdween Dabbeset er achter. –

Nu kunnen wij K. laten spreken, zonder haar te moeten onderbreken. Ik herhaal de titel:

Jezus te Megiddo.

Om de middag verliet Hij Naïm.

Maroni, de jongeling en al haar huisgenoten, de genezenen en vele goede burgers uit de stad deden Hem uitgeleide. Enigen wachtten Hem op vóór de poort, bezongen in psalmen zijn lof en wuifden Hem met groene takken tegen. Hij ging met de leerlingen westwaarts, aan de noordzijde van de Kison. (De naam is hier goed gebruikt, als wij onder Kison ook zijn vertakkingen verstaan). De bergen die in het zuiden de vallei van Nazareth sluiten, had Hij ter rechterzijde en Hij ging over een riviertje dat van noord naar zuid (van noordoost naar zuidwest) in de Kison vloeit, als daalde het van Nazareth af. (Het begint bij Kislot, het huidige Iksal).

Hij onderwees op de overzijde van dit riviertje landarbeiders die op het veld zaaierwerk aan het verrichten waren.

Eerst tegen de avond ging Hij met de leerlingen de nieuwe voorstad van Megiddo binnen (nl. Legio). Het ligt aan de voet van een gebergte (nl. het Samaritaans gebergte, dat hier een verlenging is van de Karmelketen). Aan de westzijde van dit gebergte komt men in het dal Zabulon (moet zijn: Saron, naam van de kustvlakte tussen Jaffa en de Karmelkaap).

Hij ging hier in een herberg, waarvoor Hij nog deze avond een leerrede hield.

Als de mensen op de velden Jezus met zijn gezelschap zagen naderen, zag ik hen naar hun klederen lopen en ze aantrekken; onder hun arbeid hadden zij die afgelegd. (Het dal van Nazareth is de door heuvelen ingesloten vallei, waarin Nazareth gelegen is, met het dal of wadi, die tussen de twee toppen van de valse afstortingsberg in de Esdremonvlakte uitmondt).

874.

20 november = 1 Kislew; Nieuwe Maan. –

Megiddo zelf ligt op de hoogte (heuvel Moetesellim) en is vervallen, ja, half verwoest. Midden in de stad staat een gedeeltelijk ineengestorte, gedeeltelijk met gras begroeide bouwrest; ze heeft hier en daar nog halve bogen; dit zal oudtijds wel een kasteel van de koningen van Kanaän geweest zijn (Jos. 12, 21)⁴⁴⁴.

---

⁴⁴⁴ Kasteel der koningen van Kanaän. – Megiddo is een oude, kanaänietische koningsstad (Jos. 12, 21). Dat er na 12 eeuwen nog veel van overbleef, is aanneembaar, te meer daar Salomo, zijn gouverneurs of latere oversten het hersteld zullen hebben (cfr. I Kon. 4, 12; 9, 19).

In opgravingen vermeldt J. Simons aan de oostkant van de stad een gebouwencomplex met drie vleugels en een open binnenplein.

In Nouv. Revue théol. 1938, blz. 85 zegt hij er nog over: "Blijkbaar is dit het paleis geweest van een plaatselijke vorst of van een stadsbestuurder of

Ik hoorde ook dat Abraham in dit gewest is geweest⁴⁴⁵. Ook is hier in de buurt de deugdzame koning Josias door de Egyptenaren verslagen en dodelijk gewond geworden. Ik zag dat hij in deze stad gestorven is.⁴⁴⁶

Een nieuwe en levendiger wijk van Megiddo is de voorstad (Legio), waar Jezus is ingegaan; ze bestaat uit een lange rij van gebouwen aan de voet van de heuvel (Moetesellim), waar een grote handelsweg van uit Ptolemaïs voorbijloopt.

Daarom staan hier vele grote herbergen en wonen hier ook tollenaars, die Jezus' lering gisteren gehoord hebben; ze kwamen heden weer bij Hem en hadden het besluit genomen boetvaardigheid te doen en zich te laten dopen. De Farizeeën van deze plaats waren hierover ten zeerste verbitterd.

Er is hier een zeer grote menigte zieken verzameld en in de morgen kwamen er nog gedurig nieuwe bij. *Jezus liet hun*

---

landvoogd. Het bestond waarschijnlijk reeds in de 15^e, 14^e of 13^e eeuw vóór Chr. Tijdens de opgravingen werd hier een hele verzameling kunstschaten ontdekt."

⁴⁴⁵ Abraham in dit gewest. – Te Betel sprak God tot Abraham: "Sta op en doorwandele het land, Ik wil het u geven." (Gen. 13, 17).

Aan de noordvoet van de heuvel Moetesellim ontspringt in een grot met rondgewelfde ingang een rijke bron die een beek vormt. Bij de bewoners van dit gewest bestaat een traditie dat Abraham, door met zijn stok op de rots te slaan, de overvloedige bron ten behoeve van de stad heeft doen ontspringen.

Deze traditie of legende is vermeld bij de Arabische geschiedschrijvers en geografen Jaqoet en Ibn el-Faqih.

"Ik hoorde dat Abraham in dit gewest is geweest", zegt K.

Dus kan zij dit van de inlanders gehoord hebben, terwijl ze hier bij Jezus was.

⁴⁴⁶ Josias in deze stad gestorven. – "Gedurende zijn regering rukte Farao Necho, de koning van Egypte, naar de rivier de Eufraat tegen de koning van Assjoer op. Koning Josias trok tegen hem op, maar sneuvelde reeds bij de eerste ontmoeting te Megiddo; zijn dienaren brachten zijn lijk op een wagen van Megiddo naar Jeruzalem." (2 Kon. 23, 29-30; II Kron. 35, 23-24).

door de leerlingen zeggen dat Hij tegen de avond tot hen zou komen en Hij regelde hoe zij gerangschikt en geplaatst moesten worden en de leerlingen zorgden daarvoor. Bij de ingang vóór de stad Megiddo was een groot rond grasplein, met muren en gebouwen omgeven. Ook deze groep gebouwen was een weinig vervallen. In deze omtrek werden de zieken volgens de aard van hun ziekte in een kring geplaatst.

Jezus trok 's namiddags met de leerlingen weer het landschap in, naar een dal ten oosten van de stad en *onderrichtte op zijn rondwandeling de zaaiarbeiders in parabelen*. Ook vele van de reeds geschoolde leerlingen onderwezen hen; zij bereidden ook groepen dagloners, die verderaf werkten, op Jezus' komst en lering voor. Aan hen die Hij verliet, verklaarden zij vele gezegden van de Heer, die zij niet goed verstaan hadden en zij vertelden hun ook Jezus' wonderen.

Hetzelfde onderricht werd meestal herhaald, zodat de mensen die achteraf bijeenkwamen en Jezus' leer bespraken, allen hetzelfde wisten. Alleen hadden de aandachtiger en dieper denkende toehoorders alles beter doorgrond en dezen gaven dan daarover uitleg aan de trageren van begrip. Daar de mensen in dat warme land dikwijls onder hun arbeid moesten rusten, *zo onderwees Jezus hen in die tussenpozen, of ook wanneer zij gingen zitten schaften*.

Leerlingen van Joannes bij Jezus.

875.

Terwijl ik Jezus met de leerlingen op weg zag door de velden, ontwaarde ik enige, me dunkt 4 leerlingen van Joannes, die na een lange reis hier aankwamen; zij groetten de leerlingen, voegden zich bij hen en luisterden toe; zij hadden stroken vel om de nek en riemen om hun middel. Dezen waren niet door Joannes gezonden, hoewel zij met hem en zijn leerlingen verkeerden; het

waren mislopen en ontaarde leerlingen van Joannes; zij spanden ook met de Herodianen samen en waren uitgezonden om te spioneren, vooral om uit te horen wat Jezus leerde over zijn Rijk; zij waren veel strenger, hoffelijker en fijner van manieren dan de leerlingen van Jezus. Bij hen was het vel van Joannes reeds in een soort stool van schaapsvel, en zijn lering in een stijf, sektarisch formalisme veranderd.

Andere leerlingen van Joannes. – Het geval Mt. 11, 1-15; Lk. 7, 17-30.

Omstreeks 5 uur kwam er nog een andere groep Joannes-leerlingen aan; zij waren met hun twaalfen.

Twee van hen waren door Joannes gestuurd als eigenlijke gezanten en de overigen waren als getuigen meegekomen. Op het ogenblik van hun aankomst begaf Jezus zich juist uit het landschap naar Megiddo terug en zij volgden de andere leerlingen op de voet. Enige van hen waren bij de laatste wonderen van Jezus tegenwoordig geweest en tot Joannes teruggelopen.

Ook waren sommige Joannes-leerlingen, aanstonds na de opwekking van de jongeling van Naïm van de schaar afgeweken en naar Macherus gesneld (Lk. 7, 18), waar zij tot Joannes zeiden:

“Wat is er aan de hand? wat beduidt dat?

Wat is daarvan te denken? Hoe zit dat allemaal ineen?

Dit alles hebben wij van Hem gezien, zulke woorden van Hem gehoord! Maar anderzijds zijn zijn leerlingen veel vrijer in het vasten dan wij! veel lakser in alle wetsonderhoudingen!

Wie moeten wij volgen? Wie mag Hij zijn?

Waarom geneest Hij alle zieken, troost en helpt Hij geheel vreemde mensen, en verzet Hij geen enkele stap om u te verlossen?”

Joannes had altijd grote moeite met zijn leerlingen; zij wilden niet van hem scheiden en hij zond hen zo herhaaldelijk tot Jezus, alleen met het doel dat zij Hem zouden leren kennen en volgen. Maar dit viel hun zwaar, daar zij reeds, als leerlingen van Joannes, zeer met zichzelf ingenomen waren; hij liet daarom Jezus ook zo dikwijls verzoeken om toch openlijk en ondubbelzinnig te verklaren wie Hij was, opdat zijn leerlingen het zouden horen en geloven en zich met alle mensen tot Hem bekeren.

Toen zij ditmaal weer met hun twijfels en moeilijkheden tot Joannes kwamen, kreeg hij opnieuw de gedachte Jezus nog eens er om te verzoeken openlijk en ronduit de verklaring af te leggen dat Hij de Messias, de Zoon van God was, en hij vaardigde er dus twee met deze vraag naar Jezus af.

Toen zij aankwamen, keerde Jezus, zoals ik zei, terug uit het dal (ten oosten van de stad) en in de stad gekomen begaf Hij zich aanstonds met zijn leerlingen naar de ronde plaats, waar de zieken uit het hele gewest gerangschikt en gelegerd waren. Ook zieken uit Nazareth waren onder hen, die Hem kenden: lammen, blinden, stommen, doven, zieken van alle aard en ook meerdere bezetenen.

De kring rondwandeland genas Hij de bezetenen op verschillende wijzen. Deze waren niet zo woedend, gelijk dikwijls andere keren, maar zij hadden in hun ledematen krampen en verschrikkelijke stuiptrekkingen. *Jezus genas hen door een bevel uit de verte in het voorbijgaan.* Ik zag de gewone donkere damp van hen wijken, henzelf lichtelijk onmachtig worden en hoe zij, na tot zichzelf gekomen te zijn, er geheel veranderd uitzagen. De damp stijgt dan dun uit hen en trekt zich verdichtend tezamen: menigmaal verdwijnt hij in de lucht en menigmaal zinkt hij in de aarde; dit laatste deed hij hier. Dikwijls, wanneer de boze geest in de vorm van een donkere schaduw meer in menselijke gedaante van hen wijkt, zie ik hem niet ogenblikkelijk verdwijnen, maar tussen de mensen ronddwarrelen, heen en weer dwalen en pas dan ontwijken.

Jezus bevond zich aan het begin van de rij om met zijn genezingen te beginnen, toen de afgevaardigde Joannes-leerlingen met een zekere ambtsijver als leden ener commissie Jezus in de weg traden om Hem toe te spreken, *maar Hij sloeg er geen acht op, en begon een lange reeks van genezingen.*

Dit beviel hun niet; zij wisten niet waarom.

In het algemeen waren vele Joannes-leerlingen bekrompen van hart, kleingeestig, afgunstig:
Joannes deed geen wonderen, Jezus deed wonderen.

Joannes verkondigde met veel ophef zo verheven dingen over Jezus en Deze hielp hem niet uit de gevangenis.

Wanneer zij van zijn wondermacht en leergezag overtuigd waren, lieten zij zich door het algemeen gepraat weer van de wijs brengen: “Wie is Hij dan wel? Men kent toch overal zijn arme verwanten!”

Dan vonden zij ook weer geen rechte kant aan zijn woorden betreffende zijn Rijk: zij zagen geen rijk, ook geen toebereidselen er toe.

Anderzijds, daar Joannes, hoewel in de kerker gevangen, door de meesten hooggeschat en bewonderd werd, veronderstelden zij soms dat Jezus hem niet hielp en wegwijnen liet om zelf en alleen des te meer wijd en zijd beroemd te worden.

Tenslotte ergerden zij zich aan de vrijheid van zijn leerlingen; zij hielden het deels ook wel voor een overdreven ootmoedigheid van Joannes, dat hij Jezus zo hoog ophemelde en hen altijd tot Hem zond met het verzoek zich te verklaren en openlijk bekend te maken.

Daar Jezus nooit een rechtstreeks antwoord gaf en zij niet vermoedden dat Joannes hen die reizen liet ondernemen, opdat zij Jezus erkennen zouden, zo was dit erkennen, bij al hun eigenwaan, een moeilijker zaak voor hen dan voor het eenvoudigste kind.

Jezus genas de zieken, rondgaand langs de kring, en kwam dan bij een van Nazareth, die zijn oude vriendschap met Hem oprakelde en vroeg: “Herinnert U zich nog de tijd dat U 25 jaar kon zijn en dat uw grootvader stierf? Weet U nog dat wij toen vaak tezamen geweest zijn?” Hij bedoelde daarmee Anna’s tweede of derde man, dit weet ik niet meer juist.

Jezus ging op die herinnering niet in en zei alleen: “Ja, vriend, ja, Ik ken u goed, Ik weet het nog”, en bracht het gesprek aanstonds op zijn zonden en kwalen. Daar Hij berouw en geloof in de man zag, *genas en vermaande Hij hem* en ging over tot de volgenden.

Toen Hij nu aan het tegenovergestelde einde van de kring gekomen was, traden de afgezanten van Joannes, die de hele tijd al zijn wonderen uit het midden van de kring aanschouwd hadden, Hem opnieuw in de weg en zeiden: “Joannes de Doper heeft ons tot U gezonden en laat U vragen: Zijt Gij Degene die komen moet, of moeten wij een andere verwachten?”

Hierop zei Jezus tot hen: “Gaat Joannes verkondigen wat gij gezien en gehoord hebt: de blinden zien, de doven horen, de lammen gaan, de melaatsen worden gereinigd en de doden verrijzen; (onlangs nog de jongen van Naïm). De weduwen worden getroost, aan de armen wordt het Evangelie verkondigd, wat krom is, wordt recht gemaakt en zalig hij die geen aanstoot aan Mij neemt!” Hierop wendde Hij zich weer van hen weg en zij vertrokken zonder uitstel.

Jezus kon feitelijk niet duidelijker van zichzelf spreken, want wie had Hem verstaan? Zijn leerlingen waren wel allen goede, eenvoudige, edelmoedige, rechtschapen mensen, maar nog niet in staat tot zulk een erkenning. Immers, meerderen van hen waren naar het vlees met Hem verwant en zij zouden zich geërgerd of verkeerde gedachten van Hem gekregen hebben. Het volk was

niet bereid en geheel onrijp om de waarheid te vernemen en Hij was door bespieders omringd. Zelfs onder de Joannes-leerlingen hadden de Farizeeën en Herodianen hun werktuigen.

878.

Nadat de boden van Joannes heengegaan waren, *begon Jezus op de (ronde) plaats de mensen te onderrichten. De genezenen, veel volk, verscheidene schriftgeleerden uit de stad en zijn leerlingen, ook de 5 tollenaars die hier woonden, hoorden Hem aan.*

Hij leerde nog lang bij het fakkellicht, want hierbij waren reeds de laatste zieken genezen. Hij maakte zijn antwoord aan de leerlingen van Joannes tot het aanknopingspunt van zijn toespraak. Hij zette uiteen welk een gebruik men van Gods weldaden, die wij kregen, moeten maken.

Hij vermaande allen tot boetvaardigheid en bekering; en daar Hij wist dat voor enige Farizeeën zijn algemeen kort antwoord aan de gezanten van Joannes een aanleiding geweest was om tot het volk te zeggen: "Hij houdt niet van Joannes en laat hem aan zijn lot over, om zelf beroemder te worden", zo verklaarde Hij zijn antwoord op de vraag wie Hij was, alsook zijn oproep tot inkeer en boetvaardigheid; en hiertoe verwees Hij hen naar het getuigenis van Joannes; zijzelf toch hadden hem gehoord en wisten wat hij over Hem had gezegd en getuigd.

Hij vroeg hen hoe zij nog langer konden twifelen en wat zij dan bij of in Joannes waren gaan zoeken. Hij sprak als volgt: "Wat zijt gij dan gaan zien, toen gij u tot Joannes in de woestijn begeven hebt? Zijt gij een riet gaan zien, dat in de wind op- en neerbuigt? Een prachtig gekleed en wekelijk levend mens? Maar ziet! Liederen die zich prachtig kleden en wulps leven,

zoekt men aan de hoven van de koningen. Wat hebt gij dan willen zien, toen gij hem opzocht? Hebt gij een profeet willen zien? Ja! zeg ik u! gij hebt meer dan een profeet in hem gezien. Hij toch is het van wie geschreven staat: "Zie! ik zend mijn engel vóór U uit, opdat hij U de weg zal bereiden." (Mal. 3, 1).

Ja! Ik zeg het u; onder allen die van een vrouw geboren zijn, is er geen groter profeet opgestaan dan Joannes de Doper, en toch is de kleinste in het hemelrijk groter dan hij⁴⁴⁷.

Maar van de tijd van Joannes de Doper af lijdt het hemelrijk geweld, en die geweld gebruiken, veroveren het, want alle profeten en de Wet tot Joannes toe hebben daarover voorzeggingen gedaan, en, indien gij het begrijpen wilt, zo is juist hij de Elías die komen moet. Wie oren heeft om te oren, moge het horen."

Alle aanwezigen waren zeer getroffen en het volkomen eens met de woorden van Jezus en zij wilden zich laten dopen; maar er waren daar ook schriftgeleerden, die morden en aanstoot aan Jezus genomen hadden, vooral omdat Hij gisteravond en heden morgen onderhandeld had met de tollenaars, die ook nu hier weer tegenwoordig waren. *Daarom weidde Jezus hierna uit over de vraag voor wat en wie men Joannes en Hemzelf zo al had uitgemaakt. Inzonderheid*

---

⁴⁴⁷ De kleinste in het Rijk van Jezus groter dan de grootste heilige in het Oude Testament. – Meer bevoorrecht, meer begenadigd, rijker aan gunsten en genaden. Zo verstaat men dit gewoonlijk.

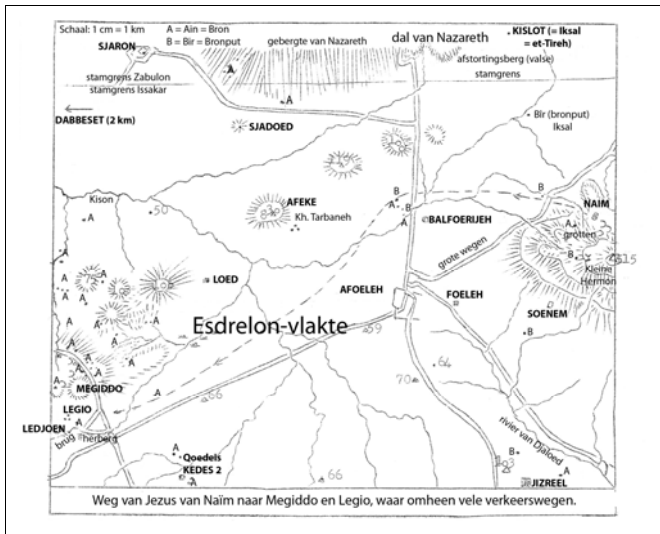
De voorkeur echter geef ik aan de ongewone verklaring: Hij, dit is Jezus, die tot nog toe minder is dan Joannes, onaanzienlijk, nog onbekend, meer bespot, gehaat, vervolgd en ook in zijn kleding, handelwijze, gezelschap van geringe lieden, enz. onopvallend, Hij is groter dan Joannes.

vermeldde Hij de beschuldiging tegen Hem dat Hij met tollenaars en zondaars verkeerde, enz.

Later ging Jezus nog met de leerlingen in het huis van een tollenaar, waar ook de vier andere tollenaars waren, tot een maaltijd en *ook hier onderrichtte Hij weer de gasten.* Het waren allen mensen die zich bekeerd hadden en besloten waren boetvaardigheid te doen en zich te laten dopen. Dit huis lag dicht bij de plaats, waar Jezus genezingen had gedaan.

Een ander tollenaarshuis lag bij de ingang van de stad en nog andere lagen even verder van de stad.

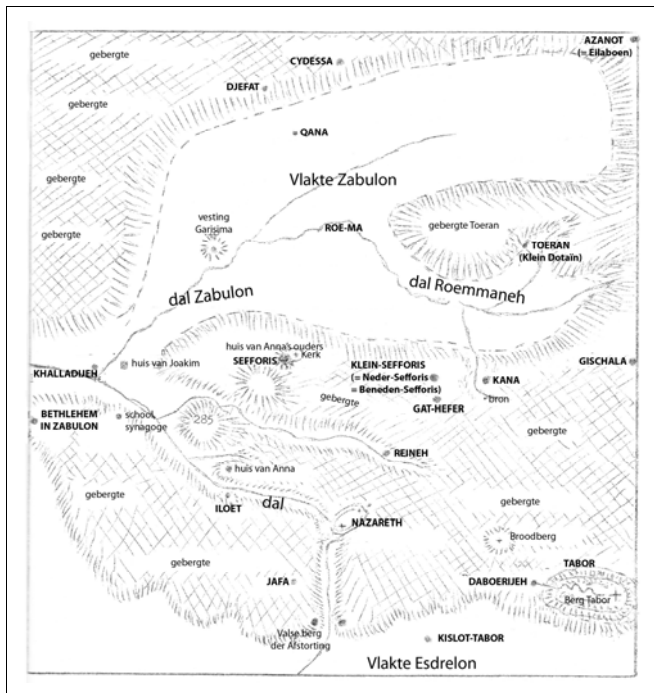
Dabbeset, waar Bartolomeüs woonde, kon men tijdens het eerste gedeelte van de tocht van Naïm naar hier zien liggen.

Later was het achter de vooruitspringende hoogten (kleine heuvelketen) van Megiddo verborgen. (Zie inleiding op nr. 874, IV. Dabbest). Het lag ongeveer 1,5 uur ten westen van daar, vóór het dal Zabulon, aan de Kison.

(Is goed gezegd. Volgt men de beek die bij Dabbeset in de Kison uitmondt in de richting noordoosten bereikt men weldra het dal en de vlakte Zabulon of Battauf; cfr. Fasc. 1, nr. 11, voetnoot 25).

Terug naar Kafarnaüm. – Aanschouwelijk onderricht.

879.

21 november = 2 Kislew. –

Jezus begon zijn terugreis naar Kafarnaüm.

Het Nieuwe-Maan-Feest was gisteren reeds begonnen⁴⁴⁸.

Met Jezus gingen mee de 24 leerlingen en de 4 ontaarde Joannes-leerlingen, die gisteren vóór Megiddo er bij gekomen waren.

Ook enige tollenaars van Megiddo, die te Kafarnaüm gedoopt wilden worden, hadden zich bij hen aangesloten.

Zij gingen zeer langzaam en stonden stil of zaten dikwijls neer op aangename plaatsen, want *Jezus leerde voortdurend op deze tocht.*

Hun weg bracht hen noordoostwaarts over de hoogten van Megiddo door het dal (of vlakke Esdreton) voorbij Nazareth (doch op een zekere afstand) en tenslotte naar een dorp aan de noordwestzijde van de Tabor.

---

⁴⁴⁸ Nieuwe-Maan-Feest gisteren reeds begonnen.

Volgens onze berekening had K. moeten zeggen: het viel gisteren en was dus eergisterenavond reeds begonnen, zie nr. 874. Nochtans kan haar bewering juist zijn.

De empirische of zintuiglijke vaststelling van de Nieuwe Maan ging met moeilijkheden gepaard. Ze geschiedde te Jeruzalem.

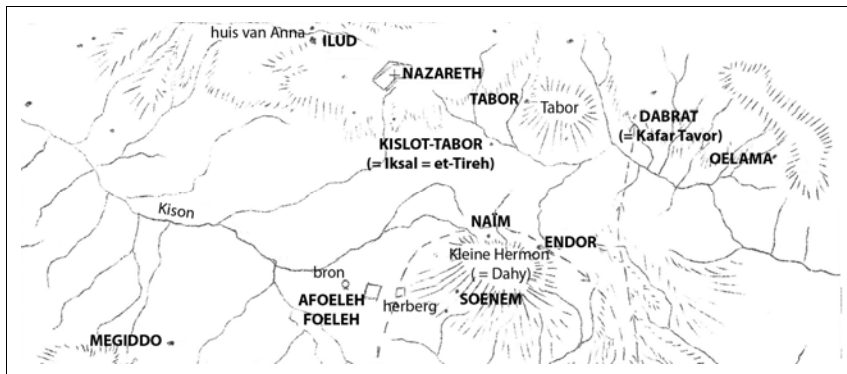
Zodra ze bemerkt was, maakte men het met vuren op hoge bergtoppen door het hele land bekend.

Soms bedrogen de Samaritanen de Joden door valse signalen.

Dan werden de nieuwe manen door ijlboden aangekondigd, maar in verwijderde gewesten kwam die aankondiging soms te laat en werd het Nieuwe-Maan-Feest de volgende dag gevierd; deze tweede dag werd als minder heilig beschouwd.

Tot zulk een geval moeten wij onze toevlucht nemen om hier K.'s woorden te rechtvaardigen. Het Nieuwe-Maan-Feest was geen strenge rustdag, behalve dit van de 7e maand, nl. Nisan, de eerste maand van het godsdienstig of liturgisch jaar (cfr. D.B. Néoménie).

Zie ook fasc. 9, VOORREDE nr. 12.

(Wij veronderstellen dit dorp of stadje 3 km ten zuidoosten van Nazareth, 2 km ten noorden van Iksal, d.i. Kisolot, ofschoon de door K. hier aangegeven afstanden minder goed kloppen; het plaatsje heet nu et-Tireh; maar het stadje moet minder dicht bij de Tabor en ten noorden van Kisolot geplaatst worden).

Zijn onderricht op deze weg was van zulk een aard dat ik het beslist verstond als een voorbereiding op de aanstaande definitieve roeping en zending van de apostelen.

Deze morgen wist ik nog veel ervan, maar door stoornis helaas! is mij bijna alles weer ontgaan.

Hij vermaande hen dringend alle aardse zorgen van zich af te zetten en zich (geleidelijk) van alle goederen te ontdoen. Hij sprak zeer ontroerend, lief en dichtertlijk. Hij brak een bloem aan de weg af en zei: "Deze bloem maakt zich geen zorgen. Nochtans beziet haar kleuren, haar fijne meeldraadjes en bladerenkroontje; was de rijke Salomo in al zijn pracht wel zo heerlijk uitgedost?"

"Ik zocht," zegt Brentano, "de plaats op waar deze woorden van Jezus staan" (Mt. 6, 28-34), maar K. zei: "Neen, dit was het niet,

het was hier geen lelie, maar een andere bloem.”
*Overigens heeft Jezus zeer vaak iets dergelijks
gedaan.*

*Eens leerde Hij zo, dat ieder apostel zijn eigen beeld
sprekend in Jezus' beschrijving kon herkennen; ook heb
ik iets gehoord, doch weer vergeten, waarbij ik dacht: “Dat zal
Judas toch heel zeker hebben opgemerkt.”*

*Hij sprak hun ook over zijn rijk; zij mochten toch niet
zo begerig naar ambten in zijn Rijk zijn, noch het
zich zo tijdelijk voorstellen; Hij sprak hierover zeer
nadrukkelijk en met opzet, omdat de 4 Joannes-leerlingen als
verkapte aanhangers van de Herodianen, Hem hoofdzakelijk over
dit punt wilden uithoren.*

*Nog vermaande Hij de leerlingen voor welk soort
mensen zij in de toekomst op hun hoede moesten zijn
en Hij beschreef deze zelfde Herodianen zo duidelijk,
dat men er zich niet aan kon vergissen.*

880.

Het spijt mij dat ik enige gelijkenissen van hun kleding vergeten
ben. *Hij zei ondermeer dat zij zich voor zekere
personen in schaapsvellen en met lange riemen in
acht moesten nemen.* Hij duidde ze met een andere naam
aan, die ik niet verstond; Hij noemde ze op de wijze, gelijk men
bij ons de fijnste olie noemt; het klonk als ‘Provanz’. Wat mag
dat zijn?

*Hij zei: “weest op uw hoede voor de profanen in
schaapsvellen met lang hangende gordels.”*
*Hij verstond daaronder die Joannes-leerlingen die
Herodiaanse spionnen waren en, naar het gebruik
van de rechtgeaarde Joannes-leerlingen een soort
stool van schaapsvel om de nek en over de borst
droegen.*

Een ander teken, waaraan men ze kon herkennen, was, dat de Herodianen niemand vlak in het aangezicht konden zien. Indien de leerlingen een reden tot vreugd zouden hebben, een prikkel tot ijver zouden voelen en dit zouden laten merken door een Herodiaan, deze een steek in zijn hart zou krijgen, misselijk zou worden en zich in zijn binnenste heen en weer wonden als een zeker insect dat opgesloten zit en een gaatje zoekt om te ontsnappen.

Hier noteert Brentano dat hijzelf de naam vergat van het diertje, kever of insect waarbij Hij hen vergeleek.

Hij duwde ook eenmaal een doornstruik achteruit en zei: "Ziet of gij hier vruchten aan vindt." Enige leerlingen keken in hun eenvoudigheid toe, doch Jezus hernam: "Wie zoekt er vijgen op distels en druiven op doornen?" (cfr. Mt. 7, 16).

Onder zulke leerredenen kwamen zij tegen de avond ongeveer 3 uren van Megiddo bij een rij van ongeveer twintig huizen met een school, gelegen aan de noordwestzijde van de voet van de Tabor, 1,5 uur of 2 uur ten oosten van Nazareth en een half uur van de stad Tabor, die ten oosten van dit dorp op de noordzijde van de Tabor ligt. (Voor stad Tabor, zie fasc. 19, nr. 829, voetnoot 422).

Er lag nog een stad ten zuiden van het dorp of stadje, waar zij nu aankwamen, aan de zuidwestzijde van de voet van de Tabor. (Bedoeld is zeer waarschijnlijk Kislot-Tabor of kortweg Kislot).

De dorpsbewoners waren zeer goed van aard; zij kenden Jezus uit zijn vroeger jaren, uit de tijd dat Hij met zijn vrienden om Nazareth rondwandelde; het merendeel waren herders en onder het hoeden van hun vee oogstten zij boomwol in, welke zij, bij het zien naderen van Jezus, in matten staken en huiswaarts droegen; zij liepen in allerijl en kwamen dan terug, Jezus tegemoet.

Ik zag dat zij hun ruige mutsen van vel in de handen hadden, maar in de school bedekten zij het hoofd. (Mannen zowel als vrouwen

hebben hedendaags het hoofd nog bedekt tijdens de synagoge-oefeningen.) Zij ontvingen Jezus bij de bron, wasten Hem en de leerlingen de voeten en boden hun de welkomsverversing aan. In dit dorp was geen synagoge, maar een school en een leraar. *Jezus ging er binnen en onderrichtte de mensen.* Daarna aten zij en Hij onderwees hen in parabelen ook weer in de school en daarna nog in een herberg.

Rouwmoedig melaatse door Jezus genezen.

881.

De plaats behoorde als een landbezit aan een voornaam man, die met zijn vrouw in een groter, meer afgelegen huis met hof woonde. Ik zag dat die man gezondigd had en nu ellendig met melaatsheid geslagen was; hij woonde daarom gescheiden van zijn vrouw, die boven in het huis woonde (in het hoofd- of achtergebouw), terwijl hij zich in de zijgebouwen ophield. Hij had zich niet als melaatse aangegeven, om niet tot een bezwaarlijke afzondering veroordeeld te worden; men kende nochtans zijn geval, doch zag het door de vingers. In het dorp kende men zijn ziekte en men vermeed daarom de straat waaraan zijn woning lag, ofschoon het de normale weg was; men sloeg een omweg in. Ook spraken de mensen 's avonds met de leerlingen over het geval. (Waarschijnlijk om hen te vermanen die weg te vermijden).

De melaatse man had reeds lang een ernstig berouw en een zeer levendig verlangen naar de komst van Jezus. Nu riep hij een knaapje van zowat 8 jaren tot zich; het was zijn slaafje en het bracht hem al het nodige aan, en hij zegde er tegen: "Ga tot Jezus van Nazareth en neem het ogenblik waar, waarop Hij zich even van zijn leerlingen verwijdert en alleen gaat, hetzij vóór, hetzij achter hen; val dan vóór Hem neer en zeg: Rabbi, mijn heer is ziek en gelooft dat Gij hem kunt genezen en daarvoor hoeft Gij slechts de weg aan ons huis voorbij te gaan, waar niemand wil

komen en hij bidt U ootmoedig dat Gij met hem in zijn ellende medelijden zoudt hebben, op die weg voorbijkomen, en hij gelooft dat hij dan heel zeker weer gezond zal zijn.”

Het knaapje kwam tot Jezus en voerde de gekregen opdracht zeer voortreffelijk uit en *Jezus zei er tegen: “Zeg aan uw heer dat Ik morgen zal komen”, en Hij nam het bij de hand, terwijl Hij zijn andere hand prijzend op diens hoofdje legde.* Dit geschiedde, toen Hij uit de school naar zijn herberg ging. Jezus, die de zending van het knaapje wel kende, was opzettelijk een weinig achter zijn leerlingen gebleven.

882.

22 november = 3 Kislew. –

‘s Morgens, nog in de schemering, ging Jezus met de leerlingen uit de herberg de weg op, die voorbij de woning van de melaatse liep, maar zijn leerlingen verzochten Hem liefst niet daarlangs te gaan: de mensen hadden hen gewaarschuwd niet die weg te volgen ter wille van de melaatse. *Maar Jezus zette zijn weg voort en beval hun Hem te volgen.* Wat hen beangst maakte, was dat dit te Kafarnaüm bekend zou worden en daar opspraak verwekken. De Joannes-leerlingen evenwel vergezelden Hem niet op deze weg voorbij dit huis.

Het knaapje dat op de uitkijk stond, had Jezus reeds van ver zien komen en had dit aan zijn heer gemeld. Deze kwam op een pad dat van zijn huis naar de weg leidde en bleef staan in de verte.

Toen Jezus genaderd was, riep hij: “Heer, kom niet tot bij mij (ik ben melaats); maar indien Gij slechts wilt dat ik gezond word, zo ben ik genezen.”

De leerlingen bleven toen staan en *Jezus zei tot de man: “Ik wil het!” en ging tot hem en raakte hem aan en sprak met hem.*

De man viel vóór Hem op zijn aangezicht en was rein; de schilfers der melaatsheid vielen van hem af.

Hij vertelde Jezus nu zijn toestand en *Jezus zei hem, nu weer bij zijn vrouw te gaan en zich allengskes ook onder de mensen te vertonen; Hij vermaande hem ook over zijn zonden en tot de doop van boetvaardigheid en legde hem een bepaalde aalmoes op.*

Dan keerde Hij tot de leerlingen terug en *zei hun dat, indien men gelooft en zuiver van hart is, men zelfs de melaatsen mag aanraken, als het geschiedt om ze te helpen.*

Ik zag hierna dat de genezene, na zich gebaad en aangekleed te hebben, tot zijn vrouw ging en haar het wonder van Jezus verhaalde, maar ik zag ook dat enige boze nijdige mensen uit het dorp het gingen overdragen aan de Farizeeën en priesters van de stad Tabor. (In I Kron. 6, 77 is Tabor genoemd als een levietenstad). Ze ligt een half uur ten oosten van daar (afstand ogenschijnlijk te klein).

Nu zag ik dat hem een onderzoekscommissie lastig ging vallen, een nauwkeurig onderzoek instelde en hem van zijn verborgen gehouden ziekte rekenschap eiste; zij vroegen of hij zich werkelijk genezen voelde. En daar zij die genezing erkennen moesten, maakten zij uit haat tegen Jezus nu een groot spektakel van iets wat te voren algemeen bekend was en dat ook zij goed wisten, doch oogluikend duldden.

De leerlingen op weg naar Kafarnaüm door Jezus onderricht.

883.

Ik zag Jezus met de leerlingen de hele dag zeer snel gaan, maar toch nu en dan wat rusten en een verversing nemen. *Hij onderrichtte hen onderweg over het verlaten van alle tijdelijke goederen, sprak in parabelen over het Rijk*

Gods en zei hun ook dat het nu onmogelijk was, dat zij alles duidelijk verstonden, maar dat in de toekomst alles voor hen opgehelderd zou worden.

Hij sprak over het verzaken aan ijdele aardse zorgen voor kleding en voedsel. Welhaast (nl. op 3 februari) zouden zij een geval beleven, waarin er voor vele hongerigen weinig of geen voedsel voorhanden zou zijn; zijzelf zouden Hem dan vragen wáár voor zoveel uitgehongerde mensen voldoende voedsel gevonden kon worden. Nochtans zouden allen overvloedig verzadigd worden en zou er nog overschot zijn (nr. 1084-1087).

Zij moesten zich, zo sprak Hij verder, huizen bouwen, maar dan op vaste grond (cfr. Mt. 7, 24-25), en Hij drukte zich daarbij in zulke bewoording uit, dat men begrijpen kon, dat het door de zelfopoffering, de moeite en inspanning is, dat men die huizen in zijn Rijk, nl. bedieningen en ambten kon bekomen. Nochtans verstonden zij dit in een te letterlijke, aardse zin. Dit maakte Judas onbescheiden en bovenmate verheugd en hij zei ten aanhoren van allen dat hij aanstonds wilde beginnen, de gelegenheid waarnemen en flink werken.

Hierop bleef Jezus stilstaan en zei: "Wij zijn nog niet aan het einde; het zal niet altijd zó zijn dat gij goed ontvangen en overal gespijzigd zult worden en alles in overvloed hebben; er zal een tijd komen dat men u vervolgt, wegjaagt en dat gij geen onderdak, geen brood of klederen noch schoenen zult hebben." (cfr. Lk. 22, 35). Hij drukte hun op het hart zich eerst degelijk te bezinnen, zich gereed te maken om alles te verlaten, aangezien Hij iets gewichtigs met hen voorhad.

Hij sprak ook over de twee rijken, die tegenover elkander vijandig staan, en zei dat niemand die

twee rijken noch twee heren tegelijk kan dienen (cfr. Mt. 6, 24), dat degene die in zijn Rijk Hem wilde dienen, het ander rijk vaarwel moest zeggen.

*Hij sprak over de Farizeeën en hun aanhangers en maakte gewag van iets als van maskers of brillen die zij droegen; Hij zei dat zij altijd de dode vorm voorhielden en hem onderhouden wilden zien, maar dat zij **de kern, de inhoud, de liefde, de verzoening, de barmhartigheid** jammerlijk totaal uit het oog verloren; dat Hij daarentegen het contrarie leerde, dat de schaal zonder de kern ijdel, dood en nutteloos is; dat **eerst de inhoud er moest zijn en dan de Wet er bij komen**; dat de kern met de schaal moet groeien en groot worden.*

Hij leerde ook hoe zij bidden moesten, namelijk in de eenzaamheid, en niet om hovaardig te pronken, en nog vele dergelijke wenken hield Hij hun voor.

Onderweg leerde Jezus hen steeds op deze wijze, hen aldus voorbereidend, opdat zij het beter zouden begrijpen, wanneer Hij het daarna in de openbare leringen herhaalde, en opdat zij het op hun beurt aan het volk duidelijk zouden kunnen voorhouden. Hij onderwees dikwijls dezelfde waarheden, maar met andere woorden en in een verschillende volgorde.

Onder degenen die Hem heden vergezelden, waren het vooral:

Jakobus de Meerdere,

Judas Barsabas en Petrus die Hem vragen stelden. Judas spreekt dikwijls zeer onbescheiden.

Andreas is reeds meer aan alles gewoon.

Tomas denkt bij zichzelf na, onderzoekt en vergelijkt.

Joannes neemt alles aan met kinderlijke eenvoud en liefde.

De meer geleerde leerlingen zwijgen weliswaar uit bescheidenheid, maar ook omdat zij het niet telkens willen laten blijken dat zij Hem niet verstaan hebben.

(Merkwaardige woorden die getuigen van K.'s mensenkennis en psychologisch inzicht).

884.

Zo kwamen zij, altijd door dalen gaande, korts vóór het begin van de sabbat, in het dal ten oosten van Magdalum (in de vlakte Gennezaret), waar de heidense Cyrinus van Dabrat en de hoofdman Achias van Gischala zich bij het gevolg van Jezus voegden; zij waren op weg naar Kafarnaüm voor de doop.

Reeds in de nabijheid van Kafarnaüm onderrichtte Jezus de leerlingen namelijk daarover, hoe zij zich, in voorbereiding op hun zending, voortaan in de gehoorzaamheid moesten oefenen en hoe zij zich in het algemeen op hun reizen moesten gedragen, wanneer Hij hen zou uitzenden om het Rijk Gods aan het volk te verkondigen.

Hij gaf hun tevens enige algemene richtlijnen hoe zij zich op de weg jegens zekere gezellen moesten gedragen, en Hij zei dit, zoals ik wel bemerkte, opzettelijk ten aanhoren van de vier meegekomen Herodianen, die op het punt stonden afscheid te nemen.

Hij sprak in deze zin: "Wanneer zich in de toekomst profanen onderweg bij u zullen voegen, die bespieders zijn, moet gij u kost wat kost van hen ontmaken; gij zijt nog te zwak en te naïef en gij zoudt u te gemakkelijk in de listen van die bespieders laten vangen. Wat Mij betreft, Ik wil ze niet ontwijken, want Ik ken ze en wil dat ze mijn leringen aanhoren. Die bespieders zult gij hieraan erkennen dat zij u met

zoeterige woorden, listige bedoelingen en een vriendelijke glimlach vele vragen zullen stellen om u uit te horen, dat ze zich niet zullen laten afschepen, dat ze steeds half met u zullen instemmen en ook half, maar beleefd, u zullen tegenspreken, terwijl zij u ondervragen om vertrouwelijke mededelingen uit te lokken.”

Te Kafarnaüm in de synagoge op de vooravond van de sabbat. – Genezing van twee melaatsen.

885.

Jezus ging, zoals bij zijn afreis, voorbij het dorp van de hoofdman van Kafarnaüm Serobabel. (Voor de topografie, zie fasc. 19, hoofdstuk XII, Vaderland van Jezus – voor nr. 856).

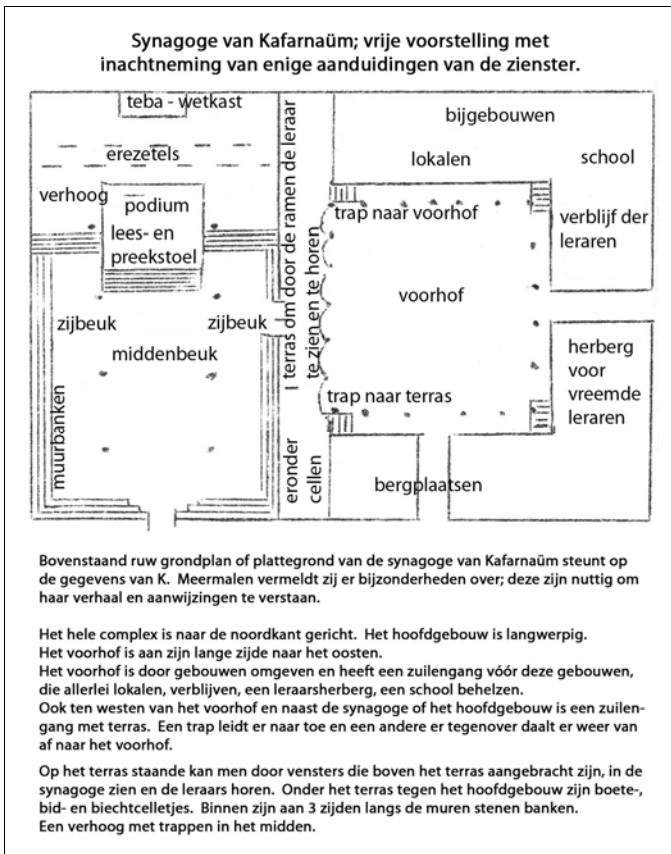
Het begin van de sabbat was nakend en zij spoedden zich.

Hier in de hovingen van Serobabel waren door zijn goedgunstigheid woningen toegestaan aan twee jonge schriftgeleerden van ongeveer 25 jaar, die, ten gevolge van hun uitspattingen, met een schandelijke melaatsheid geslagen waren; zij waren helemaal ten gronde gegaan en in hun ellende aan de grootste verachting prijsgegeven; zij waren in rode mantels gehuld, vol zweren en opgezet en gezwollen in een graad die deed walgen. Door een losbandig leven was het zover met hen gekomen; zij hadden voorheen ook deel uitgemaakt van de geestrijke gezelschappen te Magdalum bij Magdalena en hadden zich, na daar hun driften botgevierd te hebben, naar andere zijden gewend, tot zij in deze uiterste ellende gekomen waren.

Toen Jezus onlangs overdag hier aankwam (fasc. 19, nr. 856), schaamden zij zich om tot hem te komen, maar nu, door de menigvuldige wonderen, die zij van alle kanten vernomen hadden, van Jezus' barmhartigheid overtuigd, lieten zij zich in de nabijheid van de weg dragen, waarlangs Jezus naderde, en zij

riepen zijn hulp in. Doch Jezus snelde voorbij en *zei tot 2 onderhorigen van Serobabel*, die Hem naliepen om voor die ongelukkigen ten beste te spreken, *dat zij hen naar de synagoge te Kafarnaüm moesten brengen. Daar moesten zij hen, wanneer het volk in de synagoge vergaderd zou zijn, plaatsen op het terras van de aangebouwde gaanderijen, opdat zij van daarbuiten zijn onderricht met de anderen zouden kunnen aanhoren* (zie plattegrond van de synagoge te Kafarnaüm in fasc. 16, nr. 620, met de uitleg eronder).

Daar moesten zij dan bidden en akten van berouw verwekken, tot Hij hen zou roepen.

Aanstonds liepen de boden terug en brachten die ellendige mensen door korter wegen langs het wilde tuinenravijn naar Kafarnaüm. Hier trokken zij hen met grote moeite langs de trappen, die tegen de muren aangebouwd waren, tot op het dakterras van de zuilengang naast de synagoge en gaven hun daar een eenzame plaats onder de blote hemel bij de vensteropeningen, waartegen zij konden leunen en waardoor zij Jezus' woord konden horen. Hier zouden zij dan ook rouwmoedig wachten tot Jezus, na zijn leerrede, hen zou beneden roepen.

886.

Na zich de voeten gewassen en hun klederen neer geschort te hebben, kwamen Jezus en de leerlingen in de synagoge. Reeds zat aan de lessenaar van de Wet iemand om voor te lezen, maar toen Jezus naderde, stond hij op en ruimde de plaats voor Jezus in.

Deze nam de rollen over en begon de episode te lezen van Laban, die Jakob nazette en achterhaalde, en over Jakobs strijd met de engel, zijn verzoening met Esau, over de verleiding van Dina (Gen. 31-32-33);

Genesis 31

Jakob vlucht van Laban weg

1. En hij hoorde de zonen van Laban zeggen: Jakob heeft zich alles toegeëigend wat van onze vader was, en uit hetgeen van onze vader was heeft hij zich al deze rijkdom gevormd.
2. Ook lette Jakob op het gezicht van Laban, en zie, het was jegens hem niet als gisteren en eergisteren.
3. Toen zeide de HERE tot Jakob: Keer terug naar het land uwer vaderen en naar uw maagschap, en Ik zal met u zijn.
4. Daarop liet Jakob Rachel en Lea roepen naar het veld, bij zijn kleinvee, en zeide tot haar:
5. Ik bemerk, dat het gezicht van uw vader jegens mij niet is als gisteren en eergisteren, maar de God mijns vaders is met mij geweest.
6. Ook weet gij zelf, dat ik met al mijn kracht uw vader gediend heb.
7. Maar uw vader heeft mij bedrogen en mijn loon tienmaal veranderd, doch God heeft hem niet toegelaten mij te benadelen.
8. Wanneer hij zeide: de gespikkelde zullen uw loon zijn, dan wierp al het kleinvee gespikkelde jongen; en wanneer hij zeide: de gestreepte zullen uw loon zijn, dan wierp al het kleinvee gestreepte jongen.
9. Zo heeft God de kudde uws vaders weggenomen en mij gegeven.

10. Het gebeurde eens in de tijd, toen het kleinvee bronstig was, dat ik mijn ogen opsloeg en ik zag in de droom, en zie, de bokken die het kleinvee besprongen, waren gestreept, gespikkeld en gevlekt.
11. En de Engel Gods zeide tot mij in de droom: Jakob. En ik zeide: Hier ben ik.
12. En Hij zeide: Sla toch uw ogen op en zie toe: al de bokken die het kleinvee bespringen, zijn gestreept, gespikkeld en gevlekt, want Ik heb gezien alles wat Laban u aandoet.
13. Ik ben de God van Betel, waar gij een opgerichte steen gezalfd hebt, waar gij Mij een gelofte gedaan hebt; welnu, maak u reisvaardig, ga uit dit land weg en keer naar het land uwer maagschap terug.
14. Toen antwoordden Rachel en Lea en zeiden tot hem: Hebben wij nog deel of erfenis in het huis van onze vader?
15. Zijn wij door hem niet als vreemden geacht, omdat hij ons verkocht heeft? Ook heeft hij ons geld geheel en al opgemaakt.
16. Doch al de rijkdom, die God van onze vader weggenomen heeft, die behoort ons en onze kinderen; nu dan, doe al wat God u gezegd heeft.
17. Toen maakte Jakob zich reisvaardig, zette zijn kinderen en zijn vrouwen op de kamelen,
18. en dreef zijn gehele kudde voort en al de have, die hij verworven had, de kudde, die zijn eigendom was, die hij in Paddan-Aram verworven had, om te gaan naar zijn vader Isaak, naar het land Kanaän.
19. Laban nu was heengegaan om zijn schapen te scheren. Toen stal Rachel de terafim van haar vader.
20. En Jakob misleidde de Arameeër Laban door hem niet te vertellen, dat hij wilde vluchten.
21. Zo vluchtte hij met alles wat hij had, begaf zich op weg, trok over de Rivier en sloeg de richting in naar het gebergte van Gilead.

Verbond tussen Jakob en Laban

22. Toen aan Laban op de derde dag werd bericht, dat Jakob gevlucht was,
23. nam hij zijn verwanten met zich mee, achtervolgde hem zeven dagreizen ver, en haalde hem in op het gebergte van Gilead.
24. En God kwam in een droom des nachts tot de Arameeër Laban en zeide tot hem: Neem u wel in acht, dat gij met Jakob niet ten goede of ten kwade spreekt.
25. Toen Laban Jakob bereikte, had Jakob zijn tent opgeslagen in het gebergte; ook Laban met zijn verwanten sloegen (hun tent) in het gebergte van Gilead op.
26. En Laban zeide tot Jakob: Wat hebt gij gedaan, dat gij mij misleid en mijn dochters als krijgsgevangenen weggevoerd hebt?
27. Waarom zijt gij heimelijk gevlucht en hebt gij mij misleid en het mij niet medegedeeld? Ik zou u dan uitgeleide hebben gedaan met vreugdebeton en liederen, met tamboerijn en citer.
28. Gij hebt mij niet eens gelegenheid gegeven mijn zonen en dochters te kussen; zodoende hebt gij dwaas gehandeld.
29. Het is in mijn macht u kwaad te doen, maar de God van uw vader heeft gisterennacht tot mij gezegd: Neem u in acht, dat gij met Jakob niet ten goede of ten kwade spreekt.
30. Nu dan, als gij zijt heengegaan, enkel omdat gij zo vurig naar uws vaders huis verlangt, waarom hebt gij dan mijn goden gestolen?
31. Toen antwoordde Jakob en zeide tot Laban: Ik was bevreesd, omdat ik dacht, dat gij mij uw dochters zoudt ontrukken.
32. Bij wie gij uw goden vindt, die blijve niet in leven; onderzoek in tegenwoordigheid van onze verwanten al wat ik bij mij heb, en neem het mee. Want Jakob wist niet, dat Rachel ze gestolen had.
33. Toen kwam Laban in de tent van Jakob en in de tent van Lea en in de tent der beide slavinnen, maar hij vond ze niet. Nadat hij uit de tent van Lea gegaan was, kwam hij in de tent van Rachel.
34. Rachel nu had de terafim genomen en in het kameelzadel gelegd, en was daarop gaan zitten. En Laban doorzocht de gehele tent, maar vond ze niet.

35. En zij zeide tot haar vader: Mijn heer worde niet toornig, omdat ik voor u niet kan opstaan, want het gaat mij naar de wijze der vrouwen. En hij zocht nauwkeurig, maar vond de terafim niet.
36. Toen werd Jakob toornig en twistte met Laban, en Jakob antwoordde en zeide tot Laban: Wat is mijn overtreding, wat is mijn zonde, dat gij mij zo heftig achtervolgd hebt?
37. Nu gij al mijn huisraad doorzocht hebt, wat hebt gij gevonden van al het huisraad van uw huis? Leg het hier neer voor de ogen van mijn en uw broeders, opdat zij scheidsrechters tussen ons zijn.
38. Het is nu twintig jaar, dat ik bij u geweest ben; uw oaien en uw geiten hebben geen misdracht gehad en de rammen van uw kleinvee heb ik niet gegeten.
39. Wat verscheurd was, bracht ik niet tot u, ik moest het zelf vergoeden; wat gestolen was, hetzij bij dag, hetzij bij nacht, hebt gij van mijn hand geëist.
40. Zo ging het mij: des daags sloopte mij de hitte en des nachts de koude, en de slaap week van mijn ogen.
41. Het is nu twintig jaar, dat ik in uw huis geweest ben; ik heb u veertien jaar om uw beide dochters gediend en zes jaar om uw vee, en gij hebt mijn loon tienmaal veranderd.
42. Indien de God van mijn vader, de God van Abraham en de Vreze van Isaak, niet met mij was geweest, dan zoudt gij mij nu voorzeker met lege handen hebben weggezonden; mijn ellende en de arbeid mijner handen heeft God aangezien en Hij heeft gisterennacht het geding beslist.
43. Toen antwoordde Laban en zeide tot Jakob: Deze dochters zijn mijn dochters en deze kinderen zijn mijn kinderen en dit vee is mijn vee, ja, al wat gij ziet, dat is van mij; wat zou ik dan nu mijn eigen dochters en de kinderen die zij gebaard hebben, kunnen aandoen?
44. Welnu, komaan, laten wij een verbond sluiten, ik en gij, opdat het tot een getuige zij tussen mij en u.
45. Daarop nam Jakob een steen en zette die overeind als een opgerichte steen.
46. Voorts zeide Jakob tot zijn verwanten: Brengt stenen bijeen. Toen haalden zij stenen en maakten een hoop en zij hielden daar bij die hoop een maaltijd.
47. Laban noemde hem Jegar-Sahaduta, en Jakob noemde hem Gal-Ed.
48. En Laban zeide: Deze steenhoop zij heden getuige tussen mij en u. Daarom noemde hij hem Gal-Ed,
49. en ook Mispa, want hij zeide: De HERE houde wacht tussen mij en u, wanneer wij van elkander gescheiden zullen zijn.
50. Indien gij mijn dochters vernederend behandelt, en indien gij behalve mijn dochters vrouwen neemt, zie toe, al is er niemand bij ons, God is getuige tussen mij en u.
51. Voorts zeide Laban tot Jakob: Zie, deze steenhoop, en zie, de opgerichte steen die ik geplaatst heb tussen mij en u –
52. deze steenhoop zij getuige, en de opgerichte steen zij getuige: voorzeker, ik zal deze steenhoop niet voorbijtrekken naar u toe, en gij zult deze hoop en deze opgerichte steen niet voorbijtrekken naar mij toe, met kwade bedoeling.
53. De God van Abraham en de God van Nachor, de God van hun vader, mogen richten tussen ons. Toen zwoer Jakob bij de Vreze van zijn vader Isaak.
54. En Jakob bracht een slachtoffer op die berg en nodigde zijn verwanten tot een maaltijd. En zij hielden de maaltijd en overnachtten op de berg.
55. De volgende morgen vroeg kuste Laban zijn zonen en dochters en zegende hen, en Laban keerde terug naar zijn woonplaats.

***

Genesis 32

Jakob vreest Esau te ontmoeten

1. Ook Jakob ging zijns weegs, en engelen Gods ontmoetten hem.
2. Toen hij hen zag, zeide Jakob: Dit is een leger Gods. Daarom noemde hij die plaats Machanaïm.

3. En Jakob zond boden voor zich uit tot zijn broeder Esau, naar het land Seir, het gebied van Edom.
4. En hij gebood hun: Zo zult gij tot mijn heer, tot Esau, zeggen: Zo zegt uw knecht Jakob: ik heb als vreemdeling bij Laban vertoefd en ben daar tot nu toe gebleven.
5. En ik heb runderen, ezels en kleinvee, slaven en slavinnen verworven, en ik laat dit mijn heer meedelen om uw genegenheid te winnen.
6. De boden nu keerden tot Jakob terug en zeiden: Wij kwamen bij uw broeder, bij Esau, en hij is reeds op weg u tegemoet, met vierhonderd man bij zich.
7. Toen werd Jakob zeer bevreesd en het werd hem bang te moede; en hij verdeelde het volk dat bij hem was, en het kleinvee, de runderen en de kamelen in twee groepen.
8. Want hij dacht: Indien Esau op de ene groep afkomt en die verslaat, dan kan de groep die overblijft, ontkomen.
9. Toen zeide Jakob: O God van mijn vader Abraham en God van mijn vader Isaak, HERE, die tot mij gezegd hebt: keer terug naar uw land en naar uw maagschap en Ik zal u weldoen –
10. ik ben te gering voor al de gunstbewijzen en voor al de trouw, die Gij aan uw knecht bewezen hebt, want met mijn staf trok ik over de Jordaan hier en nu ben ik tot twee legers geworden.
11. Red mij toch uit de hand van mijn broeder, uit de hand van Esau, want ik ben bevreesd voor hem: misschien zal hij komen en mij verslaan, zowel moeder als kinderen.
12. Gij toch hebt gezegd: Ik zal u zeker weldoen en uw nageslacht maken als het zand der zee, dat wegens de menigte niet geteld kan worden.
13. En hij bleef daar die nacht over. Toen nam hij van hetgeen hij verworven had een geschenk voor zijn broeder Esau:
  14. tweehonderd geiten en twintig bokken, tweehonderd oeien en twintig rammen,
  15. dertig zogende kemelinnen met haar veulens, veertig koeien en tien stieren, twintig ezelinnen en tien ezelhengsten.
16. En hij stelde ze onder de hoede van zijn slaven, elke kudde afzonderlijk, en zeide tot zijn slaven: Trekt voor mij uit en laat ruimte tussen de verschillende kudden.
17. En hij gebood de voorste: Als mijn broeder Esau u ontmoet en u vraagt: van wie zijt gij? en waarheen gaat gij? en van wie is dat vee daar voor u uit? 18 zeg dan: van uw knecht, van Jakob; dit is een geschenk, gezonden aan mijn heer, aan Esau, en zie, hij komt ook zelf achter ons aan.
19. En hij gebood zowel de tweede als de derde en verder allen die achter de kudden liepen: Aldus zult gij tot Esau spreken, als gij hem aantreft;
20. en gij zult zeggen: ook uw knecht Jakob komt daar reeds achter ons aan. Hij dacht namelijk: Laat ik hem verzoenen met het geschenk dat voor mij uitgaat, en daarna wil ik zijn aangezicht zien; misschien zal hij mij goedgunstig zijn.
21. Aldus ging het geschenk vóór hem uit, maar zelf bleef hij die nacht in de legerplaats.

Jakobs worsteling

22. Toen stond hij in die nacht op, nam zijn beide vrouwen, zijn beide slavinnen en zijn elf zonen, en trok de doorwaadbare plaats van de Jabbok over;
23. hij nam hen en deed hen de beek overtrekken, en hij bracht alles wat hij had naar de overzijde.
24. Zo bleef Jakob alleen achter. En een man worstelde met hem, totdat de dag aanbrak.
25. Toen deze zag, dat hij hem niet overmocht, sloeg hij hem op zijn heupgewricht, zodat Jakobs heupgewricht ontwricht werd, terwijl hij met hem worstelde.
26. Toen zeide hij: Laat mij gaan, want de dageraad is gekomen. Maar hij zeide: Ik laat u niet gaan, tenzij gij mij zegent.
27. Daarop zeide hij tot hem: Hoe is uw naam? En hij zeide: Jakob.
28. Toen zeide hij: Uw naam zal niet meer Jakob luiden, maar Israël, want gij hebt gestreden met God en mensen, en gij hebt overmocht.

29. Daarop vroeg Jakob: Zeg mij toch uw naam. Maar hij antwoordde: Waarom vraagt gij toch naar mijn naam? En hij zegende hem daar.
30. En Jakob noemde de plaats Pniël, want (zeide hij) ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn leven is behouden gebleven.
31. En de zoon ging over hem op, toen hij door Penuël getrokken was; en hij ging mank aan zijn heup.
32. Daarom eten de Israëlieten tot op heden de heupspier niet, die op het heupgewricht ligt, omdat Hij Jakob op het heupgewricht, aan de heupspier, geslagen had.

***

Genesis 33

Jakob met Esau verzoend

1. Jakob nu sloeg zijn ogen op en daar zag hij Esau aankomen, en met hem vierhonderd man. Toen verdeelde hij de kinderen onder Lea en Rachel en de beide slavinnen.
2. Hij plaatste de slavinnen en haar kinderen vooraan, Lea en haar kinderen daarachter, en Rachel en Jozef achteraan.
3. En zelf ging hij voor hen uit en boog zich zevenmaal ter aarde, totdat hij bij zijn broeder gekomen was.
4. Maar Esau snelde hem tegemoet, omarmde hem, viel hem om de hals en kuste hem, en zij weenden.
5. Daarna sloeg hij zijn ogen op, zag de vrouwen en de kinderen, en vroeg: Wie hebt gij daar bij u? En hij antwoordde: De kinderen, die God in zijn genade aan uw knecht geschenken heeft.
6. Daarop naderden de slavinnen met haar kinderen en bogen zich neer.
7. Vervolgens naderde ook Lea met haar kinderen en zij bogen zich neer. En ten laatste naderden Jozef en Rachel en zij bogen zich neer.
8. Toen zeide hij: Wat bedoelt gij met die gehele schare, die ik ontmoette? En hij zeide: Om de genegenheid van mijn heer te winnen.
9. Maar Esau zeide: Ik heb al veel, mijn broeder; wat gij hebt, blijve het uwe.
10. Doch Jakob zeide: Geenszins, indien gij mij genegen zijt, neem dan mijn gave uit mijn hand aan, omdat ik uw aangezicht gezien heb zoals men het aangezicht Gods ziet, en gij welgevallen aan mij gehad hebt.
11. Neem toch mijn geschenk, dat u gebracht werd, want God is mij genadig geweest en ik heb alles. En hij hield bij hem aan, zodat hij het nam.
12. En hij zeide: Laat ons toch opbreken en verder reizen; ik wil u begeleiden.
13. Maar hij zeide tot hem: Mijn heer weet, dat de kinderen teer zijn, en dat ik kleinvee en zogende runderen bij mij heb; zou men die één dag al te zeer jagen, dan zou de gehele kudde sterven.
14. Mijn heer trekke toch vóór zijn knecht uit en ik wil op mijn gemak verder trekken naar de tred van het vee, dat vóór mij uitgaat, en naar de tred van de kinderen, totdat ik bij mijn heer in Seir kom.
15. Toen zeide Esau: Laat mij dan van het volk dat bij mij is, enigen bij u achterlaten. Maar hij zeide: Waarom toch? Laat mij de genegenheid van mijn heer winnen.
16. Dus ging Esau die dag weer zijns weegs, naar Seir.
17. Maar Jakob brak op naar Sukkot en hij bouwde zich daar een huis, en voor zijn kudde maakte hij hutten. Daarom noemde hij die plaats Sukkot.
18. Jakob kwam op zijn tocht uit Paddan-Aram behouden bij de stad Sichem, in het land Kanaän en sloeg zijn legerplaats ten oosten van de stad op;
19. hij kocht voor honderd geldstukken het stuk land waarop hij zijn tent gespannen had, van de zonen van Hemor, de vader van Sichem.
20. Daar richtte hij een altaar op en noemde dat: De God van Israël is God.

Uit: NBG-vertaling 1951

en tenslotte uit de profeet Osee (= Hosea).

Hosea (1,1-14,10)

Opschrift (1,1-1)

De geboorte der drie kinderen van Gomer (1,2-12)

Israëls verwerping en herstel (2,1-22)

Aangenomen, doch afgezonderd (3,1-5)

Tegen ontrouwe priesters en een ontrouw volk (4,1-19)

Israël met zijn leidslieden bedreigd wegens ontrouw (5,1-7)

Genezing alleen door bekering (5,8-6,3)

Een volk van boosdoeners (6,4-11)

Efraïms onbekeerlijkheid (7,1-16)

Efraïms naderende ondergang (8,1-14)

Geen eredienst in den vreemde! (9,1-9)

Efraïm ontvolkt (9,10-17)

Beeldendienst te schande gemaakt (10,1-8)

De zonde van Gibeon Israël toegerekend (10,9-10)

De HERE in Efraïm teleurgesteld (10,11-15)

Des HEREN liefde voor en zijn oordeel over het volk (11,1-6)

De barmhartigheid roemt tegen het oordeel (11,7-11)

Efraïm en zijn stamvader Jakob (12,1-15)

Des HEREN toorn treft Efraïm (13,1-14,1)

Bekering en belofte (14,2-9)

Naschrift (14,10-10)

Toen Jezus de rollen overnam om te lezen, zonder dit eerst geweigerd of zich verontschuldigd te hebben, lachten de Farizeeën met minachting, om Hem voor een onbeschaafde uit te maken; zij waren opnieuw verbitterd, omdat Jezus nogmaals onder hen verschenen was, want de tijding van de opwekking van de jongeling van Naïm was reeds te Kafarnaüm bekend en evenzo zijn talrijke genezingen te Megiddo. Zij stelden zich angstig de vraag wat Hij nu weerom onder hen kwam aanvangen. De meeste familieleden van Jezus en ook alle heilige vrouwen waren heden in de synagoge.

Toen het volk eruit ging en ook Jezus, door de leerlingen en Farizeeën gevolgd, de synagoge verliet, waren deze laatste voornemens nog in het voorhof met Hem te redetwisten, maar door de volgende onverwachte wending konden zij hun opzet niet ten uitvoer brengen.

Buiten de deur gekomen, keerde Jezus zich om naar de zuilengang, waarop, boven, de twee onreine, melaatse mannen

stonden en Hij riep hun toe naar beneden te komen. Nu konden zij tot hun grote verwondering alleen en zonder hulp de trappen afdalen. Het voorhof was voor de vertrekkende mensen met fakkels verlicht; en hoe woedend waren de Farizeeën, toen zij de beide mannen, die verachte zondaars, aan hun rode mantels bij het fakkellicht in de nacht herkenden! Die ongelukkigen zonken sidderend op hun knieën voor Jezus neer.

Hij nu legde de hand op hen, ademde in hun aangezicht en zei: "Uw zonden zijn u vergeven." En Hij vermaande hen tot de onthouding en tot de doop der boetvaardigheid. Hij gebod hun ook hun schriftgeleerdheid te laten varen: Hij zou hun de weg en de waarheid leren kennen. (cfr. Joa. 14, 6).

887.

Toen stonden zij op; hun mismaaktheid verbeterde zienderogen, hun zweren droogden op en de korsten vielen er van af; zij dankten Hem onder tranen en gingen met Serobabels knechten naar huis. Vele weldenkende mensen verdrongen zich nu om hen en feliciteerden hen met hun boetvaardigheid en genezing.

De Farizeeën echter waren als razend; zij schreeuwden Jezus toe: "Gij geneest zieken op een sabbat! Gij vergeeft zonden! Gij! Hoe kunt GIJ zonden vergeven? Hij heeft de duivel in, die Hem helpt, zo bepraatten zij het volk; Hij is een razende gek; het is genoeg te zien! Kijkt maar hoe Hij overal rondrent. Nauwelijks heeft Hij hier zijn spektakel vertoond (fasc. 19, nr. 861), of Hij verschijnt te Naïm en wekt daar doden op (fasc. 20, nr. 870) en dan is Hij te Megiddo en van daar weer hier! Iets dergelijks doet geen gerecht mens, die bij zijn zinnen is. Hij heeft dus een boze, machtige geest in, die Hem helpt!"

Ik hoorde de Farizeeën ook nog zeggen: "Wanneer Herodes met Joannes klaargekomen is, dan zal de beurt aan Hem zijn, indien Hij zich althans dan niet uit de voeten maakt!"

Maar Jezus ging tussen hen door weg en ik hoorde dat de Hem verknochte verwante vrouwen weenden en jammerden om de luidruchtige woede van de Farizeeën, want zij hadden op hun terugweg naar huis in de nabijheid op Hem gewacht.

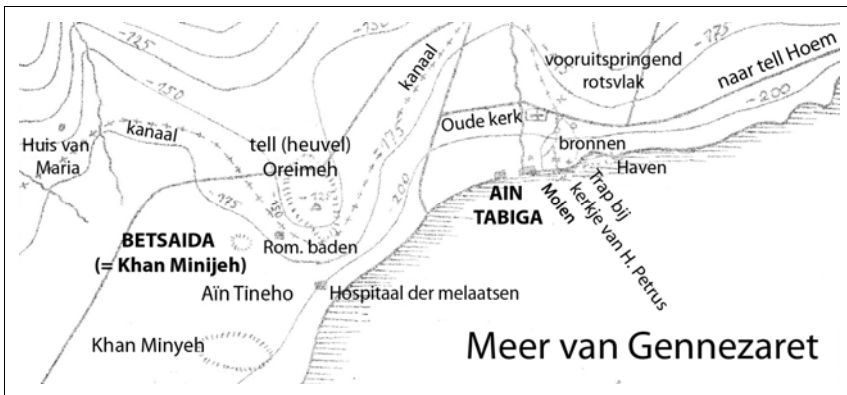
Jezus ging de weg op noordoostwaarts, die over de hoogte loopt; het is de hoogte waartegen het huis van Maria staat en die zich verheft boven het dal (of vlakke van Gennezaret). Daar heeft Hij eens heidenen genezen (ondermeer fasc. 16, nr. 612).

Langs die weg over de hoogte ging men van Betsaida recht naar Kafarnaüm, zonder door het dal te moeten.

(Men had noch de vlakke Gennezaret, noch haar verlenging, d.i. het dal Tabiga nodig).

Er zijn daar bosjes en ook spelonken, waar Hij bad.

Ik zag Jezus later naar Maria's huis komen, de vrouwen troosten en onderrichten en daarna weer naar buiten gaan en de hele nacht in gebed doorbrengen.

Doop van heidenen en genezenen.

888.

23 november; Sabbat. –

Petrus zal wel van Maria de plaats vernomen hebben, waar Jezus heden de nacht in het gebed doorbracht.

Ik zag hem daar 's morgens bij Jezus komen en Hem zeggen dat Jäirus, de overste van de synagoge van Kafarnaüm, in zijn huis was. *Jezus liet aan Jäirus zeggen: "Ge hoeft niet ongerust te zijn; het dochtertje zal nog niet sterven en Ik zal deze namiddag komen."*

Daarna zag ik Hem nog enige zieken genezen bij Petrus' huis (bij Kafarnaüm, waar de zieken gewoonlijk samenkwamen), en omstreeks 9 uur naar de doopplaats gaan, waar velen verzameld waren.

Deze plaats was niet ver van het huis van Petrus en lag meer zuidelijk, in het dal in een omheinde tuin, waarin verscheidene ronde badvijvers (*Bade-cisternen*) waren. Men kon er het water inlaten van de voorbijvlietende beek (de beek Djamoës). Er stond in de tuin een lange loofhut, die door middel van schotwanden in cellen ingedeeld was. Hierin trokken de dopelingen de doopgewaden aan.

Alles was daar tot de doop ingericht. Jezus had een verheven leerplaats. Alle leerlingen waren er tegenwoordig.

Er waren ongeveer 50 doopkandidaten en onder hen waren verscheidene verwanten van Jezus:

- een grijsaard en 3 jongelingen van Sefforis, onder wie het knaapje dat Jezus van stomheid genezen had in een dorp bij Sefforis (fasc. 15, nr. 584) en wiens oude verwante kort geleden met Jezus bij Ebez samenkwam (fasc. 19, nr. 824).
- Voorts Cyrinus uit Cyprus, onlangs te Dabrat bekeerd (nr. 834);

- de Romeinse hoofdman Achias en zijn genezen zoontje Jefte van Gischala (nr. 841);
- de honderdman Kornelius en zijn geheelde gele slaaf (nr. 858);
- ook verscheidene van zijn dienstboden en meer andere heidenen uit Opper-Galilea.
- Verder een donkerkleurige slaaf van Serobabel of van Kornelius,
- ook de 5 tollenaars van Megiddo, en
- nog een aantal jongelingen, onder wie Joses, de neef van Bartolomeüs (nr. 860);
- ook al de melaatsen en bezetenen die hier onlangs genezen werden en
- tenslotte de 2 jonge mannen of schriftgeleerden, die gisterenavond na de synagogedienst door Jezus van hun melaatsheid genezen waren (nr. 886).

889.

Deze laatsten zagen er nog ellendig uit; zij waren weliswaar niet meer gezwollen en dik en hadden ook geen zweren meer, maar hun aangezicht was nog ingevallen en afgeteerd; hier en daar waar de roven afgevallen waren, glansde het zwartgeel; de huid was op vele plaatsen ruw en schilferde nog af.

Alle dopelingen hadden grauwe wollen boeteklederen aan en op hun hoofd hing een vierhoekige lijkdoek (misschien wel de gebedsdoek, die men onder het bidden, vooral 's morgens in de synagoge, op hoofd en schouders hing).

Jezus onderrichtte en bereidde de dopelingen voor.

Daarna gingen zij in de loofhut, waarin zij in de kamertjes, ieder apart, de boeteklederen aflegden en het doopgewaad aantrokken; dit was als een lang en breed wit hemd; zij hadden nu het hoofd ontbloot en de schouders met een lijkdoek behangen; zij gingen

met de handen op de borst gekruist aan de waterrand van de badvijver of regenbak staan.

Andreas en Saturninus doopten.

Tomas, Bartolomeüs, Joannes en anderen legden hun als peters de handen op.

De dopeling had de schouders ontbloot en boog zich boven het bekken over een leuning. Een leerling droeg water dat Jezus gezegend had en de dooper schepte met de hand driemaal water uit de emmer op het hoofd van de dopeling.

Tomas was peter van Jefta, het zoontje van Achias. Hoewel er telkens meerdere tegelijk gedoopt werden, duurde de plechtigheid nochtans tot tegen 2 uur in de namiddag.

De dochter van Jäirus opgewekt.

890.

Jezus en de leerlingen namen hierop een verkwikking. Vervolgens trok Hij naar de markt van Kafarnaüm en *genas daar vóór de synagoge verscheidene zieken*. Terwijl Hij daarmee bezig was, kwam Jäirus, de synagogeoverste, zich vóór Jezus neerwerpen en Hij bad Hem mee te gaan om zijn zieke dochter die op sterven lag, te genezen. Maar Jezus was met andere genezingen bezig, en toen Hij met Jäirus wilde meegaan, baden de zieken Hem met aandrang, te blijven en zij wilden Hem niet laten gaan, maar *Hij zei hun dat Hij nog vóór het sluiten van de sabbat tot hen zou weerkeren*.

Op het ogenblik nu dat Hij met Jäirus vertrok, kwamen daar boden uit het huis van Jäirus, die Hem zeiden: “Uw dochter is gestorven, gij moet de Meester niet verder lastig vallen.” (cfr. Mk. 5, 35). *Maar Jezus zei tot Jäirus: “Vrees niet, geloof aan Mij en dan zult gij geholpen worden.”*

Nu gingen zij aan de noordzijde van de stad opwaarts, waar Kornelius woonde. Op geen grote afstand van zijn huis stond het huis van Jairus. Zodra zij in de nabijheid van dit laatste kwamen, zagen zij aanstonds ook vele rouwlieden en klaagvrouwen vóór de deur en in het voorhuis⁴⁴⁹.

Nu nam Jezus alleen Petrus, Jakobus de Meerdere en Joannes met zich naar binnen mee. *In het voorhof zei Hij tot de klagers: “Waarom jammert en schreit gij zo? Gaat van hier weg: het dochtertje is niet dood, maar slaapt slechts!”*

---

⁴⁴⁹ Klaagliederen. – Zij spelen een rol bij ieder overlijden in het Nabije Oosten, in Noord-Afrika en nu nog in de mohammedaanse wereld.

Wanneer men de dood van een familielid voorziet, gaat men beroepsklagers huren, in kleiner of groter aantal overeenkomstig ieders vermogen. Op zijn minst zijn er twee fluitspelers en één klaagvrouw, maar er kunnen er ook 10 of 12 zijn en nog meer. De huisgenoten zelf geven vaak met luid gesnik en geweën hun verdriet te kennen. De schreiers huilen luidop en weten tranen uit hun ogen te krijgen, als weenden zij gelijk een kind. Zij verhogen de toon van hun geschrei, terwijl zij met de vingernagels van hun beide handen hun wangen tot bloedens toe krabben of zichzelf bij de haren rukken.

Een jongen uit Mostaganem, Algerië, die dit toneel beschreef, bootste het gejam van de klaagvrouwen na, ook hun krabben met de vingernagelen, terwijl hij zei: *“il faut que ça saigne.”*

Zij scheuren hun klederen, wonden armen en borst en bestrooien zich het hoofd met asse. Vrienden en kennissen die op rouwbezoek komen, gaan zwijgend rondom de treurende in een kring zitten en gaan weer heen, zonder een woord gesproken te hebben (cfr. Joa. 11, 19-31; Job. 2, 11-13). De bezoekers spreken immers niet tot de bedroefde huisgenoten, tenzij dezen het eerst het woord tot hen richten. Dit geschrei duurt tot het uur der begrafenis, die meestal nog dezelfde dag als het overlijden plaats heeft.

Ook na de begrafenis worden nog 7 dagen lang rouwbezoeken voortgezet. Vrienden en kennissen groeten bij hun aankomst zonder te spreken de familie, gaan in stilte neerzitten op de muurbanken of kussens, die rondom de zaal gerangschikt zijn, blijven daar soms uren lang ten teken van deelneming in de rouw en gaan weer weg zonder gesproken te hebben (cfr. D.D. Deuil).

Nu begonnen de klagers en klaagsters te lachen en te spotten, omdat zij wisten dat zij dood was; doch *Jezus herhaalde zijn bevel heen te gaan en zij moesten het voorhof uit*, dat nu aanstonds gesloten werd. (cfr. Mk. 5, 40).

Nu trad Jezus in de keuken, waar de bedroefde moeder en haar dienstmeid bezig waren met de lijkdoeken in gereedheid te brengen, en Hij ging met de vader, de moeder en de 3 leerlingen in de kamer, waar de dochter lag.

Jezus trad bij het bed; de ouders stonden achter Hem en de leerlingen rechts aan het voeteinde van het bed.

De moeder stond mij volstrekt niet aan; zij had geen vertrouwen en was koud; ook de vader was geen enthousiaste vriend van Jezus, maar zo gesteld dat hij er vooral op bedacht was het bij de Farizeeën niet te verkerven; alleen de angst en nood hadden hem tot Jezus gedreven: “Geneest Jezus het kind, zo had hij geredeneerd, dan heb ik het terug; geneest Hij het niet, dan zal dit een triomf zijn voor de Farizeeën.” Doch ten laatste had de genezing van de knecht van Kornelius een diepe indruk op hem gemaakt en hem meer vertrouwen ingeboezemd.

891.

Het dochtertje was niet zeer groot en als uitgeteerd; ik hield haar ten hoogste voor 11 jaar oud, doch van de kleinste van die leeftijd, want men treft Jodenmeisjes van 12 jaren aan, die lichamenlijk geheel gevormd zijn⁴⁵⁰. Zij lag op het bed, in een lang kleed

---

⁴⁵⁰ Volwassen meisjes van 12 jaar. – Dit verschijnsel van vroege rijpheid of volgroeidheid geldt niet alleen voor de Joden, maar voor alle warme landen, Kongo, Noord-Afrika en zelfs Zuid-Europa. De zienster legt er herhaaldelijk de nadruk op.

Een paar citaten uit andere auteurs:

“Men denke er aan, dat in Italië de meisjes vroeger volwassen zijn dan in onze noorderstreken.” (Leven van Maria Goretti, 26).

“Op de leeftijd van 12 jaren had Jezus de gestalte van een jongen van 16 jaren bij ons.” (Beaufays).

gewikkeld. *Jezus nam haar zeer gemakkelijk op zijn armen; legde haar tegen zijn borst en ademde haar aan.*

Toen zag ik iets wonderbaars. **Ik had naast het lijk aan de rechterzijde een kleine lichtgestalte in een heldere kring gezien en op het ogenblik dat Jezus het meisje aanademde, zag ik dit licht naar haar mond gezwefd komen en als een kleine schitterende menselijke figuur er in neerzinken.**

Jezus legde het lichaam weer neer op het bed, vatte de arm van het meisje als een geneesheer bij de pols boven de hand vast en zei: "Meisje, richt u op."

Toen zette het zich rechtop in haar bed en *Hij hield het voortdurend bij de hand vast.* Dan zette het zich rechtop in haar bed, richtte zich volkomen op en steeg aan Jezus' hand van het bed. Daar de opgestane nog zeer zwak was en zich wankelend vooruitsleepte, *leidde Jezus ze in de armen van haar ouders,* die in het begin van de handeling koel en verlegen, daarna sidderend en bevend toegezien hadden en nu van vreugde geheel buiten zichzelf waren.

Jezus zei hun: "Geef het kind wat te eten en maakt van deze zaak geen onnodig gerucht." (cfr. Mk. 5, 43).

"Op 15-jarige leeftijd was Gemma Galgani, thans heilig verklaard, een VOLGROEIDE juffrouw in de volle betekenis van het woord."

Vandaar ook dat men vroeg trouwt, doch, zo merkt Mislin juist op, de ontwikkeling van de geest houdt daarmee geen gelijke tred en vandaar vele lichtzinnige, ongelukkige huwelijken; deze zijn pas enige weken voltrokken of de ruzie begint.

"De jongens die ons te Jeruzalem voorgesteld werden, waren nog geen 12 jaar oud en geleken op jongens van meer dan 15 jaar bij ons." (Courtois, 177).

"Een joods meisje van 14 jaar heeft het voorkomen van een volwassen vrouw." (D. Rops, Jés. 86).

Na de dankbetuiging van de vader ontvangen te hebben, daalde Jezus weer naar de stad af.

De vrouw was zo beschaamd en ontsteld, dat zij Jezus nauwelijks bedankte. Ondertussen was het gerucht reeds onder de klaagvrouwen verspreid dat het dochtertje weer leefde; zij traden voor Jezus uit de weg; enige waren beschaamd; andere (nog steeds ongelovig), laag van karakter, durfden nog te schimpen; dan gingen die vrouwen in het huis en zagen het meisje daar zitten eten.

*Op de terugweg sprak Jezus met de leerlingen over deze genezing en zei: "Deze mensen hebben weliswaar geen behoorlijk geloof gehad en geen blijk van een ridderlijke gezindheid gegeven, maar hun dochter heb ik om harentwil van de dood opgewekt en tot bevordering van het Rijk van God. **Deze dood was een onschuldige dood, doch zij moet zich voor een ergere dood, de zieleddood in acht nemen.**"*

In de stad keerde Hij terug naar de markt en *genas er nog vele zieken*, die daar op zijn terugkeer waren blijven wachten. *Vervolgens leerde Hij in de synagoge tot het sluiten van de sabbat.* Maar de Farizeeën waren zo verbitterd, zo vol nijd en woelige onrust, dat zij licht de hand aan Hem geslagen zouden hebben, indien Hij zich daarna met hen nog ingelaten had; zij kwamen reeds weer met hun laster voor de dag dat Hij zijn wonderen door toverij verrichtte. Maar Jezus verdween onder de menigte en verliet de stad en ging door de tuinen van Serobabel. Ook de leerlingen moesten zich verspreiden.

Beschouwing van Brentano.

De zienster zag heden niet de genezing in het gedrang onderweg van de vrouw die aan bloedvloeïing leed; deze genezing had volgens de H. Markus en Lukas plaats tussen het verzoek van Jaïrus om hulp voor zijn dochter en de opwekking.

De genezing van die vrouw heeft K. in 't geheel niet gezien, ook geen gedrang van de menigte onderweg of tijdens de genezingen heden morgen op de markt, wel echter een weinig bij het huis van Petrus.

K. herinnerde zich evenmin dat de zieke vrouw met of tussen andere zieken genezen werd, en onder deze genezingen waren er geen opvallende, maar alleen gewone.

Aan deze verklaring voegde K. nog toe dat zij voortijds die genezing gezien had in haar visioenen op de zondag-evangeliën en daarbij de verklaring bekomen had van de woorden: *“een kracht is van Mij uitgegaan”*.

De uitleg van deze woorden gevend zegde Katarina: “De vrouw met de bloedvloeïing had gevoeld dat een goddelijke kracht in Jezus was; zij had lang met groot verlangen die kracht aangeropen en dan zijn mantel aangeraakt met de vaste hoop door die goddelijke kracht van Jezus genezen te zullen worden. Dit werd haar redding en Jezus had het gevoeld dat een werking of kracht van Hem uitgegaan was.”

Die aan bloedvloeïing lijdende vrouw was Zr. K.E. goed bekend, want zij had reeds vroeger gesproken over het gedenkstuk dat die vrouw voor Jezus had opgericht en over de genezingen die bij dit monument bekomen werden (zie fasc. 13, nr. 458, voetnoot 213, puntje b) beeldengroep te Cesarea).

Uitwerking van Jezus' gebed.

892.

24 november. –

(Na deze tussenbemerking vervolgt K.'s verhaal:)

Jezus heeft ook ditmaal een deel van de nacht in de eenzaamheid in het gebed doorgebracht.

Dit gebed van Hem draagt er veel toe bij

- *om de zondaren te bekeren, ook*
- *om de plannen der Farizeeën te verwarren en te verijdelen, want Hij deed alles op een menselijke wijze, opdat wij Hem zouden kunnen navolgen.*

Zo bad hij ook tot zijn hemelse Vader voor de uitvoering, het welslagen van zijn werk.

Gewoon menselijk oordelend, zou men kunnen geloven dat zij Hem zullen verscheuren. Hij onttrekt zich aan hen (zichzelf menselijk behelpend) en de volgende dag, zelfs op de sabbat, *geneest Hij weer openlijk zieken tot vóór de synagoge en treedt Hij ze binnen om er te preken.*

Waarom verdreven zij de zieken niet?

Waarom verboden zij Hem het preken in de synagoge niet?

Van oudsher hadden de profeten en leraren het recht om in de synagogen te leren, de mensen te helpen en te genezen, en zij konden Hem alleen op grond van godslastering of dwaalleer aanhouden, doch hierop konden zij Hem niet betrappen.

Met zijn doop bekommerden zij zich volstrekt niet, noch kwamen zij er naartoe.

Oogslag op de H. Vrouwen en de hervallen Magdalena.

Marta en de H. Vrouwen van Jeruzalem, Dina en andere waren reeds, zodra Jezus van Naïm was afgereisd, ook terug naar huis gegaan. Ik heb ook gezien dat Maroni en haar zoon door de mensen uit de omstreken, die de opgewekte jongen begeerden te zien, zo druk opgezocht werden, dat ze zich verbergen moesten, wilden ze niet onder de voeten gelopen worden.

Ik moest ook helaas! vaststellen – ik weet niet meer bij welke gelegenheid – dat Magdalena reeds tot haar oude levenswijze teruggekeerd en hervallen is; zij heeft bezoeken van mannen uit het gewest gehad. In hun kring werd het optreden van Jezus, zijn omgang en betrekkingen met allerhande gespuis, zoals zij het noemden, duchtig gehekel en Magdalena zelf niet gespaard; zij lachten hartelijk over hetgeen zij over haar vernomen hadden. Overigens vleiden en aanbaden zij haar weer, zeggend dat zij haar veel mooier en bekoorlijker vonden dan in de laatste tijd. Inderdaad, haar gezondheid was sedert enige dagen zichtbaar opgefleurd.

Zij heeft zich helaas! door deze gesprekken laten beetnemen en staat op het punt nieuw zondig verkeer te beginnen, en, dewijl het hier een hervallen geldt, loopt zij gevaar nog dieper te vallen (cfr. Mt. 12, 45). Ach! was ze toch niet naar Magdalum teruggekeerd! zij heeft daar trouwens zeer slechte burens, behalve te Damna, waar nog goede mensen wonen.

Te Gabara, Jotapata en Tiberias woont veel slecht volk, wereldsgezind en vrijzinnig. In deze steden zullen er wel verscheidene zijn, die, na haar omkeer van onlangs vernomen te hebben, haar uit haat tegen Jezus, in haar ellende zoeken te bevestigen. Te Jotapata zijn ook de vier valse Herodiaanse Joannes-leerlingen woonachtig, die Jezus onlangs vergezelden. Na de sabbat hebben zij zich niet meer laten zien.

Feest bij Kornelius.

893.

Er was heden ook een feest bij Kornelius, de Romeinse hoofdman, voor de genezing van zijn knecht (fasc. 19, nr. 858). Zeer vele heidenen, meestal arme, zijn naar zijn huis getrokken.

Na de genezing had hij Jezus aanstonds laten weten, dat hij vele brandoffers van alle diersoorten zou laten brengen.

Maar Jezus liet hem antwoorden dat hij maar liever zijn vijanden zou uitnodigen en zich met hen verzoenen, en ook zijn vrienden om ze te onderrichten en de armen om ze te verkwikken en met de offerspijzen te vergasten, aangezien God geen behagen heeft in brandoffers. (cfr. Mt. 5, 23-24; Ps. 50, 18). Ik zag derhalve zeer vele heidenen door Betsaida en over de hoogte naar Kornelius' huis trekken, waar het feest plaatshad.

's Morgens zag ik Jezus en vele leerlingen op de doopplaats (die midden in de kleine vlakte Tabiga was). Saturninus had het groot genoeg zijn 2 jongere broers en zijn oom, die nog heidenen waren, te mogen dopen.

***

Over Saturninus komt het volgende mij voor de geest.

Hij vernam voor het eerst door een bruine man de geschiedenis van Jezus' ster en geboorte. Die man was een onderdaan geweest van Sair, de donkerst gekleurde der drie koningen, die de tocht naar Bethlehem meegemaakt had.

In een oorlog, geloof ik, of op een reis had Saturninus hem leren kennen en hierop trok hij naar Jeruzalem. Dit was in het begin van Joannes' optreden en hij werd een van zijn eerste leerlingen. Zodra Jezus na zijn doop (en zijn veertigdaagse vasten) weer verscheen, ging Saturninus met Andreas aanstonds tot Hem (fasc. 12, nr. 350).

Zijn stiefmoeder toog met haar twee meisjes na hem naar Jeruzalem en bekeerde zich tot het Jodendom. Zij had ook 2 zonen, maar deze waren bij een oom thuis achtergebleven. Nu was ook deze oom met de 2 zonen hier aangekomen. De stiefmoeder is ook met hen meegekomen. (Dus was ze na haar bekering weer huiswaarts gekeerd, of was hen tegemoet gegaan of in een haven gaan afhalen). De familie was rijk maar de vader was dood. Hun vaderstad was Patras in Griekenland.

Saturninus was een nakomeling van koningen; hij werd een nederige en ijverige leerling van Jezus; hij beleefde het groot geluk, zoals gezegd, zijn laatst aangekomen oom en stiefbroeders te dopen.

(Alles is te vergelijken met zijn levensschets in de nrs. 2308-2309, indien wij ze later kunnen opnemen.

Men kan ook de passage nr. 1582 hier in verband mee brengen over het verhuizen van koning Mensor naar Kreta, juist onder Griekenland, vaderland van Saturninus).

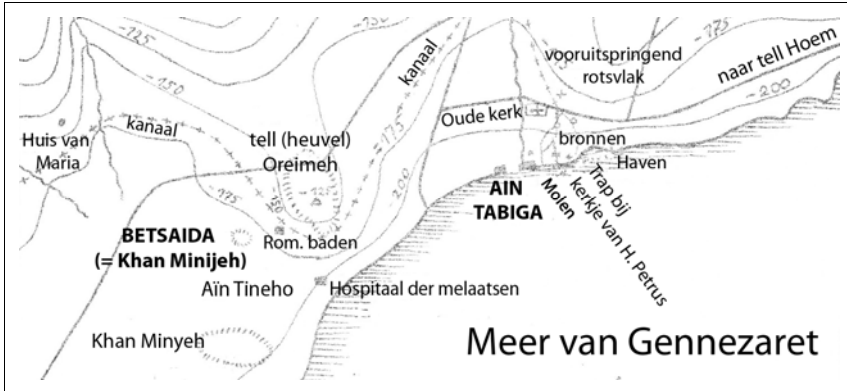
***

894.

Deze morgen werden nog een twaalfstal anderen gedoopt. Wanneer zij in de gracht rondom het bekken traden, schortten zij het lange gewaad op en leunden, terwijl zij de doop ontvingen, op de rand van het bekken. Dan gingen zij terug in de loofhut en deden andere klederen aan. Het witte, lange hemd is, geloof ik, slechts een doopmantel, waaronder zij alleen de lendendoek aanhielden.

De Joden bekommeren zich niet om de gedoopte heidenen; indien zij bij de priesters niet om de besnijdenis komen vragen, tellen zij hen niet mee en overigens schijnt er hun niet veel aan hun bekering gelegen te zijn; ze zijn immers uiterst lauw en schuwen de moeite. Kornelius die onder hen woont en de synagoge liet bouwen, zal wel de besnijdenis moeten aannemen, indien hij in hun gemeenschap ingelijfd wil worden.

Jezus at nog bij zijn moeder en sprak met de vrouwen, die zich daar nog bevonden. Tot verscheidene zieken die genezen wilden worden, zegde Hij wat zij in afwachting te doen hadden, tot Hij terugkwam.

Daarna zag ik Hem in de namiddag preken bij het Meer, niet ver van de scheepsplaats van Petrus.

Hij was over de hoogte die zich verheft achter Maria's huis en Petrus' woning (d.i. tussen Betsaida en Kafarnaüm) naar Betsaida gegaan en weer afwaarts tot hier gewandeld. (Van de heuvel Oreimeh afdalend, was Hij in het kleine dal Tabiga gekomen).

De oever bij Betsaida is hoog. Hier echter in dit kleine dal holt hij zacht naar het Meer af en de aanlanding is er gemakkelijk. Hier door dit dal liep ook geen grote weg, doch alleen paden, waarlangs de vissers en landlieden naar het Meer gingen. De grote weg (uit het noorden of noordoosten komend) liep over de hoogte naar Betsaida (en richtte zich van hier door de vlakte Gennezaret naar het zuidwesten)⁴⁵¹.

⁴⁵¹ In de veronderstelling dat men in fasc. 19, hoofdstuk XII, de paragraaf 'Vaderland van Jezus' aandachtig gelezen heeft, levert hier de beschrijving van Jezus' gangen geen moeilijkheden op; wij geven dus alleen nog het bewijs van de juistheid van K.'s woorden: "De oever bij Betsaida is hoog" en ook "Het kleine dal helt zacht naar het Meer af"

In de scheepsplaats van Petrus (naast of nabij de haven, indien de haven zelf niet bedoeld is) lagen het schip van Petrus en het scheepje van Jezus. Dit laatste kon ten hoogste 15 man bevatten.

Jezus leert uit het schip. – Roeping van Matteüs (Mt. 9, 9-17; Mk. 2, 14-22; Lk. 5, 27-39).

895.

Hier (op de scheepsplaats van Petrus bij de haven) was een grote menigte heidenen verzameld, die het feest van Kornelius hadden bijgewoond. *Jezus onderrichtte hen*, en toen het gedrang te hevig werd, steeg Hij met enige leerlingen in zijn schip, maar de overige en de tollenaars bestegen het schip van Petrus en *nu verhaalde en verklaarde Hij vanuit het schip voor de heidenen en anderen op het strand de parabel van de zaaier en van het onkruid in de akker* (Mt. 13), en daarna vaarden zij naar de overzijde. Op het schip van Petrus werd geroeid en het scheepje van Jezus hing er aan. Ook enige leerlingen roeiden; zij deden dit beurtelings. Jezus zat op de verheven plaats aan de mast; de anderen rondom Hem en op de rand van het schip van Petrus.

Prat schrijft in *Jésus Christ*: “Ten oosten van de heuvel Oreimeh ligt de kleine vallei Tabiga, waarvan de oever overal laag en zeer toegankelijk is; het zacht afhellend strand biedt aan de vissersboten een veilige ankerplaats en is niet, ZOALS ELDERS, door rotsklippen of -banken versperd.”

In dit elders is de kust bij Minijeh of Betsaïda begrepen.

Trouwens ook Leroux schrijft in zijn boek ‘Pèlerins d’Orient’, blz. 192: “De overblijfselen van khirbet Minijeh (Betsaïda) liggen in het landschap verspreid. De roze-laurieren die op de oever tussen de ROTSEN groeien, zijn zo dicht gebloemd en gebladerd, dat ze als een slingerkrans van groen en bloemen vormen rondom de kristallen beker van het Meer.”

Ook liggen aanzienlijke resten van Betsaïda diep onder de grond bedolven; hieruit volgt dat de ROTSIGE oever er nog meer boven uitstak dan tegenwoordig.

Zij vroegen Hem nu wat deze gelijkenis betekende en waarom Hij in gelijkenissen sprak en *Hij verschafte hun de verlangde uitleg.*

K. herinnerde zich hier de passage uit Matteüs 13, 1-24, doch niet het vervolg daarvan, dat Brentano haar eveneens voorlas, waarop zij dan zei: “Dit heeft Hij gedurende de overvaart gedaan; het kon 4 uur in de namiddag zijn.”

Ik meen dat ook de roeping van Matteüs nu wel zal plaats hebben, want ik heb hen zien landen tussen het dal van Gerasa en Betsaida-Julias. Eerst steeg men nog over een hoogte en dan liggen de woningen van de tollenaars achter elkander.

(Zie kaartje hierna; het bedoelde dal komt uit de buurt van Gerasa, maar schijnt wel te moeten onderscheiden worden van het eigenlijke dal van Gerasa. Inzake rivieren en waterlopen is zij minder betrouwbaar, zie VOORREDE, nr. 11).

Ook heb ik gehoord dat Hij onderweg zei: “zij zullen zich aan Mij ergeren.” Ik meen omdat Hij de tollenaar Matteüs tot leerling zal nemen.

De volgende dag zei de zienster:

Toen Jezus hier aanlandde, was het ten hoogste 5 uur; zij moesten dus vroeger afgevaren zijn. Van de oever liep een weg direct naar de huizen van de tollenaars, en de 4 tollenaars die bij Jezus waren, sloegen hem in. Maar Jezus sloeg rechts af en ging met de leerlingen een andere weg op langs de oever, zodat zij Matteüs' huis op enige afstand (links) hadden. Deze oeverweg splitste zich en een vertakking liep naar de tolplaats van Matteüs; toen Jezus deze zijweg wilde inslaan, bleven de leerlingen bevreesd staan.

Matteüs, vóór wiens tolhuis knechten en tollenaars zich met allerlei waren bezig hielden, zag Jezus en de leerlingen van een hoogte tot zijn huis naderen en trok zich uit schaamte in zijn tolhuis terug. Doch Jezus ging er naar toe en riep hem naar buiten

op de weg. Toen kwam Matteüs haastig uit de hut, wierp zich voor Jezus op zijn aangezicht neer en zei dat hij zich onwaardig achtte door Jezus te worden aangesproken. *Maar Jezus zei tot hem: "Matteüs sta op en volg Mij!"* (Mt. 9, 9).

En Matteüs stond op en zei dat hij aanstonds alles met vreugd wilde verlaten om Hem te volgen en nu ging hij met Jezus tot de weg, waar de achtergebleven leerlingen stonden.

Dezen groetten hem en reikten hem de hand, en vooral Taddëüs, Simon en Jakobus de Mindere waren zeer blijde, want hij was hun halve broer. Hun vader Alfeüs had hem, vóór zijn huwelijk met Maria van Kleofas, bij een vroegere vrouw gewonnen.

Matteüs wilde dat zij allen aanstonds bij hem te gast zouden komen, maar *Jezus antwoordde dat zij pas voor morgen een maaltijd in zijn huis aanvaardden* en zo gingen zij nu verder. (Voor de genoemde verwantschap, zie familieboom, fasc. 1, nr. 10).

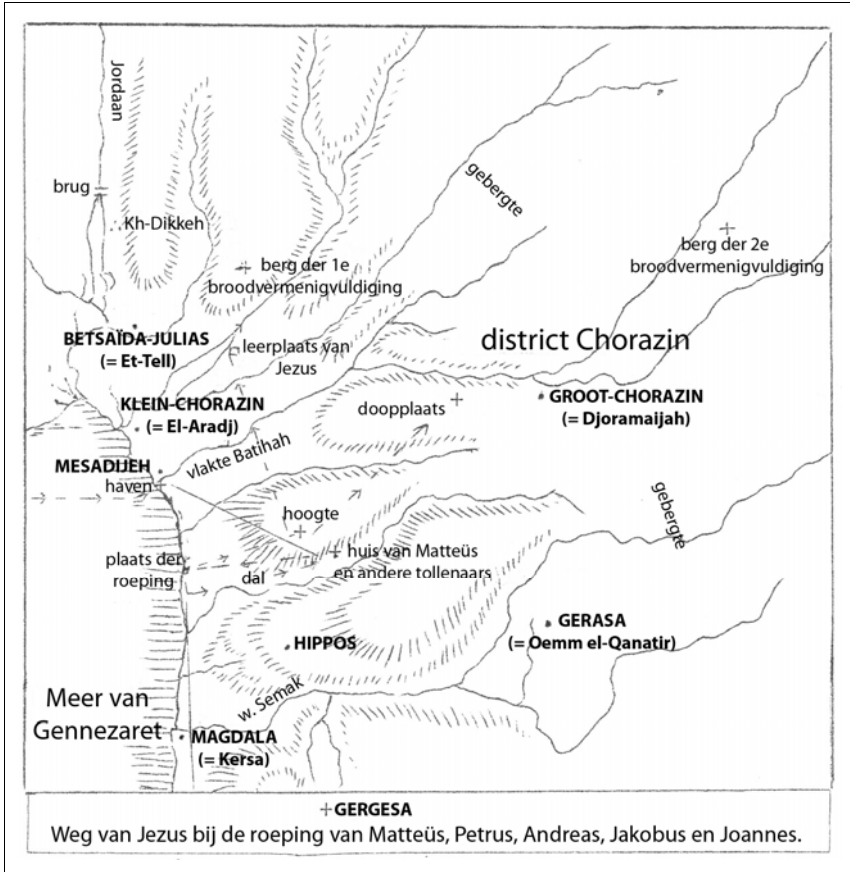
897.

Matteüs spoedde zich nu naar huis terug; het lag een kwartier van het Meer in een bocht van de hoogte. Het riviertje dat (uit de buurt) van Gerasa in het Meer vloeit, loopt er dicht voorbij. Het huis heeft uitzicht op het Meer en het landschap of veld (in het dal). Matteüs stelde aanstonds een goede man van Petrus' schip in zijn ambt, om dit tot nadere regeling der zaken waar te nemen. Hij was getrouwd en had vier kinderen; hij vertelde zijn vrouw vreugdig het geluk dat hem wedervaren was en dat hij nu alles verlaten en Jezus volgen wilde en zijzelf verheugde zich hierover ten zeerste; hij beval haar nu dus de maaltijd voor morgen te bereiden en nam de uitnodigingen er toe en de schikkingen op zich.

Matteüs was nagenoeg zo oud als Petrus en had wel de vader kunnen zijn van zijn jongere halfbroeder (stiefbroeder) Joses Barsabas. Hij was een zware en sterk-gebouwde man met een zwarte baard en zwart haar. Sedert hij Jezus op de weg naar

Sidon had leren kennen (fasc. 9, nr. 209), had hij de doop van Joannes ontvangen en zijn leven met de grootste nauwgezetheid van geweten ingericht.

Ondertussen ging Jezus over de hoogte achter het huis van Matteüs naar het noorden in het dal van Betsaïda-Julias. Hij moest over een klein water. Ginds legerden karavanen en doortrekkende heidenen, *die Hij onderwees*; zij overnachtten in een herberg van Betsaïda-Julias.

Jezus te gast bij Matteüs.

898.

25 november. –

Jezus heeft deze morgen in dit gewest de daar gelegerde karavanen van heidenen nog toegesproken

en Hij keerde tegen de middag met de leerlingen naar het huis van Matteüs terug. Hier waren zeer veel uitgenodigde tollenaars verzameld. Onderweg sloten zich enige Farizeeën en Joannesleerlingen bij hen aan, maar zij traden niet meteen in het huis; zij gingen met de leerlingen buiten in het voorhof en zeiden tot hen: “Nemen jullie daar geen aanstoot aan, dat Hij zich steeds met tollenaars en zondaars inlaat en gemeenzaam omgaat?”

De leerlingen antwoordden: “Zeggen jullie dit tegen Hemzelf!”

De Farizeeën wedervoeren: “Met iemand die altijd gelijk wil hebben, kan men niet redeneren.”

Matteüs ontving Jezus en de zijnen zeer liefdevol en ootmoedig. Hij waste hun de voeten en zijn halfbroeders omhelsden hem hartelijk. Hij stelde zijn vrouw en kinderen aan Jezus voor; *Jezus sprak met haar en zegende de kinderen*, die hierna niet meer verschenen. (cfr. fasc. 10, nr. 258, voetnoot 73). Het heeft mij dikwijls verwonderd dat de kinderen, na door Jezus gezegend te zijn, gewoonlijk niet meer verschenen.

Ik zag ook dat Jezus zat en Matteüs vóór Hem knielde en dat Jezus Hem de hand oplegde en hem, onder het spreken van enige onderrichtende woorden, zegende. Matteüs heette te voren Levi en kreeg nu de naam Matteüs. (fasc. 9, nr. 209; Mt. 9, 9; Mk. 2, 14; Lk. 5, 27).

899.

Nu had in een open zaal een grote maaltijd plaats aan een in kruisvorm opgestelde tafel. Jezus zat aan (waarschijnlijk lag half en zat half) te midden van de tollenaars. In de tussenruimten stond men op om met elkander te spreken en ging dan voor de

volgende gerechten opnieuw aan tafel aanliggen. Aan voorbijtrekkende arme reizigers die hier stilstaarden, deelden de leerlingen spijzen uit. De straat naar de overzetplaats liep hier voorbij.

Ondertussen naderden de Farizeeën tot de leerlingen en dán was het dat de vragen en antwoorden plaats hadden, die in het evangelie van de H. Lukas staan (Lk. 5, 30-39).

Hoofdzakelijk was het vasten het onderwerp van dit gesprek (Lk. 5, 33-35), omdat hedenavond bij strenge Joden een vastendag begon voor de verbranding van de boeken van Jeremias door koning Joakim (Jerem. 36)⁴⁵², en ook morden zij, omdat Jezus aan zijn leerlingen toestond vruchten op hun weg af te plukken, iets wat door de Joden van Judea voor onwellevend gehouden werd. *Bij het geven van zijn antwoorden lag Jezus ter tafel met de tollenaars; Hij draaide alleen het hoofd om en antwoordde*, maar de leerlingen, tot wie de Farizeeën hun klachten richtten, stonden en gingen daar op en neer.

Ik meen dat Jezus hier overnacht heeft, maar de leerlingen die van het vissersbedrijf waren, verbleven op hun schepen. Ook het schip van Zebedeüs was met de knechten hier overgekomen; ik weet niet meer zeker of zij deze nacht visten, doch ik geloof van wel, want het staat mij vaag voor de geest.

---

⁴⁵² Vastendag; hij is op de joodse kalender aangetekend op 7 Kislew, datum die morgen valt en wordt gehouden om de door K. genoemde reden.

Aan deze bijzonderheid ziet men hoe de evangelieverhalen in het licht van K.'s mededelingen nieuwe kleur en leven en natuurlijkheid krijgen: het rijke gastmaal dat duurt tot het begin van een vastendag, doet de Farizeeën en strenge Joannes-leerlingen weer met hun oude opwerping voor de dag komen. *“Ik ben maar korte tijd bij hen schijnt Jezus te zeggen, Ik heb voornamer dingen te doen dan hen aanstonds met gestrengheden te kwellen; ik laat deze liever nog op de achtergrond om hen eerst te onderrichten en te verkwikken met troostelijke goddelijke waarheden en leer; laten zij eerst het voornaamste in zich opnemen en het vasten zal volgen van zelf.”*

Oogslag op Kafarnaüm en bepaalde personen.

900.

Kafarnaüm is nu veel levendiger dan voorheen. Ontelbare mensen en ook vreemdelingen trekken er heen ter wille van Jezus; het zijn zowel tegenstrevers als vrienden, maar vooral heidenen, die zich bij Serobabel en Kornelius aansluiten.

Ik heb deze nacht (tussen 24 en 25 november) veel bijzonderheden over Jäirus en zijn dochter en over de bloedverliezende vrouw te Kafarnaüm gezien, doch het meeste daarvan ben ik weer vergeten. Slechts zoveel weet ik nog dat Jäirus' dochter tot straf van haar ouders en verwanten, die zelfs na de opwekking Jezus nog met een hooghartige glimlach bejegenden, nog eens zal hervallen; dat Jezus haar nog eens zal opwekken en dat bij die gelegenheid de genezing van de aan bloedvloeiing lijdende vrouw zal plaats hebben.

Ik weet niet meer in hoever de dochter zelf zich medeplichtig maakt, maar bij haar opwekking onlangs waren allen zeer lauw en vooral de moeder gedroeg zich onwaardig.

De bloedverliezende vrouw is nog niet genezen; zij is al lang te Kafarnaüm en raadpleegt de ene geneesheer na de andere; zij is zeer mager en uitgeteerd; zij is een heidin, weduwe van een Jood van Paneas of Cesarea, de hoofdstad van Filippus. Nog steeds bezit zij niet het volmaakte geloof en is onder de behandeling van meerdere geneesheren (Mk. 5, 26). Doch nu is zij in kennis gekomen met de H. Maagd, die de zieken gaat bezoeken en deze heeft haar getroost en haar geloof vermeerderd.

Definitieve roeping van vier apostelen. – Hun eerst uitzending (Mt. 4, 18-22).

901.

26 november = 7 Kislew; Vastendag. –

Jezus' kwam in de morgen bij het Meer, zowat een kwartier van Matteüs' woning, bij wie Hij en degenen die bij Hem waren, overnacht hadden.

Ik zag Petrus en Andreas bezig met het net uit te werpen en op visvangst uit te varen. *Toen riep Jezus hun toe: "Komt en volgt Mij en Ik zal u vissers van mensen maken."* Zij staakten aanstonds hun arbeid, stevenden naar het land en kwamen op de oever.

Jezus ging nog een eind verder de oever op, tot waar het schip van Zebedeüs gemeerd lag, die met zijn zonen Jakobus en Joannes de netten op het schip in orde bracht en ook hun riep Hij toe dat zij komen zouden. En aanstonds kwamen zij aan land; Zebedeüs bleef met de netten op het schip. (Nogmaals, hoe treffend komt dit overeen met het evangelieverhaal, dat zegt: zij lieten hun vader achter, *relicto patre*, Mt. 4, 22).

Ik zag dat Jezus hen (Petrus, Andreas, Jakobus en Joannes) in een andere richting uitzond in het gebergte, met het bevel de heidenen die het daar verlangden, te dopen.

Hij had hen reeds eergisteren en nogmaals gisteren vroeg er op voorbereid (nl. op 24 november, einde van nr. 897 en op 25 november, begin van nr. 898).

Hijzelf ging met Saturninus als dooper en met de andere leerlingen in een andere richting. 's Avonds moesten zij weer bij Matteüs samen komen. *Ik zag hoe Hij hun met de hand de weg wees.*

De andere leerlingen hadden boven op de berg gewacht (of op de hoogte), terwijl Hij die vier geroepen had. *Wanneer zij nu allen samen waren, gaf Hij aan deze vier het bevel hun weg te gaan en te dopen.*

Daar de evangeliën de levenswandel van Jezus en zijn omgang met de leerlingen niet tot in de bijzonderheden moesten bevatten, doch alleen de hoofdtrekken en voornaamste feiten, zo werd dit wegroepen van de vissers van hun schepen naar de oever en van hun voorgenomen visserstocht om hen uit te zenden tot het vissen van mensen, aan het begin gezet, als was dit de gehele roeping van Petrus, Andreas, Jakobus en Joannes.

Bij Mt. reeds in 4^e hoofdstuk, bij Mk. reeds in het 1^e hoofdstuk, doch bij beiden zit Joannes toch reeds gevangen; zo ook bij K., maar hij is nog niet onthoofd.

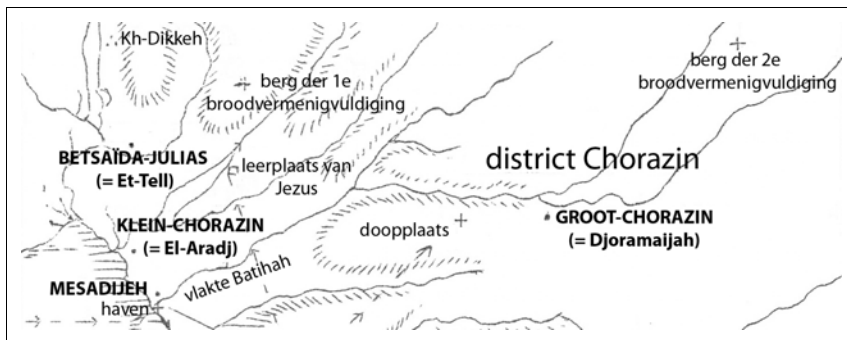
Bij K. zien wij hoe zij Jezus reeds meer dan een jaar kennen en vele voorbereidingen en wonderen op deze definitieve roeping zijn voorafgegaan.

Katarina vervolgt:

Bepaalde wonderen, parabelen en onderrichtingen van Jezus zijn als een bloemlezing van voorbeelden achter hun roeping geplaatst, zonder een nauwkeurige volgorde.

Ik zag nu Jezus en een deel van de leerlingen, waaronder Saturninus als doper, in het gewest van Betsaïda-Julias trekken, terwijl Petrus met Andreas als doper en de overige vissers met enige andere leerlingen noordoostwaarts de berg opgingen en dan afdaalden in een dal, waardoor een kleine beek vloeit.

In dit gewest waren zeer vele heidenen gekampeerd, van wie Jezus in de vorige dagen een deel op de doop had voorbereid. (Dit dal loopt ten noorden voorbij Groot-Chorazin, zie kaartje).

Nu zag ik dat deze heidenen de leerlingen tegemoet trokken en hen er om verzochten gedoopt te worden.

Ik zag dat Andreas hen op een nieuwe wijze, die afweek van de vorige doopwijzen, doopte. Uit de beek werd in een bekken water aangebracht; de dopelingen vormden een volledige kring en knielden neer; zij hadden de handen op de borst gekruist. In de kring stonden ook knaapjes van 3 tot 6 jaren, zulke kleine, gelijk ik er vroeger nooit gedoopt heb zien worden.

Petrus hield het bekken en Andreas schepte met de hand en spregde driemaal 3 dopelingen water op het hoofd, terwijl hij de doopwoorden sprak; de andere leerlingen stonden buiten de kring, en, er omheen gaande, legden zij de dopelingen de handen op; de plaats der gedoopten werd telkens door nieuwe doopkandidaten ingenomen.

Het dopen werd nu en dan door een tussenpoos onderbroken en de leerlingen verhaalden hun dan de parabelen, die zij reeds goed kenden, vertelden veel over Jezus en zijn wonderen, zetten hun zijn leer uiteen en verklaarden aan de Joden wat deze nog niet wisten van de wetten en beloften van God.

Voorals Petrus kon levendig, vurig, met gestes en bewegingen vertellen. Ook Joannes en Jakobus spraken zeer innemend.

Zijnerzijds leerde Jezus in een ander dal met Saturninus als dooper.

Storm op het Meer door Jezus bedaard (Mt. 8, 23-27; Mk. 4, 36-40; Lk. 8, 22-25).

903.

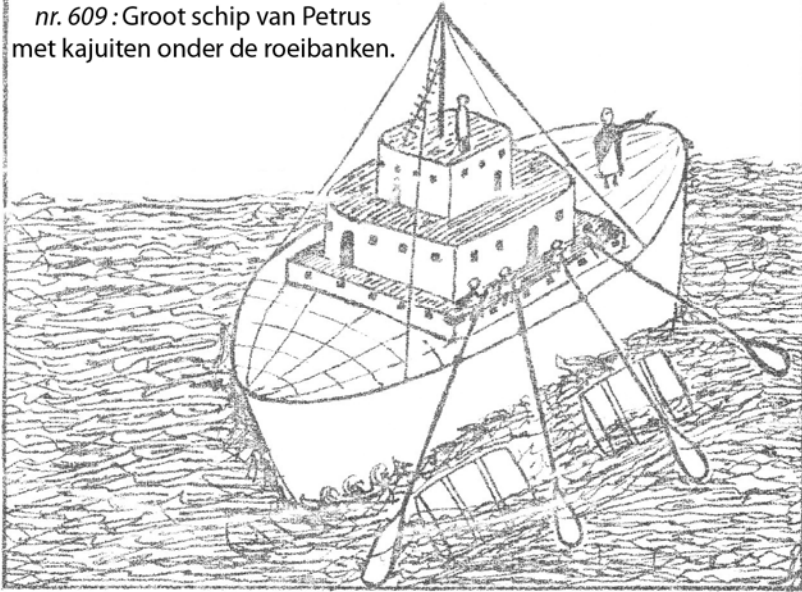
Ik herinner mij het vervolg van de werkzaamheden op heden niet meer, behalve dat zij 's avonds weerom bij het huis van Matteüs samenkwamen en dat ook hier nog zeer vele mensen waren, die zich om Jezus verdrongen.

Daarom besteede Hij met de 12 toekomstige apostelen en Saturninus het schip van Petrus en beval hun naar Tiberias te varen, d.i. de richting in te slaan, die zich over de grootste breedte van het Meer verlengt. *Het scheen mij als wilde Jezus slechts een weinig met rust gelaten worden, want het gedrang was groot en Hij was zeer vermoeid.*

Hij lag in een van de kamertjes in de trapvormige constructie, die op het dek de mastboom in het midden van het schip omgeeft; in die kamertjes liggen gewoonlijk de wachters (zie fasc. 16, nr. 609; alsook tekening hierna).

Daar was Jezus van oververmoeidheid in slaap gevallen. De roeiers stonden boven Hem. Men had vanuit deze rustplaatsen een wijd uitzicht en boven zich was men bedekt; bij hun afvaart was het weer prachtig en de lucht bladstil.

nr. 609 : Groot schip van Petrus met kajuiten onder de roeibanen.

Tekening van Petrus' groot schip naar de beschrijving van de zienster.

Doch nauwelijks waren zij in het midden van het Meer gekomen, of een hevig onweer stak op⁴⁵³. Het bevreemde mij dat de hemel gans zwart was en men niettemin de sterren kon zien. Er woedde een verschrikkelijke wind en de baren sloegen in het schip; het zeil hadden zij neergelaten. Ik zag ook vaak een lichtflits over het

---

⁴⁵³ Een hevig onweer stak schielijk op. – Volgens de kenners van het gewest en het Meer steken de stormen er tamelijk veelvuldig, onverwacht en in een minimum van tijd op; dan krijgt het Meer een donkerpaarse kleur. De storm valt er bij voorkeur op van uit de open vlakte van Gennezaret en uit de openingen van de wadi's of valleien die het westelijk gebergte op meerdere plaatsen doorsnijden; ze zijn als de poorten in de bergengordel, die het Meer omgeeft. Die stormen duren meestal niet zeer lang, maar woeden zo hevig, dat ze de moedigste zeerobben de schrik op het lijf jagen. Geen wonder dat ook de apostelen benauwd waren!

opgezweepte water vliegen; het zal dus alleszins gebliksemde hebben.

Toen nu het gevaar ten toppunt gestegen was, kwamen de leerlingen vol angst Jezus wakker en zeiden: “Meester, bekommert Gij U niet om ons? Wij vergaan!”

Toen richtte Jezus zich gewoon op, zag naar buiten en sprak bedaard en ernstig, als beval Hij de storm: “Zwijg, verstom!”

Op dit zelfde ogenblik ontstond een schielijke stilte op het Meer; allen waren vervuld met ontzag en fluisterden tot elkaar: “Wie is Hij dat Hij macht heeft te gebieden aan de baren?!” Maar Hij verweet hun hun gering geloof, omdat zij bang waren geweest en Hij beval hun naar Chorazin terug te varen want zó heet het gewest van Matteüs’ tolplaats, naar de stad Chorazin, zoals aan de andere zijde het gewest van Kafarnaüm tot tegen Gischala Gennezaret heet.

Zebedeüs’ schip keerde ook mee terug; een ander schip stevende met passagiers naar Kafarnaüm.

Boden kwamen Hem nu opeens verzoeken om spoedig mee te komen, daar de nicht van zijn Moeder, nl. Maria van Kleofas gevaarlijk ziek geworden was.

Verdere werkzaamheid ten oosten van het Meer. – Een man herkrijgt de kracht in zijn verdorde hand.

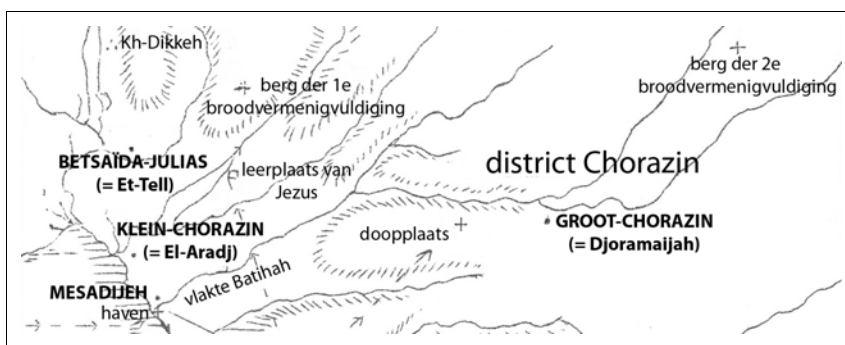
904.

27 november. –

Nadat de beide schepen vóór dag weer bij land gekomen waren, bleven ze stilliggen en Jezus en allen sliepen. Samen met Jezus waren in het geheel een 15-tal man op het schip in de storm geweest. Men moet zich niet verwonderen dat de roeiers boven

Jezus' slaappleats stonden en Hij toch over het schip weg kon zien. Daar de roeipanen op de hoge scheepsrand rustten of steunden en ver buiten het schip in het water plonsden, waren de roeischachten zeer lang en de roeiers stonden hoog. Daarom bestond het dekgebouw om de mast uit trappen of terrassen. (Op onze afbeelding, fasc. 16, nr. 609, hiervoor, kan men zich de roeipanen voorstellen vastgemaakt op een hoger bank).

Ik zag Jezus later met de leerlingen op de hoogte gaan ten zuiden van het dal van Chorazin (ongeveer ter plaats waar op ons kaartje, ten westen van Groot-Chorazin een kruis staat).

Daar had zich een ontelbare volksschare, die nog gedurig aan talrijker werd, verzameld. De plaats was een uur ten zuidwesten (of westen) van Chorazin en iets meer dan een uur (bijna 2 uren) ten noorden van Gergesa, dat dieper (naar het zuiden) lag.

Ik heb dezer dagen gezien dat het moeras ten oosten (zuidzuidoosten) van Gergesa, noordelijk onder de berg van Gamala, gelijk een vijver geheel vol groen en riet, een afloop zuidwestwaarts in een donkere bergkloof heeft en uit deze in het Meer uitmondt.

De zwijnen waarin Jezus de duivelen dreef, holden van de hoge berg in die vijver; doch deze gebeurtenis heeft nog niet plaats gehad.

Hier waar Jezus onderrichtte, was een stenen leerstoel. Reeds een paar dagen geleden had Hij deze predicatie laten aankondigen. De groepen volgden elkander bij de leerstoel op, luisterden om de beurt, en zeker hebben Hem heden niet minder dan een paar duizend mensen gehoord. Hij genas ook een grote menigte zieken, blinden en lammen, stommen en melaatsen.

In het begin van zijn toespraak woelden en raasden vele bezetenen, die men daar had aangebracht. Hij beval hun te zwijgen en zich op de grond te leggen en zij deden dit als vreesachtige honden en roerden niet meer tot het einde van de lering en dan ging Hij tot hen en bevrijdde hen.

Onder de vele genezingen herinner ik mij die van een man met een geheel verdorde arm en een stijve, ineengesloten hand. Jezus streek over zijn arm van boven naar onder, nam zijn hand en bracht al zijn vingers één voor één in een rechte stand, terwijl Hij ze zacht boog en drukte. Dit alles duurde niet langer dan de tijd die men nodig heeft om aan iemand te tonen hoe Hij het deed. Hierna was de hand van de man recht, lenig, vol leven en gezond en hij kon ze bewegen, hoewel ze nog dun, mager en zwak was, maar ze werd spoedig sterker en de beweging sneller.

Bij dit volk waren vele vrouwen met kinderen van elke leeftijd. Jezus liet eens al de kinderen groep na groep bij zich brengen, zegende hen, terwijl Hij tussen hen doorwandelde en stelde ze zijn toehoorders tot voorbeeld. Ik zag inderdaad dat Hij onder zijn toespraak een kind bij de hand heen en weer wendde en leerde hoe ook de mensen aldus rustig en geduldig en zonder tegenstand God met hen moeten

laten doen. Jezus heeft zich hier veel met de kinderen bezig gehouden.

(Het is hier voor iedereen duidelijk dat de H. Theresia van Lisieux niet de uitvindster is van de weg der kindsheid, maar deze weg heeft zij volmaakt bewandeld, en dit is haar roem.)

905.

De meeste van deze mensen waren heidenen en een deel van hen ook Joden uit Syrië en Dekapolis of Tienstedenland, die in grote scharen en karavanen met hun knechten en kinderen en zieken tot de prediking, de genezing en doop, op Jezus' uitnodiging, hierheen gekomen waren. Jezus was hun naar hier, op de oostkant van het Meer, tegemoet gekomen, opdat de volksmenigte te Kafarnaüm niet al te groot zou worden.

Ik zag onder hen ook uit Paneas de verwanten van de bloedverliezende vrouw uit het Evangelie (Mt. 9, 20-22), die zich nu te Kafarnaüm ophoudt; het waren de oom van haar overleden man, in wiens huis zij getrouwd was, haar volwassen dochter en nog een vrouw (deze is waarschijnlijk Lea, schoonzuster van de bloedverliezende vrouw en zuster van haar man, de Farizeeër uit Paneas of Cesarea-Filippi).

Zij spraken met de leerlingen ook af om 's avonds door hen naar Kafarnaüm overgezet te worden, en zij wonnen ook inlichtingen in over hun zieke verwante; *zij aanhoorden de prediking van Jezus en de oom werd met zeer veel anderen gedoopt.*

Het dopen duurde de gehele dag, op dezelfde wijze gelijk gisteren, waarbij de dopelingen knielden in een kring. Ik zag nogmaals vele kleine knaapjes gedoopt worden; zij stonden met de handjes op de borst in de kring in tuniekjes. Het water werd uit het dal van Chorazin uit de beek in zakken hier naar boven gebracht. Ook bij deze lering waren weerom spionerende Farizeeën uit de omstreken en ook ontaarde Joannes-leerlingen aanwezig.

's Avonds trok Jezus met de leerlingen naar het huis van Matteüs.

Hij verhaalde nog een parabel van een schat die in een vreemde akker verborgen ligt: wie hem vindt, laat hem liggen en koopt de akker en tot dit doel verlaat en offert hij alles (Mt. 13, 44). Hij paste dit toe op de grote begeerte van de heidenen, die door hun geweld het Rijk in hun bezit zouden krijgen.

Jezus ging wegens het gedrang nog sloop met enige leerlingen, die Hij op het Meer onderrichtte. Hij voer evenwel niet ver, maar kwam welhaast terug aan land en was 's nachts in gebed.

Zij hadden bij Matteüs het avondmaal genomen. De leerlingen zetten echter nog de verwanten van de bloedverliezende vrouw over; ook voeren er Joannes-leerlingen mee over; zij kwamen opnieuw voor de dag met het verwijt dat Jezus hun meester niet hielp en dat de leerlingen niet vastten.

Laatste onderricht. – Terugkeer naar Betsaida.

906.

28 november. –

In de morgen zijn de leerlingen van hun overvaart teruggekeerd en zij brachten Jezus ook de boodschap mee dat Maria van Kleofas in Petrus' huis bij Kafarnaüm zeer ziek lag. In naam van zijn Moeder baden zij Hem spoedig tot haar te komen. Ja, nog veel andere zieken, zelfs uit Nazareth, wachtten op Hem.

Jezus onderrichtte en heelde nog zeer vele mensen op de oever van het Meer. Ook waren weer vele bezetenen tegenwoordig, die Hij bevrijdde. Het aantal mensen en dienvolgens het gedrang wordt gedurig groter en het is niet te beschrijven hoe onvermoeid Hij werkt, helpt en heelt.

Daarna voer Hij in de namiddag met de apostelen naar Betsaïda over.

Matteüs heeft zijn betrekking als tollenaar aan een van de schippers overgegeven. Sedert hij de doop van Joannes ontvangen had, oefende hij zijn ambt op een zeer redelijke en eerlijke wijze uit. Ook alle andere tollenaars werden in hun beroep zeer redelijke en inschikkelijke mensen, ja, zelfs milddadig, zodat zij, vooral in deze dagen, zeer veel aan de armen uitdeelden.

Judas is nu nog zeer fatsoenlijk, buitengewoon handig en ook dienstvaardig. Als een kassier weet hij de aalmoezen nauwkeurig te regelen en te berekenen.

Er vaarden heden nog vele heidenen over; zij die niet verder trekken dan tot Kafarnaüm, laten hun kamelen hier achter. De overvarende kamelen en ezels staan op bakken die aan de schepen hangen of bereiken over de Jordaanbrug aan de noordkant van het Meer de overkant.

Jezus kwam om 4 uur te Betsaïda aan. Hier wachtten op Hem Maria, Maroni met haar zoon, die sedert 2 dagen hier zijn, en nog anderen; Hij nam een maaltijd. De zonen van Maria van Kleofas gingen bij hun zieke moeder. *Jezus leerde en heelde vóór het huis van Andreas (aan de noordkant van Betsaïda) tot in de nacht een grote menigte mensen.*

907.

29 november. –

De toeloop van vreemden en Joden naar Kafarnaüm in deze tijd gaat alle begrip te boven. Grote scharen toegestroomde mensen legeren in het ganse gewest; mijn geleider (engelbewaarder) zei mij heden dat in deze tijd wel 12.000 vreemdelingen ter oorzaak van Jezus in het gewest zijn. In alle dalen en hoeken der omstreken grazen ezels en kamelen; het voeder wordt hun dikwijls in hoge bakken voorgezet, en ze zijn vastgebonden; ze

knabbelen in grote hoeveelheid de botten van de hagen, die zij erg beschadigen.

Overal in het rond zijn kampementen opgericht.

Kafarnaüm wordt sedert Jezus' verblijf aldaar rijker en groter; vele families komen er wonen en de ontelbare vreemdelingen zijn een bron van inkomen voor de Kafarnaümnaren. Er wordt ook veel gebouwd en het huis van Serobabel ten zuiden, zoals dat van Kornelius ten noorden, zullen weldra met de stad één uitmaken.

Het eigendom van Petrus. – Roeping der apostelen.

Het huis van Petrus dat dicht vóór de stad ligt, is groot en lang en heeft aan de ene zijde een groot voorhof met kleine huizen, afdaken en bergplaatsen of loodsen, die het omgeven. De beek van Kafarnaüm (de beek Djamoës of haar bijwadi) vloeit ook hier voorbij en vult aan de andere zijde van het huis door afdamming een schone vijver, waarin vissen bewaard worden; er zijn ook graspleinen rond, waarop ondergoed gebleekt wordt en ik zie er netten uitgespannen. Een deel van de om het voorhof gelegen huisjes zijn verpacht. Ook wonen hier knechten, want Petrus heeft akkerbouw en vee en in het algemeen een groot bedrijf. Daarom is het voor hem ook moeilijker dan voor de anderen zich

van zijn huizaken los te maken, te meer daar het gevoel van zijn onwaardigheid (cfr. Lk. 5, 8) die moeite om zich los te maken, nog vermeerderd.

Ik heb gezien dat Jezus de vissers reeds tweemaal van hun arbeid weggeroepen heeft sedert zijn openbaar leven, maar dat zij telkens weer terugkeerden, en wel niet tegen zijn wil, dit te minder daar hun scheepsvaart, hun overzetsdienst en hun betrekkingen met de heidense karavanen hen bij zijn verblijf te Kafarnaüm in hun stand zeer nuttig maakten. Ook was het, zolang zijzelf niet preekten, niet nodig dat zij met inzet van heel hun persoon meetrokken.

Andreas was reeds langer bij de Doper geweest en meer van zijn zaken gescheiden. Ook trok hij reeds eerder dan Petrus met Jezus als doper mee.

Ook Jakobus en Joannes keerden tot nog toe telkens tot de visserij terug, want zij waren zeer gehoorzame zonen en de oude Zebedeüs, gelijk ook hun moeder Salome, waren niet zonder zorgen; zij meenden dat hun zonen een positie bij Jezus zouden bekomen en wachtten daarom enigszins op het rijk, dat zij zich werelds voorstelden.

Doch nu geloof ik dat Petrus, Andreas, Jakobus en Joannes bestendiger bij Jezus zullen blijven en dat daarom het wegroepen dezer vier vissers van hun schepen en voorgenomen arbeid, spoedig na het toetreden van Matteüs als 12e apostel - waarna Jezus hen aanstonds uitzond om te dopen - in het Evangelie vermeld wordt als het zinnebeeld van hun roeping, alsook als het zinnebeeld van hun beantwoording aan die roeping ter navolging.

Nadat Jezus na het laatste paasfeest de wijk naar Sidon en Tyrus genomen had, na te hebben laten dopen – bij welke gelegenheid

zij allen bij Hem waren – hebben zij gedeeltelijk reeds hier en daar geleerd en zelfs zieken genezen, maar het was hun bij gebrek aan geloof niet altijd gelukt; zij waren ook in Gennabris geboeid vóór de Farizeeën gesleept geworden.

Jezus had hun toen reeds geleerd het water voor de doop te zegenen; Hij gaf er hun al volmacht toe, niet door handoplegging, maar door een zegen; zo hebben zij onlangs ook bij Betsaida-Julias, Chorazin en Kafarnaüm het doopwater gezegend.

Oogslag op de zieken te Kafarnaüm.

908.

Reeds sinds een paar dagen zijn een grote menigte zieken te Kafarnaüm, zelfs uit afgelegen plaatsen, want door de opwekking van de jongeling van Naïm en de talrijke andere grote genezingen is alles in beweging gekomen; zelfs uit Nazareth zijn er vele aangebracht; ja, vol vertrouwen op Jezus is men met zieken gekomen, die sedert lang voor ongeneesbaar erkend zijn of zich in serieus stervensgevaar bevinden.

Het voorhof, alle aangebouwde plaatsen, afdaken en bergplaatsen van Petrus' huis dicht bij Kafarnaüm liggen vol met zieken; zijn vrouw en huisbedienden hebben gedurende zijn afwezigheid op de overzijde van het Meer toebereidselen moeten maken, om hen allen te kunnen onderbrengen; men heeft tenten en hutten van alle aard en vorm opgericht en ook de voedselvoorziening geregeld.

De weduwe van Naïm die met Petrus verwant is, en ook Maria van Kleofas, die door haar derde man met hem verwant is, verblijven hier. De laatste woont anders doorgaans te Kana. Vandaar heeft zij de weduwe van Naïm Maroni en haar zoon Martialis meegebracht, en ook de kleine Simeon, haar eigen achtjarig zoontje uit haar derde huwelijk; maar koortsachtig is zij hier aangekomen en haar ziekte verergert. Toch is Jezus nog niet

bij haar geweest; *Hij heelde heden en onderrichtte ook hier en daar de heidenen in het gewest.* Er zijn hier ook lieden uit Griekenland, meer bepaald uit Patras, de geboortestad van Saturninus.

Boodschap van de Doper aan de joodse synagoge.

909.

Heden, in de namiddag van de 29^e november, vóór de sabbat, kwamen verscheidene Joannes-leerlingen te Kafarnaüm aan; ook nu waren zij door hun meester uit Macherus gezonden; zij behoorden tot de oudste en vertrouwdste leerlingen. De broeders van Maria van Kleofas: Jakobus, Sadoch en Eliakim, geloof ik, waren er eveneens bij; zij riepen de oversten en de commissie van de Farizeeën in de hal vóór de synagoge en overhandigden hun een lange, smalle rol, in de gedaante van een driehoekig papieren Puntzakje (*düitenförmig*) (driehoekig: te verstaan, wanneer de brief of 't perkament opgerold was.)

Ik heb die redevoering van Joannes ter plaats ook gehoord; de aanleiding was deze.

Nadat de leerlingen die Joannes tot Jezus naar Megiddo gezonden had, met het antwoord van Jezus tot hem teruggekomen waren en hem nog veel andere berichten over zijn wonderen en prediking en over de vervolging van de Farizeeën aangebracht hadden (nrs. 876, 877, 878), alsook de uiteenlopende gesprekken der mensen over Jezus en de klachten van sommigen dat Hij zijn Voorloper niet verlost, voelde Joannes zich aangedreven nogmaals een luid getuigenis ten gunste van Jezus af te leggen, daar zijn verzoek tot Jezus om van zichzelf getuigenis af te leggen, het beoogde resultaat niet had bekomen.

Hij liet dus Herodes verzoeken hem toe te staan voor al zijn leerlingen en voor al wie hem aanhoren wilde, een redevoering te

houden, want niet lang zou hij zijn stem nog kunnen verheffen; en ik zag dat Herodes het hem zonder moeite vergunde.

Nu werden op een plein van het slot al zijn leerlingen en veel volk binnengelaten, en Herodes en zijn bijzit zaten op een verheven plaats, door hun lijfwacht omgeven.

Toen kwam Joannes uit zijn kerker om zijn redevoeering te houden. Herodes liet het gaarne geschieden. Hij wilde zich, om het volk te bedaren en diens gunst te winnen, het aanzien geven dat Joannes een zeer lichte gevangenschap genoot. En nu hoorde ik de Doper met veel geestdrift over Jezus spreken: “Ik, zei hij, ben alleen gezonden om zijn weg te bereiden; ik heb niemand anders verkondigd dan Hem, maar in zijn hardnekkigheid heeft het volk Hem niet willen erkennen. Zijt gij dan vergeten wat ik van Hem gezegd heb? Ik wil het u nog eens duidelijk herhalen, want mijn eind is niet ver meer verwijderd.”

910.

Door deze woorden werden alle aanwezigen diep ontroerd en vele van zijn leerlingen weenden. Herodes geraakte in onrust en verlegenheid, want het plan stond bij hem nog geenszins vast hem te doden, doch zijn bijzit vermande zich en hield haar gelaat zo onbewogen en vriendelijk als zij kon.

Joannes sprak met grote ijver verder en herhaalde het wonder dat bij Jezus' doop geschied was: “HIJ is de geliefde Zoon van God”, zei hij, “die door de profeten voorspeld is. Zijn leer is de leer van zijn Vader. Wat Hij doet, doet ook de Vader, en niemand kan tot de Vader komen dan door Hem, enz.” (cfr. Joa. 7, 16-17; 5, 17. 19-21; 14, 6).

In deze zin sprak hij nog lang en hij weerlegde alle verwijten en bezwaren, die de Farizeeën tegen Jezus inbrachten, vooral dit van de ontheiliging van de sabbat: “Iedereen moet de sabbat heiligen”, zei hij, “maar de Farizeeën ontheiligen hem, daar zij de leer verwerpen van Jezus, die de Zoon is van Degene die de sabbat ingesteld heeft.”

Hij sprak nog lang op deze manier en tenslotte zei hij: “Jezus is Degene, buiten wie geen zaligheid te vinden is. Wie in Hem niet gelooft en zijn leer niet aanvaardt, wordt verdoemd.” (cfr. Hand. 4, 11-12; Joa. 3, 36).

Ook vermaande hij al zijn leerlingen zich tot Jezus te wenden, en niet verblind bij hem (Joannes) op de dorpel te blijven staan, maar in de tempel zelf binnen te treden.

Na deze redevoering gesloten te hebben, zond hij verscheidene leerlingen met een brief naar de synagoge te Kafarnaüm, waarin hij geheel zijn getuigenis herhaalde: dat Jezus de Zoon Gods, de vervulling van de Belofte is, dat al zijn woorden waar, zijn werken heilig en onbesprekelijk zijn, en hij weerlegde al hun opwerpingen; hij dreigde met Gods oordeel en vermaande hen om de zaligheid toch niet van zich af te stoten (cfr. Joa. 3, 36). Hij gaf zijn leerlingen nog een andere brief van dezelfde inhoud mee; deze moesten zij voorlezen aan het volk en ervoor ook alles herhalen wat hij hier getuigd had.

911.

De leerlingen van Joannes zag ik nu dit bevel te Kafarnaüm volbrengen. Er stroomden rondom hen enorm veel mensen tezamen, want met het begin van deze sabbat wemelde het te Kafarnaüm van volk. Hier waren Joden uit alle gewesten, en zij hoorden de woorden van Joannes over Jezus met grote voldoening aan en velen juichten en klampten zich met nieuwe kracht aan hun overtuiging en geloof in Jezus vast.

De Farizeeën moesten voor de menigte en de overmacht wijken en wisten er niets tegen in te brengen; zij vonden geen enkel argument van waarde. In hun beschaming bekeken zij elkander en trokken hun schouderen op; zij schudden het hoofd en veinsden een zekere welwillendheid en goedkeuring, doch zonder hun gezag gecompromitteerd te willen zien. Daarom zeiden zij tot de leerlingen van Joannes: “Wij zullen Jezus niets in de weg leggen, indien Hij de wetten en gebruiken niet schendt en de rust

niet verstoort. Het is waar, Hij is wonderbaar uitgerust (met wijsheid en macht), maar wij hebben de plicht de orde te handhaven en maat in alles is overal vereist. Joannes is een voortreffelijk man, doch in zijn gevangenis zal hij wel niet van alles op de hoogte zijn; hij heeft ook weinig met Jezus omgegaan.”

Doch nu begon de sabbat en eenieder begaf zich naar de synagoge. Jezus kwam er met de leerlingen binnen en allen beluisterden Hem heden met de grootste bewondering.

Hij leerde uit Genesis, geheel 37, over de verkoop van Jozef, en uit Amos, waaruit ik mij herinner de passage van 2, 6 tot 3, 9 nl. over de bedreigingen tegen de zonden van Israël. Ik herinner me nog dat er aanstonds in het begin sprake was van de verdrukking der armen, van de bloedschande en de ontucht (Am. 2, 6-8).

Amos 2

1. Zo zegt de HERE: Om drie overtredingen van Moab, ja om vier, zal Ik het niet herroepen. Omdat hij het gebeente van Edoms koning tot kalk verbrand heeft,
2. zal Ik vuur werpen in Moab, zodat het Keriots burchten verteert, en omkomen zal Moab in het slaggewoel, onder krijgsgeschreeuw, bij trompetgeschal,
3. en Ik zal uit zijn midden de heerser uitroeien en al zijn vorsten met hem doden, – zegt de HERE.
4. Zo zegt de HERE: Om drie overtredingen van Juda, ja om vier, zal Ik het niet herroepen. Omdat zij de wet des HEREN verworpen en zijn inzettingen niet onderhouden hebben, maar hun leugengoden, die hun vaderen reeds achternalieten, hen hebben verleid,
5. zal Ik vuur werpen in Juda, zodat het Jeruzalems burchten verteert.
6. Zo zegt de HERE: Om drie overtredingen van Israël, ja om vier, zal Ik het niet herroepen. Omdat zij de rechtvaardige voor geld verkopen en de arme om een paar schoenen –
7. zij die ernaar snakken, dat stof van de aarde zij op het hoofd der geringen, en die de weg der weerlozen ombuigen; en een man en zijn vader gaan naar hetzelfde meisje, om mijn heilige naam te ontwijden;
8. op verpande klederen strekken zij zich uit naast elk altaar, en de wijn der beboeten drinken zij in hun godshuizen;
9. en Ik had nog wel de Amoriet verdelgd voor hun aangezicht, al was hij dan hoog als de ceders en sterk als de eiken; ja Ik roeide zijn vrucht uit van boven en zijn wortels beneden;
10. en Ik had u nog wel uit het land Egypte gevoerd en u veertig jaren in de woestijn geleid, opdat gij het land der Amorieten in bezit zoudt nemen;
11. en uit uw zonen verwekte Ik er tot profeten en uit uw jongelingen tot nazireeërs. Is dat soms niet zo, gij Israëlieten? luidt het woord des HEREN.
12. Maar gij gaaft de nazireeërs wijn te drinken, en gebodt de profeten: Gij moogt niet profeteren!
13. Zie, Ik maak, dat het onder u zal kraken, gelijk een wagen kraakt, van garven overvol.

14. Dan zal aan de snelle de vlucht afgesneden zijn, de sterke zal zijn kracht niet kunnen ontplooiën en de krijgsheld zal er het leven niet afbrengen.
15. Ook de boogschutter zal niet standhouden en de snelvoetige zal niet ontkomen en de ruiter zal er het leven niet afbrengen.
16. Ja, de kloekhartigste onder de helden zal te dien dage naakt wegvlugten, luidt het woord des HEREN.

***

Amos 3

Het profetische woord

1. Hooft dit woord, dat de HERE over u spreekt, gij Israëlieten, over het ganse geslacht dat Ik uit het land Egypte heb gevoerd:
2. U alleen heb Ik gekend uit alle geslachten van het aardrijk; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden aan u bezoeken.
3. Gaan er twee tezamen, zonder dat zij het eens geworden zijn?
4. Brult een leeuw in het woud, zonder dat hij prooi heeft? Laat een jonge leeuw zijn gegrom horen uit zijn hol, tenzij hij iets heeft gevangen?
5. Schiet een vogel neer op het klapnet op de aarde, zonder dat er een lokaas voor hem is? Vliegt het klapnet op van de grond, zonder dat het iets vangt?
6. Wordt de bazuin in een stad geblazen, zonder dat de inwoners opschrikken? Geschiedt er een ramp in een stad, zonder dat de HERE die bewerkt?
7. Voorzeker, de Here HERE doet geen ding, of Hij openbaart zijn raad aan zijn knechten, de profeten.
8. De leeuw heeft gebruld, – wie zou niet vrezē? De Here HERE heeft gesproken, – wie zou niet profeteren?

De straf op Israëls ongerechtigheid

9. Doet het horen op de burchten in Asdod en op de burchten in het land Egypte, en zegt: Verzamelt u op Samaria's bergen en aanschouwt de grote verwarring in zijn midden en de verdrukking die men er vindt.
10. Ja, zij weten niet van recht doen, luidt het woord des HEREN, zij, die geweld en onderdrukking opstapelen in hun burchten.
11. Daarom, zo zegt de Here HERE: De vijand! En rondom het land! Uw sterkte haalt hij van u neer; en uw burchten worden leeggeplunderd!
12. Zo zegt de HERE: Zoals een herder uit de muil van een leeuw twee schenkels redt of een lapje van een oor, zo zullen de Israëlieten gered worden, zij die daar in Samaria zitten in de hoek van het rustbed en op het zachte kleed van de divan.
13. Hooft, en betuigt aan het huis van Jakob, luidt het woord van de Here HERE, de God der heerscharen:
14. Voorwaar, ten dage dat Ik Israëls overtredingen aan hem bezoek, zal Ik ook bezoeking doen aan Betels altaren, zodat de altaarhoornen afgehouden worden en ter aarde vallen.
15. Dan zal Ik het winterhuis tegelijk met het zomerhuis neerslaan en de ivoren huizen zullen te gronde gaan, ja vele huizen zullen hun einde vinden, luidt het woord des HEREN.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Men stoorde Hem niet en de Farizeeën luisterden met een geheime nijd en afgedwongen bewondering. Het getuigenis van

Joannes, voor het hele volk afgekondigd, had hen wat bevreesd gemaakt.

Opeens ontstond een verschrikkelijk gebrul in de synagoge; daar hadden mensen een razende bezetene, een Kafarnaüenaar in de synagoge met zich meegebracht. Hij kreeg een plotselinge aanval en wilde de mensen rondom zich als het ware met zijn tanden verscheuren. *Maar Jezus wendde zich naar hem toe en sprak: "Zwijg! brengt hem buiten!"* Dan werd de man volkomen rustig; zij leidden hem buiten en hij legde zich stil en vol vrees op de grond neer. *Toen nu Jezus, na de sabbatlering gesloten te hebben, buiten ging, trad Hij vóór de deur op de mens toe en verloste hem van de duivel.*

Hierop begaf Hij zich met de leerlingen naar het huis van Petrus, dat bij het Meer ligt, omdat het daar rustiger was; hier aten zij een weinig en *Hij leerde. In de nacht verwijderde Hij zich, als naar gewoonte, om te bidden.*

Ik heb onder allen die Jezus genas, nooit zogenaamde waanzinnigen gezien; zij werden allen genezen als zijnde door de duivel gekweld en bezeten.

De Farizeeën waren nog tezamen en sloegen allerlei oude schriften open over de profeten, hun prediking, handelingen en levenswijze en in het bijzonder over Malakias, van wie men nog het een en ander wist, en zij vergeleken dit met de prediking van Jezus en moesten zijn superioriteit erkennen en zijn gaven en hoedanigheden bewonderen. Niettemin liep hun onderzoek uit op een afkeuring van zijn leer.

Maria van Kleofas en andere zieken genezen. – Nogmaals morrende Joannes-leerlingen.

912.

30 november; Sabbat. –

Jezus had 's morgens voor een grote menigte volk in de synagoge geleerd. Maria van Kleofas' ziekte nam dermate toe, dat de H. Maagd iemand tot Jezus zond en Hem om zijn tussenkomst bad.

Jezus kwam hierop naar het huis van Petrus dicht bij de stad. Maria, de Moeder van Jezus en Maroni, de weduwe van Naïm, waren in het huis, ook de zonen van de zieke vrouw, die leerlingen van Jezus waren en haar broers die leerlingen van Joannes waren. Vooral de kleine Simeon; haar achtjarig zontje uit haar derde huwelijk met Jonas, was gevoelig voor de ziekte van zijn moeder. Deze Jonas was een jonger broer van Petrus' schoonvader; hij was bij hem op het schip geweest (bij Petrus) en is sedert een half jaar gestorven.

Jezus trad bij haar bed, bad en legde zijn hand op haar; zij was door de koorts geheel afgemat. Dan vatte Hij haar bij de hand en zei: "Ge zult niet meer ziek zijn!" Hij gebod dat men haar te drinken zou geven en men bracht haar te drinken in een schaal; zij moest ook een brok brood eten. Hij beval dit schier aan alle zieken die Hij genas en ik verstond dat zulks een symbolische handeling was, die op het H. Sacrament betrekking had; Hij zegende meestal deze spijs.

De vreugd van haar zonen en vooral van de kleine Simeon was onbeschrijfelijk, toen zij hun moeder gezond zagen opstaan en dan de andere zieken zagen dienen, want Jezus ging aanstonds uit het huis en begon de vele zieken in de zijgebouwen te genezen. Bijna allen waren het zieken die sedert lang opgegeven waren en

voor ongeneesbaar gehouden werden; vele lagen zelfs reeds op sterven; hun ziekte was van velerlei aard. Ook was menige zieke van ver aangebracht, bij name uit Nazareth; onder hen waren jeugdkennissen van Jezus. Mensen als dood ineengezonken zag ik door anderen op hun rug vóór de Heer aangebracht worden. *Nog nooit heb ik zo vele zieken, die er zo ellendig aan toe waren, door Hem genezen zien worden.*

913.

Hier kwamen ook de Joannes-leerlingen tot Hem, die gisteren aangekomen waren; zij beschuldigden zichzelf dat zij over Hem ontevreden waren geweest, omdat Hij hun meester niet uit de gevangenis hielp; zij zeiden dat zij zo streng gevestigd hadden, heel speciaal met het doel om van God te bekomen dat Hij Hem zou ingeven hun meester te verlossen. Ik had er groot medelijden mee, want zij hingen met heel hun ziel aan hun meester.

Jezus troostte hen; zijn woorden weet ik niet meer letterlijk, maar nogmaals prees Hij Joannes als de heiligste mens.

Naderhand hoorde ik die leerlingen toch aan enige leerlingen van Jezus vragen: “Waarom doopt Jezus zelf niet? Onze meester heeft dit toch onvermoeid gedaan?”

Hun antwoord kwam hierop neer:

“Joannes heeft gedoopt, omdat hij de Doper was, maar Jezus heelt, omdat Hij de Heiland is.

Joannes heeft evenmin geheeld!”

Er kwamen ook Nazarethaanse schriftgeleerden tot Jezus; zij waren uiterst beleefd en verzochten Hem ook toch nog een keer naar Nazareth te komen; het scheen als wilden zij zich verontschuldigen over hetgeen daar gebeurd was (fasc. 15, nr. 589, enz.). *Jezus antwoordde hun dat een profeet geen aanzien geniet in zijn vaderstad; Hij zei ook nog andere dingen, die met deze grondwaarheid verband hielden; Hij trad daarna in de synagoge en*

hield er tot slot van de sabbat nog een toespraak. In de synagoge was een blinde die Hij bij het uitgaan genas.

Hij was ook nog op een avondmaal in het huis van Petrus; Maria van Kleofas was reeds weer zo gezond, dat zij kon helpen opdienen.

De huishouding hier bij de poort wordt (op het ogenblik) door de vrouw van Petrus bestuurd en de huishouding in de woning bij het Meer, door zijn schoonmoeder en stiefdochter⁴⁵⁴.

Daarna verwijderde Jezus zich om te bidden; Hij willigde echter nog eerst het verzoek van de leerlingen in om naar hun schepen te mogen gaan en gedurende de nacht te vissen, want er was een groot gebrek aan vis door de verbaasd grote menigte vreemdelingen. Ook waren daar gedurig vele mensen, die overvaren wilden.

---

⁴⁵⁴ Later in nr. 1406 zal K. dit anders zeggen, maar ondertussen kunnen verplaatsingen geschied zijn.

Zo troffen wij onlangs een soortgelijke tegenspraak aan, nl. in nr. 895, waar K. ons Jezus toont eerst op zijn eigen scheepje, even later, zonder een overstappen vermeld te hebben, op het grote schip van Petrus.

De oplossing is hier zelfs treffend. Jezus sprak de menigte op het strand toe uit zijn klein scheepje, om nader bij de kust te kunnen komen. Daar Hij, op het Meer alle meevarenden, die zich op Petrus' groot schip bevonden, wilde onderrichten, zal Hij noodzakelijk overgestapt zijn; maar dit overstappen vergat K. te vermelden.

De rijke visvangst (Lk. 5, 1-11).

914.

Zondag, 1 december. –

De leerlingen van het vissersbedrijf die met toestemming van Jezus op visvangst uitgegaan waren, hadden de gehele nacht gevist en deze morgen zetten zij ook nog verscheidene mensen over, doch Jezus en de bij Hem gebleven leerlingen hielden zich bezig met het uitdelen van aalmoezen aan arme genezen zieken en andere behoeftige reizigers.

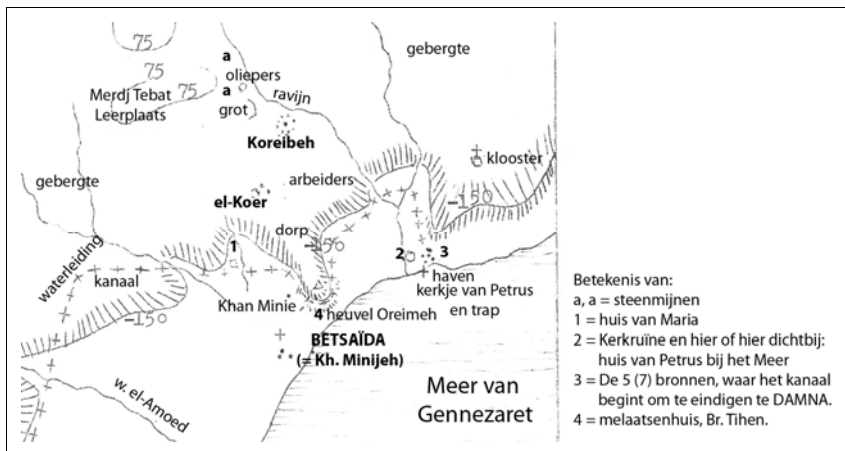
Hij deelde met eigen handen aan ieder uit wat deze nodig had, terwijl Hij hen troostte en vermaande en ondertussen ook onderrichtte. De aalmoezen bestonden in klederen, ellegoederen en dekens, in broden en zelfs in geld. Dit alles kwam uit de voorraad van de vrouwen en de onkosten werden ook met giften van rijke weldoeners bestreden. De leerlingen droegen de klederen en broden in korven en *deden de uitdelingen volgens Jezus' aanwijzingen.*

In de namiddag leerde Hij bij de scheepsplaats van Petrus onder een buitengewone toeloop. De schepen van Petrus en Zebedeüs meerden niet ver van de oever en de vissersleerlingen waren op de oever, op een geringe afstand van de menigte, hun netten aan het reinigen (cfr. Lk. 5, 2).

Het scheepje van Jezus lag in de nabijheid van de grote schepen. Maar toen het gedrang te groot werd – want de oevervlakte is hier smal en een rotshoogte verheft zich er achter – wenkte Jezus de vissers en zij naderden met zijn scheepje.

Smalle oevervlakte: nl. bij de oostgrens van het dal Tabiga; zie kaartje in fasc. 19.

Dáár vindt men het cijfer 3, wijzend op de 7 bronnen waarvan de oostelijkste, tevens de zuidelijkste en dichtst bij het Meer ontspringend, heet: de bron van Job, Aïn Ajoeb.

Daar is de kustvlakte het smalst.

Middelerwijl kwam tot Hem een schriftgeleerde van Nazareth. Hij was met zieken op deze plaats gekomen en *gisteren had Jezus die genezen* en nu zei hij: “Meester, ik wil U volgen overal waar U gaat!”

Maar Jezus antwoordde hem: “De vossen hebben hopen, de vogels in de lucht hun nesten, maar de Zoon des Mensen heeft niets om er zijn hoofd op neer te leggen.” (Dit is het geval verteld door Mt. 8, 18-20).

Toen naderde zijn scheepje en Hij besteeg het met enige leerlingen en zij verwijderden zich even van het strand en bleven nu bij deze plaats, dan bij een andere stil. *Dan onderrichtte Jezus de toehoorders op het strand en vertelde verscheidene parabelen van het Rijk Gods, o.m. “Het hemelrijk is gelijk aan een net dat in het Meer uitgeworpen wordt.”*

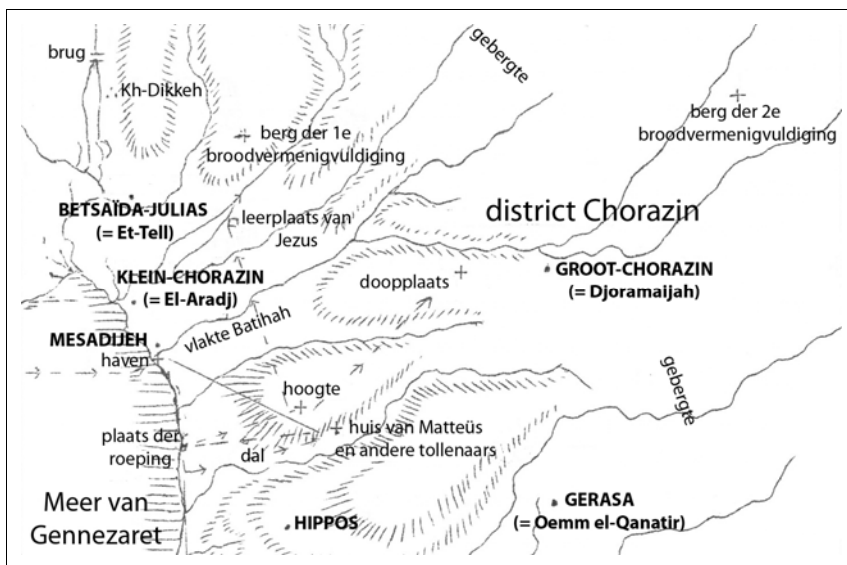
Voorts de parabel van de vijand die onder de tarwe onkruid zaait. (Mt. 13, 24-47).

Toen nu de avond reeds naderde, zei Jezus tot Petrus zijn schepen op het Meer uit te laten varen en de netten ter visvangst uit te werpen (Lk. 5, 4-5).

Maar Petrus antwoordde met enige teleurstelling: “Wij hebben de hele (vorige) nacht moeizaam gevist en niets gevangen, maar omdat Gij het zegt, zal ik nogmaals de netten uitwerpen.” En zij bestegen de schepen met de netten en voeren uit.

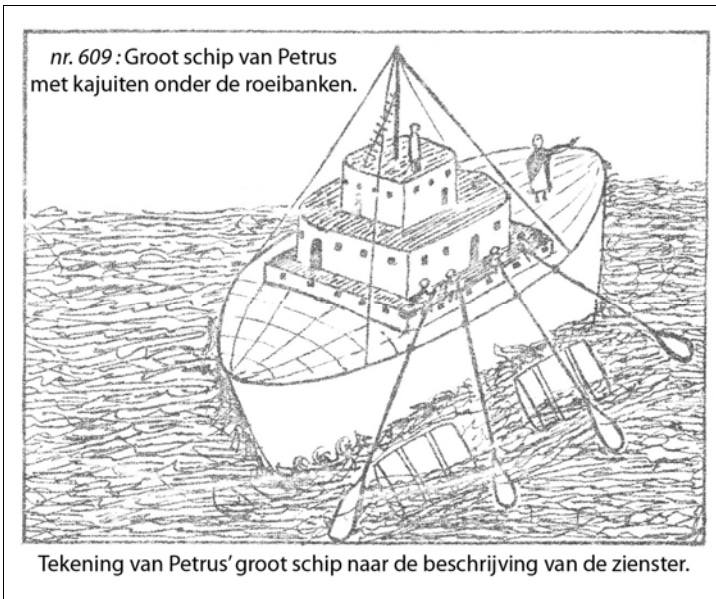
Jezus nam toen afscheid van het volk en verwijderde zich van de oever. Op zijn scheepje bevonden zich Saturninus en Veronika's zoon, die gisteren aangekomen was, en nog enige andere leerlingen. Hij voer achter het schip van Petrus en *Jezus verklaarde hun nogmaals de gelijkenissen en wees hun aan, toen zij midden op het Meer gekomen waren, waar zij de netten moesten uitwerpen.*

Vervolgens voer Hijzelf met zijn scheepje naar de landingsplaats van Matteüs (= de gewone haven nabij het huidige Mesadijeh. De rechte weg van hier naar Matteüs' huis loopt over de hoogte, kaart).

915.

Het was ondertussen nacht geworden. Op de rand van de schepen, naar het net toe, brandden fakkels. De vissers lieten het net te midden van het Meer in een diepte uit en voeren naar de kant van Chorazin, maar spoedig konden zij het net niet meer in de hoogte krijgen; zij roeiden dus voort in oostelijke richting en zo sleepten zij het net tot op de bodem van een ondiepe plaats; het was zo zwaar van de vissen dat het hier en daar een scheur vertoonde (Lk. 5, 6). Zij voeren daarom met kleine boten binnen de omvang van het net en grepen de vissen met hun handen in hand- of schepnetten en gooiden ze in de bakken of tonnen, die aan de zijden van de schepen hingen (afbeelding fasc. 16, nr. 309) en op het water dreven; zij riepen de bemanning van het schip van Zebedeüs ter hulp (Lk. 5, 7) en deze hielp hen het net ledigen.

Zij waren allen over deze visvangst zeer ontsteld, want nooit hadden zij zulk een vangst beleefd. Vooral Petrus was getroffen; hij kon zijn ogen niet geloven en voelde dat zij Jezus tot nog toe

niet hoog genoeg geschat hadden; hij was overtuigd dat hun zorgen voor de visvangst onzinnig waren; al hun inspanningen hadden nergens toe gediend, terwijl zij op het woord van Jezus eensklaps, in één slag, meer vis gevangen hadden dan anders in verscheidene maanden!

Als nu het net veel lichter geworden was door het wegbrengen van een deel der vissen, voeren zij uit de ondiepe plaats volkomen aan land, sleepten het net met de rest van de vissen op de oever en stonden hier opnieuw ontsteld over het groot aantal vissen.

Jezus stond op de oever en Petrus wierp zich zeer verlegen en beschaamd vóór Hem neer en zei: “Heer, verlaat mij, want ik ben een zondig mens!” *Doch Jezus antwoordde hem: “Vrees niet, Petrus, in de toekomst zult gij een mensenvisser worden.”* Maar Petrus was vermorzeld wegens zijn onwaardigheid en beschaamd over zijn ijdele zorgen voor zijn bestaan. Het kon nu 3 of 4 uur in de morgen zijn en de dag brak aan⁴⁵⁵.

---

⁴⁵⁵ Dit mooie tafereel verdient een bemerking.

Wij mogen zeggen dat dit wonder op Petrus, ja, ook op de overige getuigen, het uitwerksel gehad heeft van een extase of ook verschijning van Christus.

Het eerste uitwerksel hiervan is, gelijk wij het in de levens van mystieke zielen kunnen nagaan, dat deze in een goddelijk licht hun onwaardigheid inzien en diep overtuigd en overweldigd zijn door het gevoel van hun zondigheid. Ze werpen zich voor Christus neer en hun eerste gebed is er een om vergiffenis van hun zonden en om reiniging.

Daaruit volgt onmiddellijk een grondige nederigheid, gesteund op de ware kennis van God en van eigen nietigheid, geringschatting van zichzelf, met volle aanvaarding wanneer men ook door anderen gering geschat, ja, zelfs geminacht wordt. Niet zelden verlangt de begenadigde ziel zelfs daarnaar.

Nog volgt uit een extase of verschijning dat men aan alle aardse goederen niet meer waarde hecht, dan in zover ze strekken kunnen tot Gods meerdere glorie, tot bevordering van zijn Rijk.

Stilaan bracht Jezus door zijn wonderen en later na zijn verrijzenis door zijn verschijningen deze uitwerkselen voort in zijn apostelen. Hier zien wij dit in de prins der apostelen: de H. Petrus.

Lucas 5

De wonderbare visvangst

1. En het geschiedde, toen de schare op Hem aandrong en naar het woord Gods hoorde, dat Hij zelf aan de oever van het meer Gennesaret stond, en Hij zag twee schepen aan de oever liggen.
2. De vissers waren eruit gegaan en spoelden de netten.
3. Hij ging in één van de schepen, dat van Simon, en vroeg hem de zee in te gaan, niet ver van de oever. En Hij zette Zich neder en leerde de scharen van het schip uit.
4. Toen Hij opgehouden had met spreken, zeide Hij tot Simon: Ga naar diep water en zet uw netten uit om te vissen.
5. En Simon antwoordde en zeide: Meester, de gehele nacht door hebben wij hard gewerkt en niets gevangen, maar op uw woord zal ik de netten uitzetten.
6. En toen zij dit gedaan hadden, haalden zij een grote menigte vissen binnen, en hun netten dreigden te scheuren.
7. En zij wenkten hun makkers in het andere schip, dat zij hen zouden komen helpen. En dezen kwamen en zij vulden beide schepen, tot zinkens toe.
8. Toen Simon Petrus dit zag, viel hij neder aan de knieën van Jezus en zeide: Ga uit van mij, want ik ben een zondig mens, Here.
9. Want verbazing had hem en allen, die bij hem waren, aangegrepen over de vangst der vissen, welke zij gevangen hadden;
10. evenzo ook Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, die metgezellen van Simon waren. En Jezus zeide tot Simon: Wees niet bevreesd, van nu aan zult gij mensen vangen.
11. En zij trokken de schepen op het land en lieten alles achter en volgden Hem.

De genezing van een melaatse

12. En het geschiedde, toen Hij in een van de steden was, zie, daar was een man, vol melaatsheid. Toen hij Jezus zag, wierp hij zich op zijn aangezicht en smeekte Hem, zeggende: Here, indien Gij wilt, kunt Gij mij reinigen.
13. En Hij strekte de hand uit, raakte hem aan en zeide: Ik wil het, word rein. En terstond verliet hem de melaatsheid.
14. En Hij gebod hem het aan niemand te zeggen, maar (zeide Hij) ga heen, toon u aan de priester en breng het offer voor uw reiniging, gelijk Mozes voorgeschreven heeft, hun tot een getuigenis.
15. Maar het gerucht over Hem ging steeds verder rond en vele scharen stroomden samen om te horen en zich te laten genezen van hun ziekten.
16. Doch Hij trok Zich terug in de eenzame plaatsen om te bidden.

De genezing van een verlamde

17. En het geschiedde op een dier dagen, terwijl Hij bezig was te leren, dat er ook Farizeeën en wetgeleerden zaten, die gekomen waren uit alle dorpen van Galilea en Judea en uit Jeruzalem. En er was kracht des Heren, zodat Hij kon genezen.
18. En zie, daar kwamen (enige) mannen met een verlamde op een bed, en zij trachtten hem binnen te dragen en [hem] vóór Hem te leggen.
19. En toen zij geen gelegenheid vonden om hem binnen te dragen, vanwege de schare, gingen zij het dak op en lieten hem met zijn bed door de tegels in het midden neder, vlak vóór Jezus.
20. En hun geloof ziende, zeide Hij: Mens, uw zonden zijn u vergeven.
21. En de schriftgeleerden en de Farizeeën begonnen te overleggen en zeiden: Wie is deze, die (zulke) godslasterlijke dingen zegt? Wie kan zonden vergeven dan God alleen?
22. Doch Jezus doorzag hun overleggingen en antwoordde en zeide tot hen: Wat overlegt gij in uw harten?
23. Wat is gemakkelijker, te zeggen: Uw zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op en wandel?

24. Maar, opdat gij moogt weten, dat de Zoon des mensen macht heeft op aarde zonden te vergeven – zeide Hij tot de verlamde: Tot u zeg Ik, sta op, neem uw bed op en ga naar uw huis.

25. En onmiddellijk stond hij voor hun ogen op, nam hetgeen, waar hij op gelegen had, mede en ging naar zijn huis, God verheerlijkende.

26. En ontzetting beving allen en zij verheerlijkten God, en werden met vrees vervuld, zeggende: Wij hebben heden ongelooflijke dingen gezien.

De roeping van Levi

27. En daarna vertrok Hij en zag een tollenaar, Levi genaamd, bij zijn tolhuis zitten en Hij zeide tot hem: Volg Mij.

28. En hij liet alles achter, stond op en volgde Hem.

29. En Levi richtte een grote maaltijd voor Hem aan in zijn huis, en er was een grote menigte tollenaars en anderen, die met hen aan tafel waren.

30. En de Farizeeën en hun schriftgeleerden morden tegen zijn discipelen en zeiden: Waarom eet en drinkt gij met de tollenaars en zondaars?

31. En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Zij, die gezond zijn, hebben geen geneesheer nodig, maar zij, die ziek zijn.

32. Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars, tot bekering.

Het vasten

33. Doch zij zeiden tot Hem: De discipelen van Johannes vasten dikwijls en doen hun gebeden, en zo ook die der Farizeeën, maar die van U eten en drinken.

34. Jezus zeide tot hen: Kunt gij soms de bruiloftsgasten laten vasten, terwijl de bruidegom bij hen is?

35. Doch er zullen (andere) dagen komen, en wanneer de bruidegom van hen weggenomen is, dan zullen zij vasten, in die dagen.

36. Hij sprak ook een gelijkenis tot hen: Niemand scheurt een lap van een nieuw kledingstuk af om die op een oud kledingstuk te zetten. Anders zal hij niet alleen het nieuwe scheuren, maar de lap van het nieuwe zal ook niet passen bij het oude.

37. En niemand doet jonge wijn in oude zakken; anders zal de jonge wijn de zakken scheuren en weglopen en de zakken gaan verloren;

38. maar jonge wijn moet men in nieuwe zakken doen.

39. En niemand, die oude gedronken heeft, wil jonge, want hij zegt: De oude is voortreffelijk.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Onderricht over het gebed. – Genezing van zieken. – Blik op Jäirus.

916.

2 december. –

Nadat de leerlingen de vissen in veiligheid gebracht hadden, sliepen zij nog een weinig op hun schepen, maar Jezus ging met Saturninus en Veronika's zoon, oostwaarts opstijgend, op het

noordelijk einde van de bergvlakte, die op haar zuidelijk einde Gamala draagt.

De plaats waar Hij aankwam, ligt zowat een uur oostelijk over (voorbij of zelfs boven) de leerstoel, *waarop Hij onlangs gepredikt heeft*. Daar zijn vele heuvels en bossen⁴⁵⁶.

Daar onderrichtte Hij Saturninus en Veronika's zoon in de kunst van bidden en Hij wees hun meerdere dingen aan, die zij speciaal moesten overwegen; daarna trok Hij zich van hen in de eenzaamheid terug; de leerlingen van hun kant spraken, zaten neer, rustten, wandelden en baden.

De andere leerlingen brachten hun dag door met de verdeling en onderbrenging van hun vissen. Een groot deel werd reeds op de oostzijde van het Meer aan de armen geschonken, aan wie zij deze wonderbare visvangst verhaalden. Ook de heidenen die aan die

---

⁴⁵⁶ De plaats waar Jezus met Saturninus komt, is een uur ten oosten van de leerstoel. Bedoeld is dezelfde leerstoel als in 904.

Er staat een nota over openluchtkansels, waar profeten en reizende rabbijnen leerden, in fase. 12, nr. 391, voetnoot 146.

Jezus kwam dus nog oostelijker dan Groot-Chorazin (zie kaartje). Jezus bevindt zich daar werkelijk in een gewest van heuvelen en ook op het noordelijk gedeelte van de bergvlakte ten oosten van het Meer.

Op het zuideinde ligt Gamala, thans Dabboesijeh. Dit stuk bergland is in het noorden begrensd door de rivier Djoramaiyah, in het zuiden door de Hiëromax (= Jarmoek, thans Sjeriat el-Menadireh).

kant gelegerd waren, kochten een groot deel ervan en het overige vervoerden zij te water naar Kafarnaüm en Betsaïda. Allen waren nu vast overtuigd dat hun bezorgdheid voor hun bestaan zinloos was, want, zo zeiden zij, gelijk het Meer in de storm Hem gehoorzaamt, zo gehoorzamen Hem ook de vissen en laten zich vangen op zijn wil.

Tegen de avond kwamen zij weer op de landingplaats op de oostkust en Jezus met zijn twee gezellen (Saturninus en Veronika's zoon) voer met dezen over naar Kafarnaüm. Aangeland ging Hij naar het huis van Petrus bij de stad en *genas daar vele, gans verlaten, onreine zieken, mannen en vrouwen tot bij het fakkellicht in de nacht.*

Het waren zulke zieken die niet openbaar en bij klaren dage met de anderen meegebracht hadden mogen worden. *Hij genas ze daarom in de eenzaamheid van de nacht in het voorhof van Petrus' huis.* Daar waren zieken onder, die sedert vele jaren afgezonderd en erg vervallen waren.

Het overige van de nacht besteedde Jezus aan het gebed.

Ik zag heden ook nog iets anders; namelijk waarom de dochter van Jairus opnieuw ziek moest worden.

Jairus is een lauw, nalatig man, hoewel niet boos, maar toch totaal verstoken van ijver en toewijding. Hij is 36 jaren en zijn vrouw ongeveer 25 jaar; ook deze is niet deugdzaam, maar ijdel en zinnelijk; de dochter is een verwend, wekelijk en pronkziek meisje, zeer zwak voor haar leeftijd, want zij kan al 11 jaar zijn en is nog als een meisje van 8 jaar, vergeleken met andere joodse kinderen.

De opwekking van de dochter heeft geen diepe indruk op de oppervlakkige ouders gemaakt; zij zijn er volstrekt niet beter door geworden; **hun hoofdbrek is, dat zij in het bijzijn van het**

kind niet omzichtig en eerbaar genoeg zijn in hun gesprekken en handelingen, hetgeen in dit zwak schepsel de onreine lust doet ontwakken; dit zal haar de tweede maal de dood veroorzaken.

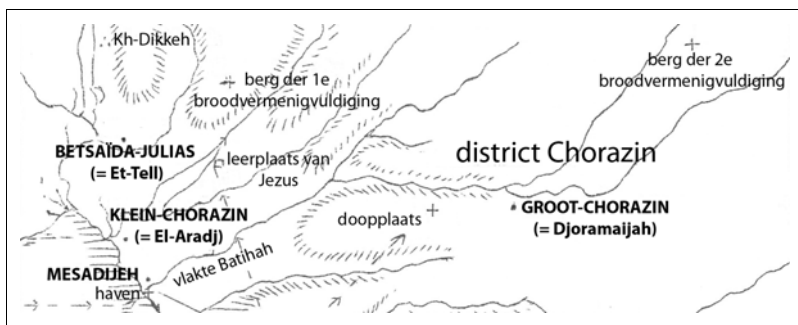
Hier zijn ook nog de verwanten van de bloedverliezende vrouw, maar daar deze volgens de joodse Wet leeft, hebben zij geen omgang met haar; zij is overigens alleen wegens haar onreinheid van Paneas hierheen gekomen; haar geloof groeit met de dag snel aan.

Afkondiging der zaligheden.

917.

3 december. –

Deze morgen voer Jezus met vele leerlingen naar de oostkant van het Meer, en landde op een plaats, een uur meer noordelijk dan het huis van Matteüs. (Dus in dezelfde haven bij Mesadijeh, zie kaartje).

Vele heidenen, genezenen en nieuwgedoopten hadden zich reeds naar de berg ten oosten van Betsaïda-Julias begeven, waar Hij wilde komen leren. (Zelfde berg als der 1^e broodvermenigvuldiging, zie zelfde kaartje). Daar in het rond waren gedeeltelijk de kampementen van de heidenen.

De leerlingen van het vissersberoep en meer andere, waaronder Saturninus, gingen er niet heen. Zij hadden Hem gevraagd of zij niet best zouden meegaan, want de laatste visvangsttocht had hen van alle zorg om voedselvoorraad bevrijd; zij voelden dat Hem alles in handen gegeven was.

Jezus zei hun heden diegenen te dopen, die in Kafarnaüm bleven, en de overige tijd op visvangst uit te gaan, want in het hele gewest krioelde het van vreemdelingen en er was dus overal een grote voorraad voedsel nodig.

Maar eer de overvaart begon, gaf Hij hun een lang en algemeen onderricht, nl. een samenvatting van de langdurige rede die Hij voornemens was die dag te houden; Hij hield hun de acht zaligheden voor (Mt. 5, 1-8) en voegde er aan toe dat Hij er lang over zou leren en daartussen de sabbatdagen vieren (waarop Hij andere onderwerpen zou behandelen).

Hier drukte Hij hunzelf ook nog krachtig op het hart dat zij het zout der aarde waren, dat zij uitverkoren en geroepen waren om de overigen op te helpen en goed te houden, dat zij dus niet als bedorven zout krachteloos mochten worden. Na hun dit met voorbeelden en gelijkenissen breedvoerig uitgelegd te hebben, voer Hij over.

De vissersleerlingen en Saturninus doopten in het dal van Kafarnaüm (Tabiga). Ook de zoon van de weduwe van Naïm, die sedertdien Martialis heet, werd er gedoopt; de reden van de naamverandering heb ik geweten, maar ben die weer vergeten. Saturninus legde hem de handen op. Ook werden nog zeer velen van de onlangs en gisteren genezenen gedoopt.

Evenmin waren de vrouwen met Jezus meegegaan; zij bleven bij de weduwe van Naïm, met wie zij het doopfeest van haar zoon meevierden.

Bij Jezus waren de zoon van Simon, de neven van Jozef van Arimatea, die eergisteren van Jeruzalem aangekomen waren; ook Natanael, die afwezig was geweest, Manahem van Korea en vele andere leerlingen, die in de laatste dagen wel ten getale van 30 te Kafarnaüm waren.

Omstreeks 10 uur kwam Jezus met hen op de berg.

918.

Als men ten oosten van het Meer, onder de uitmonding van de Jordaan, aangeland was (hetzij te Mesadijeh, hetzij iets noordelijker te el-Aradj) ging men oostwaarts (juister noordoostwaarts) de berg op. Boven aangekomen, moest men zich weer iets naar het westen wenden om op de leerplaats te komen.

Men kon ook ten noorden van het Meer over de Jordaanbrug erheen gaan. Uit deze richting evenwel was de berg niet goed te bereiken, omdat het gewest aldaar wild (moerassig, bebost, diep) en door ravijnen verscheurd was.

Betsaïda ligt, nogal dicht in de oostelijke hoek van de uitmonding van de Jordaan in het Meer. De grond is er naar de kant van het water als een hoge oever⁴⁵⁷. Op die plaats loopt er een weg omheen, maar wie niet in de stad moet zijn, landt daar (te el-

---

⁴⁵⁷ Hoge oever bij Betsaïda-Julias. – Hier is K. in overeenstemming met de ooggetuige Flavius Josephus, die zegt: “De Jordaan (versta: een sterke vertakking) vloeit onder de stad Julius voorbij.” (B.J. I, 354).

Op te merken is dat K. hier zegt ‘water’, niet: ‘Meer’, zoals zij dikwijls een beek, rivier of kanaal noemt.

Hier bedoelt zij dus zeker een vertakking van de Jordaan, een arm van zijn delta. Nu nog vloeit er een vertakking dicht onder et-Tell (= Betsaïda-Julias).

Aradj?) niet aan, en zo is Jezus tot nog toe er steeds omheen gegaan.

Op de berg was geen leerstoel, maar een heuvel met een wal er rond, en met een tentdak, dat men voor Jezus uitgespannen had. In het westen en zuidwesten had men uitzicht op het Meer en op de oever en de bergen van de overkant; ook kon men de Tabor er boven zien uitsteken.

Er waren zeer vele mensen, overwegend heidenen, meestendeels reeds gedoopt, verspreid in de omtrek gelegerd, maar het ontbrak er ook niet aan Joden. De Joden en heidenen zijn hier (ten oosten van de Jordaan, zoals K. reeds meer dan eens zei, doch ook in Galilea) niet zeer streng gescheiden, omdat hier altijd van weerskanten levendige betrekkingen bestonden, en de heidenen aan die kant van het Meer, voorrechten genoten.

(Waarschijnlijk zinspeling op de voorrechten van de Dekapolis). Overigens werd in het algemeen, sedert de heerschappij van de Romeinen over Judea, de afscheiding veel minder in acht genomen (cfr. fasc. 16, nr. 600).

919.

*Jezus begon met te spreken over de acht zaligheden in het algemeen, en voor heden begon Hij met de uitleg van **de eerste**: “Zalig zijn de armen in de geest, want voor hen is het hemelrijk”.*

Hij haalde vele voorbeelden en parabelen aan, en sprak ook over de Messias. Maar vooral had Hij het over de bekering van de heidenen en Hij haalde een voorzegging aan uit de profeet Aggeüs en verklaarde dat nu vervuld was hetgeen deze profeet voorspeld had betreffende de vertroosting van de heidenen: “Alle heidenen zal Ik bewegen (tot Mij trekken), want komen zal de Troost (Trooster) van de heidenen.” (Agg. 2, 8).

Hier werden geen zieken genezen, want met allen was dit reeds gebeurd in de vorige dagen.

Ook de Farizeeën waren met hun eigen schip overgevaren en nu luisterden zij vol haat en nijd geërgerd toe. De mensen hadden spijzen meegebracht en aten in de rustpozen. Ook Jezus en de leerlingen hadden vissen, brood, honig en kleine kruiken met een sap of balsem, waarvan zij een weinig in hun water mengden.

Tegen avond keerden de mensen van Kafarnaüm, Betsaida en andere nabije plaatsen naar huis terug. Op het Meer lagen schepen gereed om hen op te nemen.

Jezus en zijn leerlingen gingen een eind noordwaarts en neerwaarts naar het Jordaandal toe (of naar een nevendal met rivier, die aanstonds in het Jordaandal uitmondt).

Daar namen zij hun intrek in een herdersherberg.

In die omstreken weidden vele ezels en kamelen van de heidenen.

Jezus onderwees en bereidde de leerlingen steeds meer en meer voor op hun toekomstige roeping en apostolaat.

Ik heb een mededeling betreffende de bergrede bekomen, dat Jezus nog 14 dagen over de acht zaligheden zal leren en daartussen de sabbat te Kafarnaüm zal houden (nl. op 7 december; nr. 929 tot 980).

Hij zal ook naar Opper-Galilea gaan (nr. 961) en over een zaligspreking wel 2 dagen leren. Daarin zal veel uit de profeten over de Messias en zijn Rijk voorkomen.

De korte inhoud daarvan zal telkens vóór en na de lering aan de leerlingen alleen gegeven worden.

Heden heeft Hij hun deze woorden uitgelegd: "Gij zijt het zout der aarde." (Mt. 5, 13).

Ik geloof dat het onderwerp van zijn lering morgen in de synagoge zal zijn: "Gij zult niet doden." (Dit geschiedt op 6 december) (Mt. 5, 21-26).

Mij dunkt ook dat de eerste broodvermenigvuldiging voor de 5.000 aan het einde van die reeks predikingen zal aansluiten (nrs. 1083-1087).

Het is geen wonder dat er in dit gewest eindelijk spijs ontbrak, daar zich hier gedurig en zolang zulk een menigte mensen ophield.

De hoofdwaarheden van Jezus' onderrichtingen voor de leerlingen zijn verzameld in de zogenaamde bergrede (Mt. 5-6-7). Deze hoofdstukken bevatten de samenvatting van Jezus' leer, maar die onderwijzingen volgden niet onmiddellijk op elkaar en werden door lange tussenruimten en verscheidene gebeurtenissen onderbroken.

Matteüs 5

De zaligsprekingen

1. Toen Hij nu de scharen zag, ging Hij de berg op en nadat Hij Zich had nedergezet, kwamen zijn discipelen tot Hem.
2. En Hij opende zijn mond en leerde hen, zeggende:
3. Zalig de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen.
4. Zalig die treuren, want zij zullen vertroost worden.
5. Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.
6. Zalig die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.
7. Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden.
8. Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien.
9. Zalig de vreedstichters, want zij zullen kinderen Gods genoemd worden.
10. Zalig de vervolgd en verdrukt om der gerechtigheid wil, want hunner is het Koninkrijk der hemelen.
11. Zalig zijt gij, wanneer men u smaadt en vervolgt en liegende allerlei kwaad van u spreekt om Mijnentwil.
12. Verblijdt u en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want also hebben zij de profeten vóór u vervolgd.

De discipelen en de wereld

13. Gij zijt het zout der aarde; indien nu het zout zijn kracht verliest, waarmede zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer toe dan om weggeworpen en door de mensen vertreden te worden.
14. Gij zijt het licht der wereld. Een stad, die op een berg ligt, kan niet verborgen blijven.
15. Ook steekt men geen lamp aan en zet haar onder de korenmaat, maar op de standaard, en zij schijnt voor allen, die in het huis zijn.
16. Laat zo uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken zien en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.

Jezus en de wet

17. Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen.
18. Want voorwaar, Ik zeg u: Eer de hemel en de aarde vergaat, zal er niet één jota of één tittel vergaan van de wet, eer alles zal zijn geschied.
19. Wie dan één van de kleinste dezer geboden ontbindt en de mensen zo leert, zal zeer klein heten in het Koninkrijk der hemelen; doch wie ze doet en leert, die zal groot heten in het Koninkrijk der hemelen.
20. Want Ik zeg u: Indien uw gerechtigheid niet overvloedig is, meer dan die der schriftgeleerden en Farizeeën, zult gij het Koninkrijk der hemelen voorzeker niet binnegaan.
21. Gij hebt gehoord, dat tot de ouden gezegd is: Gij zult niet doodslaan; en: Wie doodslag pleegt, zal vervallen aan het gerecht.
22. Maar Ik zeg u: Een ieder, die in toorn leeft tegen zijn broeder, zal vervallen aan het gerecht. Wie tot zijn broeder zegt: Leeghoofd, zal vervallen aan de Hoge Raad, en wie zegt: Dwaas, zal vervallen aan het hellevuur.
23. Wanneer gij dan uw gave brengt naar het altaar en u daar herinnert, dat uw broeder iets tegen u heeft,
24. laat uw gave daar, vóór het altaar, en ga eerst heen, verzoen u met uw broeder en kom en offer daarna uw gave.
25. Wees vriendelijk jegens uw tegenpartij, tijdig, terwijl gij nog met hem onderweg zijt, opdat uw tegenpartij u niet aan de rechter overlevere en de rechter aan zijn dienaar en gij in de gevangenis wordt geworpen.
26. Voorwaar, Ik zeg u: Gij zult daar voorzeker niet uitkomen, voordat gij de laatste penning hebt betaald.
27. Gij hebt gehoord, dat er gezegd is: Gij zult niet echtbreken.
28. Maar Ik zeg u: Een ieder, die een vrouw aanziet om haar te begeren, heeft in zijn hart reeds echtbreuk met haar gepleegd.
29. Indien dan uw rechteroog u tot zonde zou verleiden, ruk het uit en werp het van u, want het is beter voor u, dat één uwer leden verloren ga en niet uw gehele lichaam in de hel geworpen worde.
30. En indien uw rechterhand u tot zonde zou verleiden, houw haar af en werp haar van u; want het is beter voor u, dat één uwer leden verloren ga en niet uw gehele lichaam ter helle vare.
31. Er is ook gezegd: Al wie zijn vrouw wegzendt, moet haar een scheidbrief geven.
32. Maar Ik zeg u: Een ieder, die zijn vrouw wegzendt om een andere reden dan ontucht, maakt, dat er echtbreuk met haar gepleegd wordt; en al wie een weggezondene trouwt, pleegt echtbreuk.
33. Wederom hebt gij gehoord, dat tot de ouden gezegd is: Gij zult uw eed niet breken, doch aan de Here uw eden gestand doen.
34. Maar Ik zeg u, in het geheel niet te zweren: bij de hemel niet, omdat hij de troon van God is;
35. bij de aarde niet, omdat zij de voetbank zijner voeten is; bij Jeruzalem niet, omdat het de stad van de grote Koning is;
36. ook bij uw hoofd zult gij niet zweren, omdat gij niet één haar wit kunt maken of zwart.
37. Laat het ja, dat gij zegt, ja zijn, en het neen, neen; wat daar bovenuit gaat, is uit den boze.
38. Gij hebt gehoord, dat er gezegd is: Oog om oog en tand om tand.
39. Maar Ik zeg u, de boze niet te weerstaan, doch wie u een slag geeft op de rechterwang, keer hem ook de andere toe;
40. en wil iemand met u rechten en uw hemd nemen, laat hem ook uw mantel;
41. en zal iemand u voor één mijl pressen, ga er twee met hem.
42. Geef hem, die van u vraagt, en wijs hem niet af, die van u lenen wil.

43. Gij hebt gehoord, dat er gezegd is: Gij zult uw naaste liefhebben en uw vijand zult gij haten.
44. Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen,
45. opdat gij kinderen moogt zijn van uw Vader, die in de hemelen is; want Hij laat zijn zoon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.
46. Want indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat voor loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?
47. En indien gij alleen uw broeders groet, waarin doet gij meer dan het gewone? Doen ook de heidenen niet hetzelfde?
48. Gij dan zult volmaakt zijn, gelijk uw hemelse Vader volmaakt is.

***

Matteüs 6

Het geven van aalmoezen

1. Ziet toe, dat gij uw gerechtigheid niet doet voor de mensen, om door hen opgemerkt te worden; want dan hebt gij geen loon bij uw Vader, die in de hemelen is.
2. Wanneer gij dan aalmoezen geeft, laat het niet voor u uitbazuinen, zoals de huichelaars doen in de synagogen en op de straten, om door de mensen geroemd te worden. Voorwaar, Ik zeg u, zij hebben hun loon reeds.
3. Maar laat, als gij aalmoezen geeft, uw linkerhand niet weten wat uw rechter doet,
4. opdat uw aalmoes in het verborgene zij, en uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u vergelden.

Het bidden

5. En wanneer gij bidt, zult gij niet zijn als de huichelaars, want zij staan gaarne in de synagogen en op de hoeken der pleinen te bidden, om zich aan de mensen te vertonen. Voorwaar, Ik zeg u, zij hebben hun loon reeds.
6. Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uw binnenkamer, sluit uw deur en bid tot uw Vader in het verborgene; en uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u vergelden.
7. En gebruikt bij uw bidden geen omhaal van woorden, zoals de heidenen; want zij menen door hun veelheid van woorden verhoord te zullen worden.
8. Wordt hun dan niet gelijk, want [God] uw Vader weet, wat gij van node hebt, eer gij Hem bidt.
9. Bidt gij dan aldus: Onze Vader die in de hemelen zijt, uw naam worde geheiligd;
10. uw Koninkrijk kome; uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde.
11. Geef ons heden ons dagelijks brood;
12. en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren;
13. en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. [Want Uwer is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.]
14. Want indien gij de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader ook u vergeven;
15. maar indien gij de mensen niet vergeeft, zal ook uw Vader uw overtredingen niet vergeven.

Het vasten

16. En wanneer gij vast, toont dan niet, zoals de huichelaars, een somber gelaat; want zij maken hun aangezicht ontoonbaar, om zich aan de mensen te vertonen, wanneer zij vasten. Voorwaar, Ik zeg u, zij hebben hun loon reeds.
17. Maar gij, zalf uw hoofd, als gij vast, en was uw gelaat,
18. om u niet bij uw vasten aan de mensen te vertonen, maar aan uw Vader, die in het verborgene is; en uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u vergelden.

De ware schat

19. Verzamelt u geen schatten op aarde, waar mot en roest ze ontoonbaar maakt en waar dieven inbreken en stelen;
20. maar verzamelt u schatten in de hemel, waar noch mot noch roest ze ontoonbaar maakt en waar geen dieven inbreken of stelen.
21. Want, waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.
22. De lamp van het lichaam is het oog. Indien dan uw oog zuiver is, zal geheel uw lichaam verlicht zijn;
23. maar indien uw oog slecht is, zal geheel uw lichaam duister zijn. Indien nu wat licht in u is, duisternis is, hoe groot is dan de duisternis!
24. Niemand kan twee heren dienen, want hij zal òf de ene haten en de andere liefhebben, òf zich aan de ene hechten en de andere minachten; gij kunt niet God dienen èn Mammon.

Bezorgdheid

25. Daarom zeg Ik u: Weest niet bezorgd over uw leven, wat gij zult eten [of drinken], of over uw lichaam, waarmede gij het zult kleden. Is het leven niet meer dan het voedsel en het lichaam meer dan de kleding?
26. Ziet naar de vogelen des hemels: zij zaaien niet en maaien niet en brengen niet bijeen in schuren, en toch voedt uw hemelse Vader die; gaat gij ze niet verre te boven?
27. Wie van u kan door bezorgd te zijn één el aan zijn lengte toevoegen?
28. En wat zijt gij bezorgd over kleding? Let op de leliën des velds, hoe zij groeien:
29. zij arbeiden niet en spinnen niet; en Ik zeg u, dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet bekleed was als een van deze.
30. Indien nu God het gras des velds, dat er heden is en morgen in de oven geworpen wordt, zó bekleedt, zal Hij u niet veel meer kleden, kleingelovigen?
31. Maakt u dan niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleden?
32. Want naar al deze dingen gaat het zoeken der heidenen uit. Want uw hemelse Vader weet, dat gij dit alles behoeft.
33. Maar zoekt eerst Zijn Koninkrijk en Zijn gerechtigheid en dit alles zal u bovendien geschonken worden.
34. Maakt u dan niet bezorgd tegen de dag van morgen, want de dag van morgen zal zijn eigen zorgen hebben; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.

***

Matteüs 7 Niet oordelen

1. Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt;
2. want met het oordeel, waarmede gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden, en met de maat, waarmede gij meet, zal u gemeten worden.
3. Wat ziet gij de splinter in het oog van uw broeder, maar de balk in uw eigen oog bemerkt gij niet?
4. Hoe zult gij dan tot uw broeder zeggen: Laat mij de splinter uit uw oog wegdoen, terwijl, zie, de balk in uw oog is?
5. Huichelaar, doe eerst de balk uit uw oog weg, dan zult gij scherp kunnen zien om de splinter uit het oog van uw broeder weg te doen.
6. Geeft het heilige niet aan de honden en werpt uw paarden niet voor de zwijnen, opdat zij die niet vertrapen met hun poten en, zich omkerende, u verscheuren.

Gebedsverhoring

7. Bidt en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden; klopt en u zal opengedaan worden.
8. Want een ieder, die bidt, ontvangt, en wie zoekt, vindt, en wie klopt, hem zal opengedaan worden.
9. Of welk mens onder u zal, als zijn zoon hem om brood vraagt, hem een steen geven?

10. Of als hij een vis vraagt, zal hij hem toch geen slang geven?
11. Indien dan gij, hoewel gij slecht zijt, goede gaven weet te geven aan uw kinderen, hoeveel te meer zal uw Vader in de hemelen het goede geven aan hen, die Hem daarom bidden.
12. Alles nu wat gij wilt, dat u de mensen doen, doet gij hun ook aldus: want dit is de wet en de profeten.

Ingaan in het Koninkrijk der hemelen

13. Gaat in door de enge poort, want wijd is [de poort] en breed de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die daardoor ingaan;
14. want eng is de poort, en smal de weg, die ten leven leidt, en weinigen zijn er, die hem vinden.
15. Wacht u voor de valse profeten, die in schapevacht tot u komen, maar van binnen zijn zij roofgierige wolven.
16. Aan hun vruchten zult gij hen kennen: men leest toch geen druiven van dorens of vijgen van distels?
17. Zo brengt iedere goede boom goede vruchten voort, maar de slechte boom brengt slechte vruchten voort.
18. Een goede boom kan geen slechte vruchten dragen, of een slechte boom goede vruchten dragen.
19. Iedere boom, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen.
20. Zo zult gij hen dan aan hun vruchten kennen.
21. Niet een ieder, die tot Mij zegt: Here, Here, zal het Koninkrijk der hemelen binnengaan, maar wie doet de wil mijns Vaders, die in de hemelen is.
22. Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Here, Here, hebben wij niet in uw naam geprofeteerd en in uw naam boze geesten uitgedreven en in uw naam vele krachten gedaan?
23. En dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid.

Tweeërlei fundament

24. Een ieder nu, die deze mijn woorden hoort en ze doet, zal gelijken op een verstandig man, die zijn huis bouwde op de rots.
25. En de regen viel neer en de stromen kwamen en de winden waaiden en stortten zich op dat huis, en het viel niet in, want het was op de rots gegrondvest.
26. En een ieder, die deze mijn woorden hoort en ze niet doet, zal gelijken op een dwaas man, die zijn huis bouwde op het zand.
27. En de regen viel neer en de stromen kwamen en de winden waaiden en sloegen tegen dat huis, en het viel in, en zijn val was groot.

Indruk op de scharen

28. En het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat de scharen versteld stonden over zijn leer,
29. want Hij leerde hen als gezaghebbende en niet als hun schriftgeleerden.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

4 december. –

Heden heeft Jezus zijn lering op de berg voortgezet en pas nu is Hij met de tweede der acht zaligheden begonnen.

Maria, Maria van Kleofas, Maroni van Naïm en alle apostelen waren er tegenwoordig. De H. Vrouwen vertrokken vroeger. Later zag ik Jezus met de apostelen en leerlingen terug naar het Meer gaan.

Hij onderrichtte hen over hun roeping en zei in dit verband: "Gij zijt het licht van de wereld."

Voorts sprak Hij over de stad op de berg, het licht op de kandelaar, het vervullen van de Wet (Mt. 5, 13-20).

Toen zij van wal staken, bleef Jezus nog achter met twee minder bekende leerlingen, die hij onderwees en voer nadien naar Betsaida over en nam er zijn intrek in het huis van Andreas.

De Moeder Gods reist morgen met Maroni van Naïm en haar zoon en Maria van Kleofas naar Kana. *Jezus sprak nog met haar en de andere H. Vrouwen met het oog op hun afreis.*

Magdalena hervallen.

Onder tranen van droefheid spraken zij ook over de terugval van Magdalena in haar buitensporigheden en zij vroegen Jezus of het niet raadzaam was iemand tot haar te zenden. *Jezus beval hun het geduld aan.*

Ik heb inderdaad gezien dat de duivelen door haar herval een groter macht over haar bekomen hebben; zij krijgt nu ook menigvuldiger stuipen en kramptrekkingen. Satan valt haar nu

woedender aan, daar hij gezien heeft dat zijn slachtoffer hem nog kan ontsnappen. Misschien is dit haar bezetenheid (cfr. Lk. 8, 2). Ik meen dat haar definitieve bekering weldra zal plaats hebben onder een prediking van Jezus op een plaats die ten hoogste een dagreis van Magdalum gelegen is (zie nrs. 982 tot 989).

Verdere lering op de berg.

921.

5 december. –

Jezus zette heden zijn lering op de berg voort; het ging nog over de tweede zaligspreekning en Hij verklaarde daarbij vele teksten uit de profeten.

Maria is heden met de weduwe van Naïm en Maria van Kleofas naar Kana afgereisd.

Bij Kafarnaüm (in het dal Tabiga) doopte Saturninus met enige andere leerlingen nog gedurig voort; onder anderen waren daar vele Joden uit Achaia (het vaderland van Saturninus in Griekenland) ten doop gekomen. Hun voorouders waren ten tijde der deportatie der Joden naar Babylonië daarheen (naar Achaia) gevlucht.

De leerlingen hebben heden op de berg een afzonderlijke tent voor Jezus opgericht; ik heb hen daarin gezamenlijk ook iets zien eten; zij hebben zich die tent in Betsaida-Julias aangeschaft. Bij deze gelegenheid zag ik het een en ander in deze stad. Er worden daar vele tenten en vele grove dekens gefabriceerd. Het is een nieuwe prachtige stad, gebouwd volgens heidens model, maar er wonen ook Joden in, die geleerd zijn en zich voor fijne en zeer verlichte geesten houden. Er is daar een school voor alle hogere wetenschappen. Jezus is nog niet in die stad geweest, maar zij komen van daar hierheen, ook naar Kafarnaüm, waar zelfs reeds hun zieken genezen werden.

De stad ligt zeer schoon in het enge Jordaandal, zich een weinig opwaarts uitstrekkend op een hoogte aan de oostzijde, een goed half uur van de uitmonding van de Jordaan in het Meer. Een uur meer noordelijk ligt een sterkgemetselde brug over de Jordaan⁴⁵⁸.

---

⁴⁵⁸ **Betsaïda-Julias = et-Tell. –**

De vereenzelviging van Betsaïda-Julias met et-Tell schijnt wetenschappelijk wel vast te staan en door de aanwijzingen van K. wordt ze gesteund; het is een aanzienlijke heuvel 1 km ten oosten van de Jordaan, 2,5 km ten noorden van het Meer en el-Aradj.

Ten westen en zuiden verheft de heuvel zich steiler boven een Jordaanvertakking dan ten oosten, waar hij langzamer afhelt naar het oostelijk gebergte aan wiens voet hij zich verheft; hij beheerst in het zuidoosten de gehele vlakke Batihah; aan zijn westvoet loopt de verkeersweg van noord naar zuid voorbij.

De ligging is sterk en strategisch en bovendien bekoorlijk. Vandaar dat Filippus het daar gelegen dorp Betsaïda uitkoos om het uit te bouwen tot een stad, die hem tot residentie kon dienen.

Oudere onderzoekers getuigen dat in hun tijd daar de resten lagen van een aanzienlijke stad. Later vond men nog slechts verwarde hopen van onbehouwen stenen. Meerdere bijzonderheden die K. aangeeft, komen treffend met de plaats overeen, b.v. de steiler helling van de heuvel boven de vertakking van de Jordaan, de zachtere oostelijke helling, een menigte huizen die in Jezus' 2^e jaar openbaar leven nog in aanbouw waren, zodat de stad wellicht nooit voltooid werd. Deze gevolgtrekking leiden ook sommige archeologen af uit de aard van de ruïne, waarin men vele nog onbehouwen stenen en vulkaanblokken vindt.

Het huidige dorp bedekt er maar een klein deel van.

De omgeving was vrij moerassig en zompig, nu misschien reeds drooggelegd door de werkzame Joden.

Aan de westvoet ontspringt een rijke bron; ook een paar gekanaliseerde beken die uit de Jordaan afgeleid zijn en verbazend vruchtbare tuinen besproeien, vloeien er voorbij.

De exegeten zijn hopeloos verdeeld over de vraag of er in de Evangeliën van twee of slechts één Betsaïda sprake is.

Uit K.'s verhalen blijkt het klaar als de dag dat er twee zijn geweest:

- het Betsaïda in Galilea en
- Betsaïda-Julias. Aan de naam van het laatste vissersdorp werd Julius toegevoegd ter ere van Cesars dochter.

Jezus sprak heden weer tot de leerlingen over hun toekomstig lijden, de zware vervolgingen tegen hen, enz. Hij sliep op het schip van Petrus.

Herodes' geboortedag nadert en dus zal ook de onthoofding van Joannes de Doper weldra plaats grijpen (nl. op 8 januari, nr. 1011), want ik heb gezien dat men te Macherus toebereidselen treft tot een feest; dat men er zalen mooi versiert en inricht met toerusting, en dat het vooruitzicht van dit feest zowel goede als boze mensen verblijdt, maar vooral Salome, de dochter van Herodias, Herodes' bijzit, want met andere modepoppen van vrouwen bereidt zij reeds allerlei klederen en oefent zich in het dansen.

Bergrede. – Terugkeer naar Kafarnaüm. - Genezingen.

922.

6 december. –

's Morgens begaf Jezus zich van de oever weerom naar de berg, waar *Hij de uitleg van de acht zaligheden voortzette. Ik gis dat Hij hier zijn uiteenzettingen met de vierde zal onderbreken* een reis naar Opper-Galilea maken (nr. 961).

Tot op de leerplaats was de afstand van de oever bijna gelijk die van Dülmen naar Fischbeck, nl. 1,5 uur, en van Kafarnaüm gelijk die van Dülmen naar de Annenberg bij Haltern, nl. 2,5 uur.

Jezus' preek was vóór de middag geëindigd. Tegen de middag zag ik Hem en de leerlingen, van veel volk omstuwd, op de aanlegplaats (landingplaats) in de buurt van het huis van Matteüs (steeds dezelfde haven bij Mesadijeh). Er voeren zeer vele mensen over en ik zag dat in het gedrang enige onbekende,

bloedverliezende vrouwen heimelijk zijn kleed aanraakten en gezond werden.

Hij besteeg hierop met enige leerlingen zijn klein schip (Mt. 9, 1; Mk. 2, 1), en dit werd aan het schip van Petrus gehangen, want het was dreigend, stormachtig weer. In Jezus' scheepje was ten hoogste plaats voor 15 à 20 man. Op het schip van Petrus waren aan elke zijde in het midden drie of vier roeiers; het schip had van voren en van achteren een roer, zodat men het niet behoefde om te keren om van koers te veranderen; zij lieten het zeil neer tegen de storm; er stak een sterke wind op met donder en regen.

Om de bergen in de dalen hangt nu dikwijls nevel, en aan de noordzijde van de bergen ijzelt het soms al, terwijl het aan de zonnkant nog zeer aangenaam is (cfr. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 128 en fasc. 17, nr. 665, voetnoot 313). Ook is in het dal van de baden bij Betulië en in die gehele streek tot bij de Tabor alles buitengewoon prachtig, groen en aangenaam.

Bij Jezus' aanlanding in het dal (Tabiga) vóór Kafarnaüm (Mk. 5, 21; Lk. 8; 40) was er al veel volk verzameld, dat Hem verwelkomde. Hij begaf zich in een huis te Kafarnaüm; het lag, wanneer men van de kant van het dal in de poort kwam, onmiddellijk rechts⁴⁵⁹. Petrus had het voor Jezus en de leerlingen gehuurd; het was met een grote hof omgeven, en wanneer Jezus voornemens was daar te komen helen en leren, liet Petrus de poort openen en dan werden de zieken in afwachting binnengelaten.

Zodra men nu te weten gekomen was dat Jezus zich met de leerlingen in het huis bevond, verzamelden zich vele mensen om Hem, en ook de Farizeeën en schriftgeleerden kwamen er binnen; de gehele hof om de open zaal, *waarin Jezus de leerlingen*

---

⁴⁵⁹ Dit huis van onderricht en genezing zal meermalen worden vermeld; daar de uitdrukkingen betreffende zijn ligging wel eens dubbelzinnig zijn, blijkt toch uit het geheel der mededelingen dat het in de stad, binnen en bij de poort gelegen was op een ietwat diepere plaats aan de zuidoostkant der stad.

en schriftgeleerden zat te onderwijzen, liep vol mensen. Ook te voren waren reeds vele zieken genezen en vele van hen door een eenvoudige aanraking van Jezus.

923.

In zijn leerrede tot de Farizeeën sprak Hij ondermeer over de 10 geboden en Hij beschuldigde hen dat zij deze slechts naar de letter uitlegden. Hij haalde een passage aan die ook in de evangelische bergrede voorkomt: "Gij hebt gehoord dat tot de ouden gezegd is: gij zult niet doden.", en dan promulgeerde (= afkondigen, uitvaardigen, verbreiden) Hij zijn leer dat men ongelijk moet vergeven en zijn vijand moet beminnen.

Zij waren juist volop bezig met daarover te redetwisten, toen opeens boven de zaal op het dakterras een groot gerucht werd gehoord en spoedig daarop een jichtlijder op zijn bed met twee touwen door het gewone dakluik midden in de vergadering vóór de voeten van Jezus werd neergelaten door vier mannen, die riepen: "Heer! ontferm U over een arme zieke!"

Deze mensen hadden reeds een hele tijd geprobeerd om met de zieke door het gedrang te geraken, maar te vergeefs. Eindelijk waren zij langs de trap, die van buiten tegen het huis aangemetseld was, op het dak boven de zaal gestegen, hadden dan koorden gehaald, de luiken van de dakopening los geduwd en de zieke naar beneden laten zinken. Hierdoor was het dispuut opeens onderbroken. Alle ogen waren gevestigd op de zieke, die tussen hen nederdaalde. De Farizeeën waren hogelijk verontwaardigd; dit scheen hun op zijn minst een onbeschoftheid, aanmatiging en onbeschaamdheid. *Jezus integendeel verheugde zich over het geloof van die mensen, trad op de roerloze zieke toe en zei: "Wees getroost, mijn zoon, uw zonden zijn u vergeven!"*

Door deze woorden nu voelden de Farizeeën zich telkens getergd en ook nu dachten zij weer: “Dit is een godslastering; wie buiten God kan zonden vergeven?” en ondertussen was hun hart en geest vol ergernis, haat en bitterheid.

Doch Jezus zag hun gedachten en zei aan ieder van hen in het aangezicht wat hij dacht (Mt. 9, 4). Hij zei hun ook iets uit Jesaja, maar ik ben nu vergeten wat het was.

Ik weet echter nog dat Hij zei: “Waarom koestert gij zulke boze gedachten in uw hart? Wat is gemakkelijker, tot de jichtige te zeggen: uw zonden zijn u vergeven, dan wel: sta op, neem uw bed en wandel? Maar opdat gij weten moogt dat de Mensenzoon op aarde macht heeft om de zonden te vergeven, zo zeg Ik u – en hier wendde Hij zich tot de jichtlijder – sta op, neem uw bed, en ga naar huis.”

En ogenblikkelijk stond de man gezond voor hun ogen op, rolde zijn bed op, legde de draaglatten van zijn bed tezamen, nam dit alles onder de arm en op de schouders en ging, van zijn dragers en vrienden vergezeld, lof zingend weg en al het volk juichte van vreugd (cfr. Mt. 9; 2-8; Mk. 2, 3-12; Lk. 5, 18-26).

Maar de Farizeeën waren ondertussen één voor één grammoedig weggeslopen en Jezus was met de zijnen en het volk alleen. *Hij sprak dan nog enige woorden, en daar de sabbat aanbrak, begaf Hij zich, van de menigte vergezeld, naar de synagoge. Hier verklaarde Hij de uitleg van Farao's dromen door Jozef in de kerker en het oordeel van Salomo (Gen. 41, 1, enz. I Kon. 3, 16-28).*

De genezene was uit de buurt van Kafarnaüm, uit een van de afzonderlijk gelegen huizen. (Hierdoor schijnt het dorp van Serobabel tussen Kafarnaüm en Betsaida bedoeld te zijn).

Tweede opwekking van Jaïrus' dochter na de genezing (onderweg) van de bloedverliezende vrouw van Paneas. (Mt. 9, 18-26; Mk. 5, 21-43; Lk. 8, 41-56).

924.

Ook Jaïrus, de overste, was in de synagoge; hij was zeer neerslachtig en in zijn geweten gekweld. Op het ogenblik dat hij zijn huis verliet, was zijn dochter reeds weer de dood nabij, want deze was de straf voor de zonden van haarzelf en haar ouders. Reeds op de vorige sabbat had de koorts haar weer overvallen. De moeder en haar zuster en de moeder van Jaïrus, die in het huis mee woonden, hadden, evenals de dochter zelf, de genezing (opwekking) zeer lichtzinnig opgenomen, zonder dankbaarheid, zonder verbetering of verandering in de ziel. Jaïrus, wel deugdzaam, maar lauw en onstandvastig en met zijn schone ijdele vrouw zeer ingenomen, had alles naar de wil en gril van de vrouwen laten gaan. Deze ijdele vrouwen bestuurden dit huishouden en dirkten zich op volgens de laatste heidense modes.

Nadat het meisje weer gezond (levend) was geworden, maakten zich de vrouwen met het meisje zelf vrolijk over Jezus, om niet te zeggen dat ze met Hem spotten en het meisje deed daarin met hen mee. Het was in haar 11^e jaar en op het punt van haar huwbaarheid. (In de theorie het 12^e jaar, in de praktijk het 14^e jaar). Onlangs leefde zij nog in onschuld, maar de lichtzinnigheid van haar ouders in haar bijzijn, allerhande snoeperijen, geschenken, vleiende gelukwensen, sieraden en mooie klederen na haar genezing, ja, ook bezoek, verdachte scherts en geflirt van enige jonge minnaars, bij wie zij van onreine drift, begeerlijke oogslagen en kussen niet vrij bleef, hadden haar onschuld bevlekt; zij viel dus tot straf in een koorts, gloeide van de hitte en verging van dorst, ja, de laatste dagen kwam dit tot een aanhoudend ijlen; zij weende en herhaalde kermend dat haar vrijers haar zo pijnigden.

Zo lag zij nu heden weer op sterven; reeds de ganse week hadden de ouders, ieder voor zich daarin de straf vermoed voor hun lichtzinnigheid en zij hadden dit tenslotte ook aan elkander bekend. De moeder was zo beschaamd en ontsteld, dat zij zelfs tot Jaiirus zei: “Zal Jezus zich nogmaals over ons willen ontfermen?” Ja, zij gaf haar man opdracht nog eens Jezus’ hulp ootmoedig te gaan afsmeaken. Maar Jaiirus was verlegen om nog vóór de Heer te verschijnen; hij wachtte tot na de sabbatlering, want hij geloofde dat Jezus hem te allen tijde kon helpen, indien Hij wilde. Ook schaamde Hij zich misschien er over om nogmaals bij klaren dage voor de mensen de hulp van Jezus in te roepen.

Toen Jezus de synagoge verliet, was er een groot gedrang rondom Hem. Vele mensen en zieken wilden naar Hem toe. Jaiirus naderde tussen hen, wierp zich bedroefd voor Jezus neer en bad Hem zich nog eenmaal over zijn dochter te erbarmen; ze was immers reeds stervend, toen hij haar verliet.

Jezus beloofde hem mee te gaan. Maar iemand uit Jaiirus’ huis kwam Hem vinden om te zeggen: “Uw dochter is dood!” Daar de man zo lang weggebleven was, begon de vrouw te geloven dat Jezus niet meer wilde komen. *Jezus troostte Jaiirus en sprak hem vertrouwen en moed in* (cfr. Mk. 5, 35-36).

925.

Nu was het stilaan donker geworden; de leerlingen en vrienden en de toelusterende, spiedende Farizeeën verdrongen zich om Jezus. Maar ook de bloedverliezende vrouw, profiterend van de duisternis, was hier onder het volk. Haar oppasseressen hadden haar onder de armen hier gebracht; zij woonde niet ver van de synagoge en had het geval vernomen van de vrouwen – en wel van deze zelf – die, aan dezelfde ziekte lijdend, hoewel minder erg dan zij, *de genezing bekomen hadden deze middag midden in het gedrang door de aanraking van*

Jezus' kleed; dit was geschied, toen Jezus op het punt stond over te varen (nr. 922).

Dit had in de bloedverliezende vrouw het levendig geloof opeens wakker geschud; zij hoopte nu, begunstigd door de duisternis en het gedrang, tussen de mensen die met Hem de synagoge verlieten, Hem onbemerkt te kunnen aanraken.

Jezus kende haar gedachten en vertraagde daarom onder het spreken zijn stappen.

Nu was zij reeds dicht bij Hem gebracht. Ook haar dochter en Lea, de andere vrouw, en de gedoopte oom van haar man, waren in haar nabijheid. Zij knielde en bukte voorover, op de ene hand steunend, en *raakte met de andere hand te midden van het gedrang de zoom van Jezus' kleed aan en zij voelde zich onmiddellijk genezen.*

Jezus bleef echter staan, zag om naar zijn leerlingen en vroeg hun: "Wie heeft Mij aangeraakt?"

Hierop zeiden Petrus en anderen tot Hem: "Gij vraagt wie U aangeraakt heeft, terwijl het volk dromt en zich om U verdringt, zoals Gij ziet!"

Maar Jezus wederver: "Iemand heeft Mij aangeraakt, want Ik heb een kracht van Mij voelen uitgaan." Nu keek Hij rond, en daar enige mensen achteruit weken en een open plaats lieten, kon de vrouw zich niet langer verborgen houden; zij naderde verlegen en bevreesd, wierp zich voor Hem neer en bekende voor al het volk dat zij het was die dit gedaan had; zij bracht ter verontschuldiging in, dat zij zolang aan bloedvloeiing geleden had en dat zij geloofde nu door deze aanraking op slag genezen te zijn, en zij bad Hem haar dit te vergeven.

Nu wenste Jezus haar geluk en zei: "Wees getroost, mijn dochter, uw geloof heeft u geholpen (genezen). Ga in vrede en wees bevrijd van uw lijden!"

Hierop ging zij met haar verwanten en dienstboden heen; zij is in

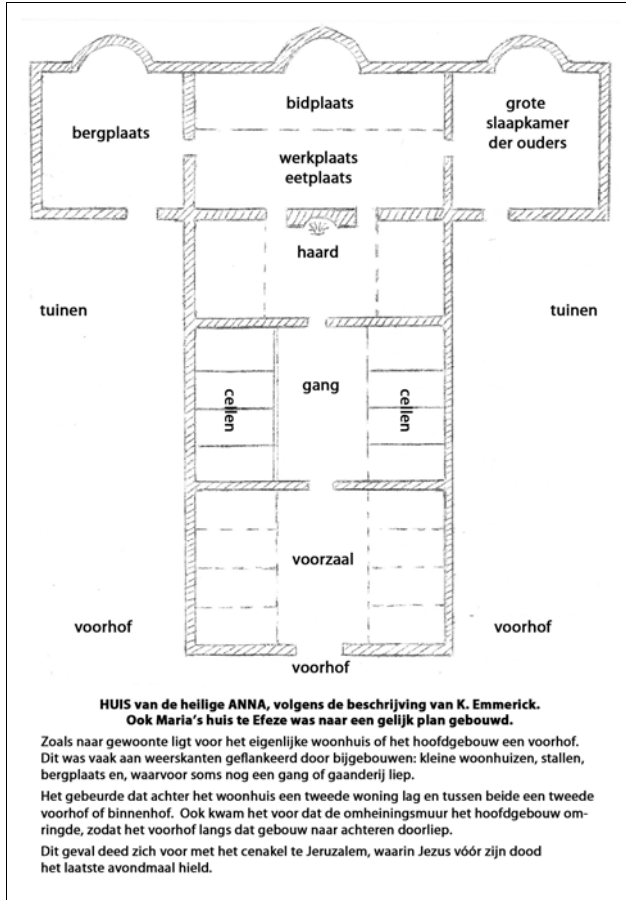
de 30 jaar, groot, maar zeer mager en bleek.

Haar naam is Enuë; haar overleden man was een Jood; zij heeft slechts één dochter, die bij haar oom opgevoed wordt, en deze is met die dochter hier nu ten doop gekomen; ook met een zwagerin van haar, nl. Lea, wier man onder de Farizeeën, de vijanden van Jezus is. Enuë heeft in haar weduwstaat een huwelijk willen aangaan, doch dit scheen haar rijke verwanten te gering toe en zij hadden er zich tegen verzet. Ondertussen was zij niet zonder zonde gebleven en daarom was zij naar Kafarnaüm getrokken.

926.

Jezus ging nu met vlugger schreden in het gezelschap van Jairus naar diens huis. Petrus, Jakobus, Joannes, Saturninus en Matteüs vergezelden Hem. In het voorhuis of voorzaal stonden weer de klagenden en treurenden, maar ditmaal gekscheerden zij niet.

Ook Jezus zegde ditmaal niet: "Zij slaapt slechts!" Hij ging midden tussen die klaaglieden door en de moeder van Jairus, zijn vrouw en haar zuster kwamen Hem wenend en bevreesd, gesluierd en in rouwklederen tegemoet. Jezus liet Saturninus en Matteüs bij de klaaglieden in het voorhuis en ging zelf met Petrus, Joannes en Jakobus en met de vader, de moeder en grootmoeder in de plaats waar de dode lag; zij lag nu in een ander en groter kamer dan de eerste maal; nu lag zij in de ruimte achter de vuurplaats (of haard, die steeds in het midden van de woning is; dus is dit hier een voornaam huis, op dezelfde of ongeveer dezelfde manier ingericht als het huis van de H. Moeder Anna, het bruiloftshuis te Kana, enz. cfr. fasc. 1, nr. 15).

Jezus had in het voorbijgaan een tak in de tuin doen afbreken en liet zich nu water in een bekken brengen en zegende het; het lijk was reeds geheel stijf en zag er nu zo aangenaam niet uit als de voorgaande keer.

Toen had ik haar ziel in een lichtkring dicht naast haar lijk gezien, nu zag ik ze niet.

*Toen zei Hij: "zij slaapt";
nu zei Hij niets: zij was dood!*

Hij besprenkelde haar door middel van de kleine tak met wijwater, bad, nam haar bij de hand en sprak: "Meisje, Ik zeg u, sta op!"

Terwijl Hij bad, zag ik haar ziel in een donkere bol tot haar mond naderen en erin trekken; zij opende haar ogen, volgde het heffen van zijn hand, richtte zich op, trad van haar bed en wendde zich tot haar ouders, die haar onder hevig wenen en snakken ontvingen, waarop zij zich voor de voeten van Jezus neerwierpen.

Hij zei dat men haar iets te eten moest brengen, nl. druiven en brood; dit geschiedde; zij at en sprak.

*Jezus vermaande de ouders ernstig deze weldaad en barmhartigheid van God dankbaar aan te nemen, de ijdelheden en genoegens van het vlees en van de wereld radicaal te verwerpen, de nu aangepreke boetvaardigheid te volgen en ook hun kind, dat nu ten tweeden male tot herleven was teruggekeerd, niet tot een prooi van de (eeuwige) dood groot te brengen. Hij verweet hun geheel hun werelds gedrag, hun aardse mentaliteit en lichtzinnigheid, waarmee zij de genade van de eerste opwekking hadden beantwoord, ook de schuld welke zij na die weldaad op zich geladen hadden: immers, **in deze korte tussentijd was het meisje een veel erger dood, namelijk de dood van de ziel tegemoet gegaan.***

Het meisje was diep geschokt; het weende en Jezus waarschuwde haar tegen de ogenlust en de daaruit voortvloeiende zonden en zei haar, terwijl zij van de druiven en het brood at, dat Hij voor haar gezegend had, dat zij voortaan niet meer vleselijk leven, noch de drift van haar zondig bloed volgen mocht, maar dat zij zich met het brood des levens, met het woord Gods moest voeden; dat zij verstorven moest zijn, geloven, bidden en godgevallige werken verrichten.

De ouders waren zeer bewogen en totaal bekeerd; de man beloofde zich van alles los te maken en zijn bevelen op te volgen. Ook de vrouw en alle anderen, die nu binnen gekomen waren, beloofden zich te beteren en dankten Hem onder tranen. Jairus was ook aanstonds grondig veranderd: hij heeft onmiddellijk een deel van zijn goederen aan de armen gegeven; zijn dochter heet Salome.

Maar er waren vele mensen vóór het huis gekomen en *Jezus zei tot Jairus dat zij het wonder niet nodeloos overal moesten voortvertellen* (Lk. 8, 56).

Hij zei dit zeer dikwijls tot de genezenen en dit met verscheidene oogmerken.

- *Meest geschiedde het omdat het vele spreken, het prat gaan, snoeven en roemen op de verkregen weldaad de beoogde ontroering uit de ziel wegneemt en de overdenking van Gods genade en barmhartigheid verhindert; Hij wenste dat de genezenen ingetogen waren en over hun verbetering nadachten en niet rondliepen of misbruik maakten van het hun teruggeschonken leven en gezondheid, waardoor zij gemakkelijk in zonde vielen.*
- *Dikwijls ook geschiedde het om de leerlingen indachtig te maken, dat zij altijd zorgvuldig alle ijdele roem moesten vermijden en dat alle goed alleen uit liefde tot God en voor God gedaan moest worden.*
- *Het zwijgen beval Jezus ook wel om de menigte nieuwsgierigen en druktemakers niet te vermeerderen en er geen zieken bij te lokken, die niet door innige geloofsovertuiging en*

geloofsmotieven tot Hem gedreven werden, want niet zelden waren er onder de zieken zulke, die het maar eens wilden proberen en die dan in hun zonden en ziekte terugvielen, zoals het overigens bij Jairus' dochter zelf hier nu het geval was geweest.

(Treffende beschouwingen of overdenkingen, waarvan iedereen iets voor zich kan nemen).

Genezing van twee blinden (Matteüs 9, 27-31).

927.

Jezus ging nu met de vijf leerlingen door het achterhuis van Jairus weg, om het volk aan de deur te ontwijken.

De eerste, nog maar kort geleden opwekking in Jairus' huis was vroeg in de namiddag geschied. Heden had ze plaats na de sabbat (opening van de sabbat of eerste sabbatoefening) bij het licht van de lampen.

Jairus' huis lag aan de noordzijde van de stad en Jezus ging nu naar de stadswallen toe aan haar noordwestzijde. Maar een paar blinden met hun gidsen hadden hem toch ontdekt; het was bijna als hadden zij Hem geroken, want zij volgden Hem en riepen: "Jezus! Zoon van David, ontferm U over ons!"

Jezus ging in het huis van een vertrouwd man, dat in de wal was gebouwd en aan de andere zijde een uitgang had uit de stad naar buiten. De leerlingen namen daar veelvuldig hun intrek; de huisheer was een wachter over deze stadswijk.

De blinden volgden Hem in het huis en smeekten: "Ontferm U over ons, o Zoon van David!"

Jezus wendde zich tot hen en zei: "Geloof gij dat Ik dat kan?"

En zij riepen: "Ja, Heer!"

Toen nam Hij een flesje uit de boezem van zijn kleet - ik meen dat er balsem of olie in was - en goot daarvan enige druppelen in een klein, ondiep, bruin schaalje of schelp, niet groter dan een daalder, en Hij hield dit in de palm van zijn linkerhand en voegde er een weinig aarde bij; dit mengde Hij dooreen met de duim en wijsvinger van zijn rechterhand en bestreek er de ogen van de blinden mee en sprak: "U geschiede naar uw wil!"

Toen deden zij hun ogen open en waren ziende en vielen op hun knieën en dankten Hem, en ook tot hen zei Jezus het gerucht van dit wonder niet te verspreiden.

Thans zei Hij dit ook, opdat ook hier de mensen Hem niet nalopen zouden, en vooral om niet de Farizeeën nog meer te tergen; maar reeds had het geroep van de blinden, toen zij Hem nog naliepen, zijn tegenwoordigheid in deze wijk verraden, en aanstonds vertelden zij hun geluk op geheel de weg, zodat het volk nog meer begon te naderen.

Stomme duivel uit Joas, een Farizeeër, uitgedreven (Matteüs 9, 32-34).

928.

Jezus had nauwelijks een weinig rust gehad, of verscheidene verre verwanten van Anna's zijde uit het gewest van Sefforis brachten een man tot Hem, die door een stomme duivel bezeten was.

Zij hadden zijn handen gebonden en om zijn lichaam koorden gedaan, waaraan zij hem voorttrokken en binnensleurden.

Men had hem aldus gebonden en zo voortgetrokken, omdat hij volop razend en afschrikwekkend was en zich ook, wanneer hij de handen vrij had, op de schandaligste wijze ontblootte.

Het was één van de Farizeeën uit de commissie, die te Kafarnaüm

Jezus in het oog hield; hij heette Joas en had behoord tot de groep, die op 16 augustus of 23 Ab in de afgezonderd liggende school tussen Sefforis en Nazareth met Jezus over de echtscheiding geredetwist had.

Een veertiental dagen geleden had de duivel zich van hem meester gemaakt; het was toen Jezus van Naïm (en Megiddo) terugkwam (21 november). **Hij had namelijk tegen zijn innige overtuiging, louter om met andere Farizeeën wel te staan, ingestemd met hun laster dat Jezus een duivel moest in hebben, aangezien Hij als een razende het land bereisde.**

Jezus had met hem bij Sefforis over de echtscheiding geredewist (fasc. 15, nrs. 587-588). Hij was in onreine zonden.

Binnenkomend was de bezetene als razend; hij vloog naar Jezus toe als wilde hij Hem in het aangezicht spuwen. *Jezus gaf hem een teken met de hand, waarop de man stil stond. Vervolgens gebod Jezus de duivel uit hem te varen.* Nu kreeg de man stuiptrekkingen en ik zag een donkere damp uit zijn mond komen; hij zonk voor Jezus op zijn knieën en kon spreken en hij bekende zijn zonden en bad om vergiffenis.

Jezus vergaf ze hem en legde hem als boetpleging op een aantal dagen te vasten en zekere aalmoezen te geven; hij moest zich ook een vrij lange tijd streng onthouden van zekere spijzen, b.v. van knoflook, dat de Joden gaarne en veel aten.

Joas' bevrijding verwekte een grote verwondering, want het werd voor zeer moeilijk gehouden stomme duivelen uit te drijven (cfr. Mt. 9, 33), en de Farizeeën hadden zich hiertoe reeds vele moeite met hem gegeven. Waren zijn landgenoten van Nazareth niet naar hier gekomen, die hem tot Jezus brachten, hij ware tot Jezus niet gekomen. De Farizeeën waren nu zeer verbitterd, omdat zelfs een uit hun rangen door Jezus genezen was en openlijk zijn zonde bekende, de zonde waaraan zij zich eveneens schuldig wisten. Wanneer hij wegging, verspreidde zich het gerucht van zijn

bevrijding in Kafarnaüm; de mensen die het vernamen, zeiden: “Zulk een wonder is ongehoord in Israël.” De Farizeeën integendeel zeiden uiterst woedend: “Hij drijft de duivelen door de overste der duivelen uit.” (Mt. 9, 34).

Jezus ging nu met de leerlingen langs de achterdeur uit het huis en begaf zich buiten de stad, om haar westkant heen, naar het huis van Petrus vóór de stad. Na een weinig gegeten te hebben, overnachtte Hij hier.

Huisbezoeken. – Lof van Joannes.

929.

7 december; Sabbat. –

In de morgen werden aan de doopbron in het dal (Tabiga) vóór Kafarnaüm meerdere heidenen en Joden gedoopt. *Daarna leraarde Jezus in de synagoge, bezocht vervolgens de hoofdman Kornelius en onderrichtte en versterkte in het geloof zijn gans gezin en dienstpersoneel.*

Hij ging ook tot Jairus, troostte en vermaande de familie en inzonderheid de opgewekte dochter Salome. Ik zag dat Hij haar bij de hand tot de ouders leidde en haar tot ingetogenheid, gehoorzaamheid en vooral tot kuisheid en gebed vermaande. Die mensen waren nu grondig veranderd.

Ik zag ook dat dit meisje later met een schriftgeleerde uit Nazareth, die hier reeds is, in het huwelijk trad en zich na Jezus' dood bij de christelijke gemeente te Jeruzalem heeft laten inlijven. Deze schriftgeleerde heet Saraset en is een van die welke kortelings met zieken uit Nazareth kwamen, die hier genezen werden. Ik meen dat hij een verre bloedverwant van Jezus' familie is.

Jezus leraarde ook nog en genas nog enige zieken in het huis binnen de stad bij de poort. Hij sprak tot de leerlingen over Joannes en herhaalde zijn onlangs gegeven getuigenis, ja, Hij prees hem bijna nog meer; Hij verklaarde hem zo rein als een engel en zei dat nooit iets onreins in zijn mond gekomen, noch enige zonde of onwaarheid er uit gekomen was.

De leerlingen vroegen Jezus of hij nog lang zijn leven zou behouden en kregen tot antwoord: *“Hij zal sterven, wanneer zijn uur daar is, en dit is zo ver niet meer.”*

Een andermaal zou Hij hun dit duidelijker meedelen. Deze aankondiging stemde de leerlingen zeer treurig. Jezus leerde hun ook nog enige waarheden aan uit de bergprediking.

Genezing van een man met een verdorde hand.

Hierna ging Jezus weer in de synagoge leren en daar de Farizeeën er vroeger uit gingen, sprak Hij tot de leerlingen over de echtscheiding, gelijk het ook in de bergrede voorkomt, en over het zweren, en over de woorden: ‘Ja, Ja’ en ‘Nee, Nee’, juist zoals in de bergrede (Mt. 5, 27-37).

Maar de Farizeeën hadden nog een ander boos plan beraamd. Er was een man in een hoek van de synagoge met een verdorde hand; hij had vóór Jezus niet durven verschijnen en nu dat de Farizeeën afgedaald waren (*hinab gekomen*), (waarschijnlijk van hun ereplaatsen op het verhoog), was die man ook bang voor hen.

De Farizeeën hadden Jezus verwijtend gevraagd hoe Hij het waagde hier met hen samen te komen in het gezelschap van de tollenaar Matteüs. *Jezus had hun geantwoord dat dit*

was, omdat juist daarin zijn zending bestond de zondaars te troosten en te bekeren, en omdat Hij geen Farizeeën tot leerlingen kon gebruiken.

Zij kwamen nu terug in de synagoge en zeiden spottend: “Meester, hier is nog een man, wilt Gij hem misschien ook nog (op deze sabbat!) genezen?” *Toen riep Jezus tot de man met de verdorde hand te naderen en in het midden te komen staan. Dan zei Hij: “Uw zonden zijn u vergeven.”* Maar de Farizeeën verachtten de man, die bij hen niet in geur van heiligheid stond en zij zeiden: “Zijn verdorde hand heeft hem toch niet belet te zondigen.”

Nu vatte Jezus zijn hand en boog de vingers recht en zei: “Gebruik uw hand.” Toen strekte de man de hand uit en was genezen en ging dankend daar vandaan.

Jezus verontschuldigde nog de man tegen hun laster en betoonde medelijden met zijn zwakheid en noemde hem een goedgehartig man⁴⁶⁰. De Farizeeën, diep vernederd, vol nijd en bitterheid, noemden Jezus om deze genezing een sabbatschenners, bedreigden Hem met aanklacht en gingen dan heen.

Er waren ook Herodianen in de nabijheid van de synagoge en de Farizeeën hielden raad met hen, hoe zij Jezus op het paasfeest te Jeruzalem zouden kunnen belagen, in hun macht krijgen, zich van Hem ontmaken, enz.

Jezus at en sliep in het huis van Petrus.

---

⁴⁶⁰ Een goedgehartig man. – Volgens de H. Hiëronymus, die zich in zijn uitleg op Mt. 12, 3 beroept op het evangelie der Hebreëën, was hij metselaar van beroep; hij verdiende eerlijk zijn brood en was (door zijn ziekte) tot de bedelstaf gedwongen. Hierover beschaamd verlangde hij door Jezus genezen te worden (cfr. Beaufays, I, 72-73).

Zalig de schoot die u gedragen heeft (Lk. 11, 27-28).

930.

Zondag, 8 december. –

‘s Morgens werd er gedoopt. Daarna genas Jezus in het huis dat in de stad rechts dicht bij de poort ligt, en onderrichtte de leerlingen voor al het volk over enige punten die ook in de bergrede voorkomen.

Ook vrouwen waren aanwezig, o.m. Lea, de zwagerin der van bloedvloeiing genezen Enuë. Haar (Lea's) man was een Farizeeër en een hevige tegenstander van Jezus, maar ZIJ was Jezus zeer genegen. Ik zag haar in het begin zwijgend en zwaarmoedig onder het volk dikwijls van plaats veranderen, alsof zij iemand zocht, maar de ware reden van haar onrustige plaatsverandering was het zoeken naar een gelegenheid om luidop en openlijk haar verering voor Jezus lucht te geven.

Toen het nu namiddag geworden was, kwam de Moeder van Jezus, vergezeld van verscheidene vrouwen van haar reis terug. (Ze waren naar Kana gegaan, nr. 921, begin). Zij schijnt de sabbat niet te Kana gehouden te hebben, daar zij hier reeds terug was. Bij haar waren Marta, Suzanna van Jeruzalem, Dina de Samarietin en Suzanna Alfeï, een (stief-)dochter van Maria van Kleofas en (stief-)zuster van apostelen; zij was reeds wel 30 jaar oud en had grote kinderen; haar man woonde te Nazareth, vanwaar de vrouwen haar meegebracht hadden. Suzanna van Jeruzalem was een natuurlijke dochter van een broer van de H. Jozef (die Kleofas heette). Deze Suzanna van Kleofas wenste nu ook bij de sociëteit van de dienstbiedende vrouwen ingelijfd te worden.

Maria en deze vrouwen betraden nu dit voorhof dat om (of vóór) de zaal was, *waarin Jezus aan het leren was. Hij had in zijn redevoering de Farizeeën hun valsheid, listen en onzuiverheid voor de voeten geworpen, en daar*

Hij nu bij elke gelegenheid de acht zaligheden in zijn toespraken te pas bracht, zei Hij juist: "Zalig zij die zuiver van harte zijn, want zij zullen God zien!"

Juist op dit ogenblik zag Lea hoe Maria in het voorhof kwam; zij was zichzelf niet langer meester en riep, als dronken van vreugde, midden tussen het volk: "Zaliger – zo heb ik duidelijk verstaan – zaliger de schoot die u gedragen heeft, en de borsten die U gevoed hebben."

Toen zag Jezus haar kalm aan en zei: "Ja, maar veel meer zalig, die Gods woord aanhoren en het bewaren." (En nóg zaliger zij ...)

Jezus ging vervolgens door met rustig te leren.

Maar Lea naderde tot Maria, groette haar en deelde haar zeer blijde de genezing mee van Enuë (nr. 925), haar broers weduwe, en dat zij besloten had heel haar bezit aan de Gemeente te geven. Ook verzocht zij Maria dat zij haar Zoon toch zou smeken haar man te bekeren; hij was een Farizeeër uit Paneas. Maria sprak zeer stil en bedaard tot haar; zij wist niets af van haar uitroep en vertrok met de andere vrouwen.

Maria was onbeschrijfelijk eenvoudig.

Uitwendig onderscheidde of verhief Jezus haar niet in het bijzijn van andere mensen, tenzij dat zijn gedrag jegens haar van een grote eerbied getuigde. Zij had ook geen andere omgang dan met zieken en onwetenden; zij was in haar voorkomen steeds uiterst ootmoedig, ingekeerd, onophoudelijk in God verdiept.

Allen, zelfs de vijanden van Jezus, eerbiedigen haar en toch laat zij zich met niemand in en houdt zij zich stil en alleen.

Afwijzing van schriftgeleerden.

931.

Jezus was later op de aanlegplaats van Petrus' scheepsplaats; een enorme mensenmenigte omstuwde Hem; *Hij sprak in parabelen over het Rijk:*

- *ten eerste dat het Rijk Gods van nature gelijkt op zaad dat de mensen in het land uitstrooien;*
- *ten tweede dat het vergeleken kan worden bij een mosterdzaad, en ten derde bij zuurdeeg (Mt. 13).*

Matteüs 13

De gelijkenis van de zaaier

1. Op die dag ging Jezus het huis uit en Hij zat bij de zee.
2. En vele scharen vergaderden zich bij Hem, zodat Hij in een schip ging en daar nederzat, en de gehele schare stond op de oever.
3. En Hij sprak tot hen vele dingen in gelijkenissen en zeide: Zie, een zaaier ging uit om te zaaien.
4. En bij het zaaien viel een deel langs de weg en de vogels kwamen en aten het op.
5. Een ander deel viel op de steenachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had, en terstond schoot het op, omdat het geen diepe aarde had,
6. maar toen de zon opkwam, verschroefde het en omdat het geen wortel had, verdorpe het.
7. Een ander deel viel op de dorens en de dorens kwamen op en verstikten het.
8. Een ander deel viel in goede aarde en het gaf vrucht, deels honderd-, deels zestig-, deels dertigvoudig.
9. Wie oren heeft, die hore!

Het doel der gelijkenissen

10. En de discipelen kwamen en zeiden tot Hem: Waarom spreekt Gij tot hen in gelijkenissen?
11. Hij antwoordde hun en zeide: Omdat het u gegeven is de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen te kennen, maar hun is dat niet gegeven.
12. Want wie heeft, hem zal gegeven worden en hij zal overvloedig hebben; maar wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal hem ontnomen worden.
13. Daarom spreek Ik tot hen in gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien en horende niet horen of begrijpen.
14. En aan hen wordt de profetie van Jesaja vervuld, die zegt:
Met het gehoor zult gij horen en gij zult het geenszins verstaan, en ziende zult gij zien en gij zult het geenszins opmerken;
15. want het hart van dit volk is vet geworden, en hun oren zijn hardhorend geworden, en hun ogen hebben zij toegesloten, opdat zij niet zien met hun ogen, en met hun oren niet horen, en met hun hart niet verstaan en zich bekeren, en Ik hen zou genezen.
16. Maar uw ogen zijn zalig, omdat zij zien en uw oren, omdat zij horen.
17. Voorwaar, Ik zeg u: Vele profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien wat gij ziet, en zij hebben het niet gezien, en te horen wat gij hoort, en zij hebben het niet gehoord.

De uitlegging van de gelijkenis van de zaaier

18. Gij nu, hoort de gelijkenis van de zaaier.

19. Bij een ieder, die het woord van het Koninkrijk hoort en het niet verstaat, komt de boze en rooft wat in zijn hart gezaaid is: dat is de langs de weg gezaaide.
20. De op steenachtige plaatsen gezaaide is hij, die het woord hoort en het terstond met blijdschap aanneemt;
21. maar hij heeft geen wortel in zich, doch is iemand van het ogenblik; wanneer echter verdrukking of vervolging komt om der wille van het woord, komt hij terstond ten val.
22. De in de dorrens gezaaide is hij, die het woord hoort, en de zorg van de wereld en het bedrog van de rijkdom verstikt het woord en hij wordt onvruchtbaar.
23. De in goede aarde gezaaide is hij, die het woord hoort en verstaat, die dan ook vrucht draagt en oplevert, deels honderd-, deels zestig-, deels dertigvoudig.

Andere gelijkenissen

24. Nog een gelijkenis hield Hij hun voor en Hij zeide: Het Koninkrijk der hemelen komt overeen met iemand, die goed zaad gezaaid had in zijn akker.
25. Doch terwijl de mensen sliepen, kwam zijn vijand en zaaide er onkruid overheen, midden tussen het koren, en ging weg.
26. Toen het graan opkwam en vrucht zette, toen kwam ook het onkruid te voorschijn.
27. Daarna kwamen de slaven van de eigenaar en zeiden tot hem: Heer, hebt gij niet goed zaad in uw akker gezaaid? Hoe komt hij dan aan onkruid?
28. Hij zeide tot hen: Dat heeft een vijandig mens gedaan.
29. De slaven zeiden tot hem: Wilt gij dan, dat wij het bijeenhalen? Hij zeide: Neen, want bij het bijeenhalen van het onkruid zoudt gij tevens het koren kunnen uittrekken.
30. Laat beide samen opgroeien tot de oogst. En in de oogsttijd zal ik tot de maaiers zeggen: Haalt eerst het onkruid bijeen en bindt het in bossen om het te verbranden, maar brengt het koren bijeen in mijn schuur.
31. Nog een gelijkenis hield Hij hun voor en Hij zeide: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een mosterdzaadje, dat iemand nam en in zijn akker zaaide.
32. Het is wel het kleinste van alle zaden, maar als het volgroeid is, is het groter dan de tuingewassen en het wordt een boom, zodat de vogelen des hemels in zijn takken kunnen nestelen.
33. Nog een gelijkenis sprak Hij tot hen: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een zuurdesem, welke een vrouw nam en in drie maten meel deed, totdat het geheel doorzuurd was.
34. Dit alles zeide Jezus in gelijkenissen tot de scharen en zonder gelijkenis zeide Hij niets tot hen,
35. opdat vervuld zou worden het woord, gesproken door de profeet, toen hij zeide: Ik zal mijn mond opendoen met gelijkenissen, Ik zal verkondigen wat sinds de grondlegging der wereld verborgen gebleven is.

Onderwijs der discipelen

36. Toen liet Hij de scharen gaan en ging naar huis. En zijn discipelen kwamen bij Hem en zeiden: Maak ons de gelijkenis van het onkruid in de akker duidelijk.
37. Hij antwoordde en zeide: Die het goede zaad zaait, is de Zoon des mensen;
38. de akker is de wereld; het goede zaad, dat zijn de kinderen van het Koninkrijk;
39. het onkruid zijn de kinderen van de boze; de vijand, die het gezaaid heeft, is de duivel; de oogst is de voleinding der wereld; de maaiers zijn de engelen.
40. Zoals nu het onkruid verzameld wordt en met vuur verbrand, zo zal het gaan bij de voleinding der wereld.
41. De Zoon des mensen zal zijn engelen uitzenden en zij zullen uit zijn Koninkrijk verzamelen al wat tot zonde verleidt en hen, die de ongerechtigheid bedrijven,
42. en zij zullen hen in de vurige oven werpen; daar zal het geween zijn en het tandengeknars.
43. Dan zullen de rechtvaardigen stralen als de zon in het Koninkrijk huns Vaders. Wie oren heeft, die hore!

Nogmaals gelijkenissen

44. Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een schat, verborgen in een akker, die een mens ontdekte en verborg, en in zijn blijdschap erover gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft en koopt die akker.
45. Evenzo is het Koninkrijk der hemelen gelijk aan een koopman, die schone parelen zocht.
46. Toen hij een kostbare parel gevonden had, ging hij heen en verkocht al wat hij had, en kocht die.
47. Evenzo is het Koninkrijk der hemelen gelijk aan een sleepnet, neergelaten in de zee, dat allerlei bijeenbrengt.
48. Wanneer het vol is, haalt men het op de oever, en zet zich neer en verzamelt het goede in vaten, doch het ondeugdelijke werpt men weg.
49. Zó zal het gaan bij de voleinding der wereld. De engelen zullen uitgaan om de bozen uit het midden der rechtvaardigen af te zonderen,
50. en zij zullen hen in de vurige oven werpen; daar zal het geween zijn en het tandengeknars.
51. Hebt gij dit alles verstaan? Zij zeiden tot Hem: Ja.
52. Hij zeide tot hen: Daarom is iedere schriftgeleerde, die een discipel geworden is van het Koninkrijk der hemelen, gelijk aan een heer des huizes, die uit zijn voorraad nieuwe en oude dingen te voorschijn brengt.

Jezus en zijn vaderstad

53. En het geschiedde, toen Jezus deze gelijkenissen ten einde gebracht had, dat Hij vandaar weging.
54. En in zijn vaderstad gekomen, leerde Hij hen in hun synagoge, zodat zij versteld stonden en zeiden: Vanwaar heeft Hij die wijsheid en die krachten?
55. Is dit niet de zoon van de timmerman? Heet zijn moeder niet Maria en zijn broeders Jakobus en Jozef en Simon en Judas?
56. En behoren zijn zusters niet allen bij ons? Vanwaar heeft Hij dan dit alles?
57. En zij namen aanstoot aan Hem. Maar Jezus zeide tot hen: Een profeet is alleen in zijn vaderstad en in zijn huis ongeëerd.
58. En Hij deed daar niet vele krachten wegens hun ongelooft.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Hij sprak het volk ook weer toe van op het Meer uit zijn sloopje.

Tot een schriftgeleerde van Nazareth, met name Saraset, die zich hier aanbood om Hem overal te volgen, *antwoordde Jezus:*
“De vossen hebben holen en de vogels in de lucht hebben nesten, maar de Mensenzoon heeft niets om er zijn hoofd op te leggen.” (Mt. 8, 18-20).

Dit was de verloofde van Salome, de opgewekte dochter van Jairus. Na Jezus' dood kwamen de jonge echtgenoten beide tot de christelijke Gemeente.

Benevens deze schriftgeleerde zag ik nog twee andere afgewezen worden; deze hadden reeds een tijdlang met Hem als leerlingen meegegaan.

Één van hen vroeg Jezus of Hij niet weldra een begin zou maken met zijn Rijk? Wanneer Hij voornemens was het in bezit te nemen? Dat Hij zijn zending voorwaar reeds afdoende bewezen had. Of Hij bijgevolg niet binnenkort de troon van David zou bestijgen?

Toen Jezus hem daarover nader onderrichtte en hem de navolging aanbeval, bracht hij in, dat hij nodig eerst afscheid van zijn huis wilde nemen. Maar Jezus stelde hem dit grondbeginsel: "Wie de hand aan de ploeg slaat en achterwaarts kijkt, is niet geschikt voor het koninkrijk Gods." (Lk. 9, 61-62).

Een derde die reeds bij Sefforis bij Jezus geweest was, zei dat hij nog eerst gaarne zijn vader zou begraven. Dit nu was beeldspraak; de spreuk had een andere betekenis die ik niet meer nauwkeurig weet, want zijn vader was niet gestorven; ik meen dat dit een manier van spreken was, waarmee de verdeling van het erfgoed en ook de verzorging van de vader bedoeld was (Mt. 8, 21-23), zolang deze nog te leven had.

Tegen avond voer Jezus over en groep na groep trok veel volk Hem achterna. *Hij richtte ginds nog het woord tot de menigte en liet door de leerlingen al het brood en alle vissen, die zij nog hadden, onder het volk uitdelen.* Daarna ging Hij met enige leerlingen het gebergte in en bracht de nacht door in gebed in een tent of splonk in het gewest van Chorazin.

Bergrede. – Zegening van spijzen.

932.

9 december. –

Jesus heeft de nacht in het gebergte bij Chorazin met een paar leerlingen in het gebed onder een tent doorgebracht.

‘s Morgens kwam Hij met de andere leerlingen weer tezamen en begaf zich op de gewone (reeds meermalen bezochte) berg van de zaligheden.

Hij legde heden de vierde uit en ondermeer deze passus uit Jesaja: “Zie! mijn Dienaar die Ik uitverkoren heb, Mijn Geliefde, in wie mijn ziel behagen vindt. Ik heb mijn Geest op Hem uitgestort en Hij zal de gerechtigheid aan de volkeren verkondigen.” (Jes. 42, 1, enz.; ook Mt. 12, 17, enz.)

Ook hebben meerdere wonderbare genezingen plaats gehad, die ik vergeten ben.

De mensen waren heden in zeer groot getal opgekomen, en zelfs was daar een afdeling van Romeinse soldaten, uit de verscheidene garnizoenen der omstreken; zij waren hierheen gezonden om Jezus’ rede te aanhoren, zijn voorkomen en optreden gade te slaan en daarover rapport uit te brengen. Men had immers uit Gallië en andere provinciën naar Rome geschreven om inlichtingen over de Profeet in Judea, daar dit land onder de Romeinen stond, en uit Rome had men naar Hem geïnformeerd bij de verantwoordelijke bezetting in Judea⁴⁶¹. De generale staf nu had officieren er op af

---

⁴⁶¹ Over de belangstelling voor Jezus tot in verre vreemde landen, is reeds een bemerking geplaatst in fasc. 14, nr. 505, voetnoot 239.

Ondertussen troffen wij in ‘Grande Vie des saints’ op 15 mei deze passus aan: “Ook in Spanje waren vele diasporagemeenten gevestigd. Wanneer deze nu hoorden spreken over Christus, die de verwachte Messias scheen te zijn, werden door een synagoge twee harer leden, die in ernst en

gestuurd en dezen waren hier wel met 100 soldaten aangekomen; zij stonden op een plaats van waar zij alles goed konden zien en horen.

In de namiddag daalde Jezus met de leerlingen af in het dal zuidelijk van de berg, waar een bron was (nabij de voet van de berg, hetzij bedoeld is een waterbak of een eigenlijke bron, want het Duitse ‘*Brunnen*’ kan beide betekenen; in die omgeving zijn inderdaad meerdere eigenlijke bronnen.)

Ondertussen was daar door de andere leerlingen, met de hulp van Marta, Suzanna en hun dienstmeiden, door de vrouwen van Petrus, Andreas en ook, meen ik, van Jakobus de Meerdere, spijs bereid geworden, namelijk brood en vissen.

De menigte legerde op de helling en elke groep volk zond een man die spijsen haalde. Maar zij die zelf enige spijs bij zich hadden – en dezulke waren talrijk – kwamen hier niet. De broden en vissen stonden op een terras begroeid met gras.

Jezus zegende alle korven en deelde zelf met de leerlingen uit aan allen die kwamen. Er scheen mij op verre na niet genoeg te zijn en niettemin ontvingen allen, die van geen mondvoorraad voorzien waren, het nodige. Ik hoorde vele mensen zeggen: “Het vermenigvuldigt in zijn handen!”

Ook de Romeinse soldaten vroegen de leerlingen van die broden, om die tot een teken en waarmerk van hetgeen zij gezien en gehoord hadden, naar Rome te sturen. *Jezus beval de leerlingen hun van die broden te geven, welke zouden overschieten,* en er bleven broden genoeg over voor al de voornaamste militairen, die het zorgvuldig wegborgen en meenamen.

---

vroomheid uitmunten, afgevaardigd naar Judea, om bijzonderheden over Hem in te zamelen; zij heetten Eufasius en Indalecius.”

Machtsmededeling tegen ziekten en duivelen (Matteüs 10, 1-4; Markus 3, 13-19; Lukas 6, 12-16).

933.

Jezus verliet met de apostelen en enige leerlingen de plaats en ging in de richting van het Meer.

Hij had hen in de laatste dagen reeds dikwijls op hun roeping voorbereid, en wel altijd tussen de grote,

openbare toespraken en bergredevoeringen, onderweg en te water of waar Hij ook met hen alleen was.

Hij had hen reeds gisteren in het huis te Kafarnaüm er op gewezen dat de oogst groot was, doch dat de arbeiders in de wijngaard slechts met weinigen waren en dat Hij hen naar de wijngaard wilde sturen (cfr. Mt. 9, 38).

Hier nu, op een groene, aangename, eenzame plaats, rangschikte Hij de twaalf, en wel in de orde waarin zij in het Evangelie op elkander volgen (Matteüs 10, 1-4; Markus 3, 13-19; Lukas 6, 12-16).

Hij gaf Simon Petrus, Jakobus en Joannes de naam 'donderkinderen', en Hij gaf hun vele richtlijnen voor hun gedrag, want nu zouden zij aanvangen in zijn naam genezingen te doen en duivelen uit te drijven. De toespraak die Hij tot hen richtte, was zielroerend.

Ook zei Hij niets schrikwekkends; integendeel dat Hij steeds bij hen zou zijn en al het Zijne (zijn macht en gaven) met hen zou delen.

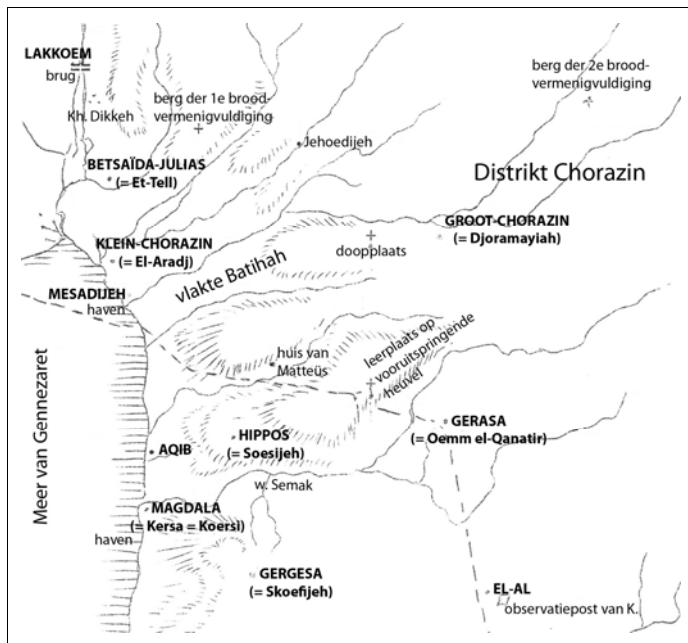
Zo gaf Hij

- aan het hele college van de twaalf de macht om te helen en duivelen uit te drijven, en*
- aan de overige aanwezige leerlingen de macht om te dopen en de handen daarbij op te leggen, en deze macht verleende Hij hun met een zegen.*

Zij weenden allen en Jezus zelf was zeer bewogen en vol liefde. Hij zei hun ook nog tot slot van de plechtigheid, dat er nog veel te verrichten was en dat

*zij dan naar Jeruzalem zouden gaan, daar de tijd van de vervulling nabij was*⁴⁶².

Toen zij nu allen geestdriftig zeiden dat zij alles wilden doen wat Hij hun zou bevelen en Hem in alles gehoorzamen en getrouw zijn, *antwoordde Hij dat er nog treurige en zware dingen zouden komen en dat het boze zich zelfs onder hen zou vertonen. Hiermee zinspeelde Hij op Judas* (cfr. Joa. 6, 71-72).

⁴⁶² Opgang naar Jeruzalem. – Hier is het gaan naar Jeruzalem van een andere aard dan een eenvoudige reis, b.v. voor een feest.

Het houdt verband met Jezus' zending, om te Jeruzalem te doen wat Hij tot nog toe deed in Galilea: *prediken, het Rijk Gods verkondigen, zijn zending door wonderen bevestigen en dit alles besluiten met zijn lijden en dood.*

Zijn verblijf te Jeruzalem omvat vooral zijn laatste twee maanden. Jezus kondigt hier dus bedekt zijn lijden en dood aan.

Onder zulke onderrichtingen kwamen zij aan het schip, en Jezus en de 12 en 5 leerlingen, onder wie Saturninus, voeren het Meer aan de oostzijde af en voorbij Hippos, dat ongeveer een uur zuidelijk lag; zij landden naast een kleine plaats, Magdala geheten, die dicht tegen het Meer ligt, wat noordelijker dan die duistere, nevelachtige kloof of ravijn, waarin zich het water uit het hoger, bij Gergesa gelegen moeras, neerstort (om door dat ravijn naar het Meer te vloeien)⁴⁶³.

---

⁴⁶³ **Hippos.** – Grieks-Romeinse stad van de Dekapolis, ten oosten van het Meer. Haar gebied strekte zich, volgens Flavius Josephus tot tegen het Meer uit, maar haar juiste ligging is nog niet met zekerheid teruggevonden. Sommigen denken aan Soesijeh of Qalaât el-Hosn. Voor de laatste plaats zou, volgens Guérin, eerder Gamala in aanmerking komen.

De zienster wijst Hippos echter aan op een plaats zowat 3 km ten noordoosten van Magdala, op de eerste heuvelen of hellingen. Men vaart het voorbij, wanneer men van Magdala noordwaarts vaart en, zuidwaarts varende eer men te Magdala komt. Magdala is het huidige Kersa. Ook zegt zij in nr. 936 dat Magdala meest leeft van de handel van Hippos dat veel nering heeft. Een handelsweg loopt door dat gewest en vandaar ook dat Matteüs zijn tolhuis in de buurt van Hippos heeft. Onderzoek ter plaats zou hier nodig zijn.

***

Magdala. – Dit Magdala moeten wij met Kersa (Koersi) vereenzelvigen. De gegevens van K. hierover kloppen zo duidelijk met de werkelijkheid, dat twijfel niet langer mogelijk is. Zij zegt ondermeer Magdala is niet groter dan het dorp of gehucht Haus-Dülmen; dus, klein, kleiner, zegt ze, dan Betsaida; het is gelegen op een kaap die in het Meer vooruitspringt; heeft achter zich een heuvel, zodat het niet de (vroeg) morgenzon heeft. De nabije diepte in het noorden is nevelig, vochtig (cfr. nrs. 934, 936).

De Palestinologie leert ons: de ruïne van Kersa is niet die van een stad, maar van een onbeduidend dorp op het strand. Ten zuiden van de wadi Semak verheft zich een promontoir of voorheuvel, die tot tamelijk dicht bij de oever komt, maar toch nog voldoende plaats laat voor een dorp op de vlakke kust aan de westvoet van die voorheuvel. Ook het ontbreken van graven in de omgeving wijst op de onaanzienlijkheid van het dorp, maar in de nabijheid van het dorp is in de oostelijke heuvel een grot.

In het noorden is het uitzicht belemmerd door de hogere noordoever van de wadi; deze beschermt enigszins de mist in de diepte.

Jezus te Magdala.

934.

De plaats Magdala is niet groter dan Haus-Dülmen (= gehucht 3 km ten zuidwesten van Dülmen, waar K. in leefde en stierf). Het dorp ligt vooraan op een kaap die in het Meer vooruitsteekt. Van achteren is het door de heuvel omgeven en zijn ligging is zó, dat er slechts de middag- en avondzon in schijnt (te verstaan met een korreltje zout). De omgeving is vochtig en nevelig, vooral in het nabije ravijn.

Zij gingen niet aanstonds in dit dorp; het schip van Petrus lag aan een zandbank, die men langs een brug bereikte. Zodra zij aan land gingen, kwamen verscheidene bezetenen toegelopen, die tot Jezus deze woorden riepen: “Wat komt Hij hier doen, laat ons hier toch met rust!” En toch kwamen zij uit eigen beweging naar Hem toe. *Hij bevrijdde hen* en zij dankten Hem en gingen in het dorp. En nu kwamen er vele mensen uit met nog andere bezetenen.

Van de leerlingen gingen Petrus, Andreas, Johannes, Jakobus en zijn neven met die mensen mee in het dorp en ze genazen meerdere zieken en bezetenen. Er waren ook vrouwen met de stuipen bij; de leerlingen dreven de duivelen uit en geboden aan de ziekten te wijken in de naam van Jezus van Nazareth en ik

---

Bij de grot aan de oostzijde van het dorp is een kunstmatig terras, waarop een toren gestaan heeft van 10 m bij 4 m. Van deze toren of fort heeft het dorp zijn naam, want Magdala is de Aramese vorm van het Hebreeuwse woord ‘Migdol’, d.i. ‘toren’.

Verder past deze ligging in het kader van heel het volgende verhaal, het zoveelste bewijs van Jezus’ goddelijke macht en barmhartigheid, maar tevens een welkom mikpunt voor de vrijzinnige kritiek, die hier eens te meer door onze zienster de mond gestopt wordt.

De diepe kloof, waarin het water van het moeras van Gergesa zijn afloop heeft, mondt 3 km verder, een uur ten zuiden van het Magdala in het Meer uit. Ook de kwalificatie ‘diepe’ kloof is juist; vandaar ook dat ze duister en nevelig is.

hoorde sommigen daaraan ook wel toevoegen: “aan wie de storm op het Meer gehoorzaamt” of een ander groot wonderteken vermelden.

Enigen van hen die zij genezen hadden, kwamen ook tot Jezus en aanhoorden zijn vermaningen en onderrichtingen. Hij verklaarde hun en aan de leerlingen waarom de bezetenheid hier in zo hoge mate heerste. De bewoners waren hier meestendeels verslaafd aan hun driften en verslingerd op het tijdelijke.

Vele van die bezetenen waren van Gergesa (zie kaartje hierna of grote kaart 3), dat ongeveer een uur meer oostelijk op de berghoogte lag.

Zij draafden in het landschap en in het gewest rond. In de verscheurde, oneffen landstreek, waar zij zich ophielden, waren holen en graven. *Jezus heelde nog in de avondschemering*⁴⁶⁴.

Uit het district van Gergesa, dat wel 4 uren in de omtrek mat, waren nog geen mensen tot zijn lering en bergprediking gekomen; ook onlangs niet, toen Hij hier in de nabijheid leerde en Jezus heeft er toen reeds met de leerlingen over gesproken. (Bedoeld kunnen zijn de plaatsen fasc. 16, nrs. 603, 607; in dit fasc. 20, nrs. 904, enz.). Hij overnachtte en sliep met de leerlingen op het schip.

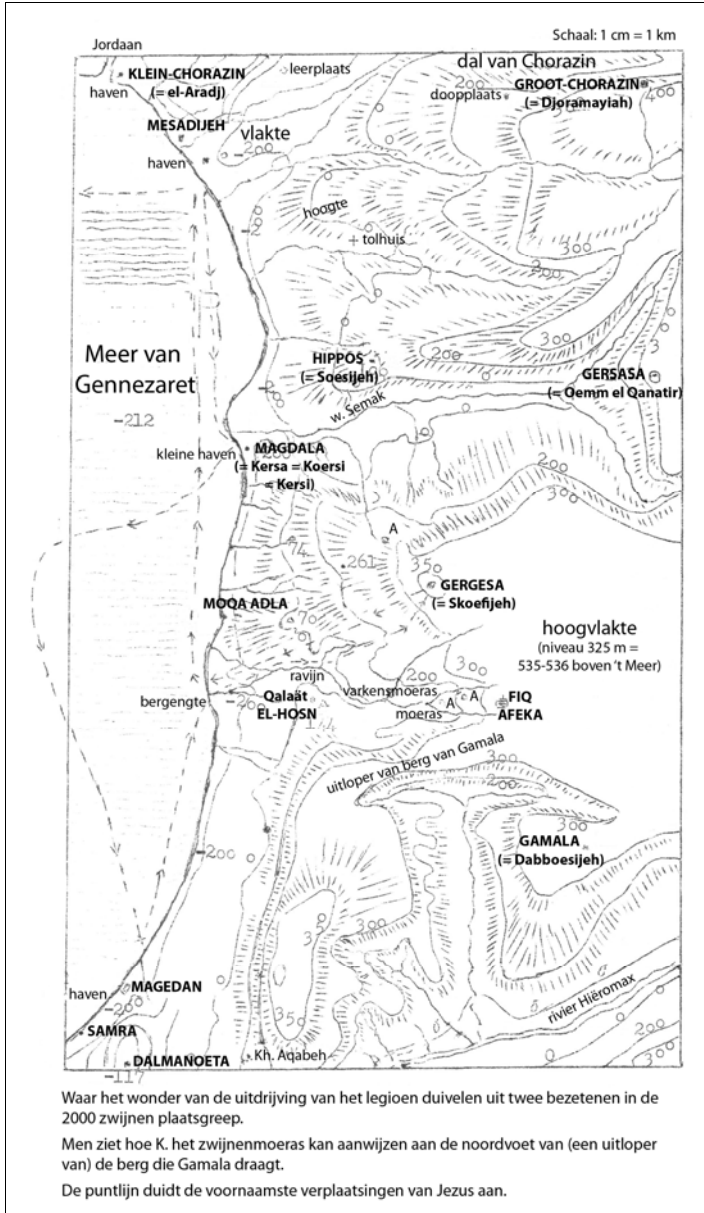
---

⁴⁶⁴ Graven en holen. – Holen zijn er in de hoge en steile heuvelhelling boven Moqa Adla, onder Gergesa en 4 km ten zuidoosten van Kersi.

We lezen bij Kopp: “Rotsgraven bestaan er niet in de onmiddellijke nabijheid van Kersi, maar wel in de bergen.” (284).

Op een tocht te Moqa Adla gekomen, zegt V. Guérin: “Op mijn weg bemerk ik van ver in de berghellingen enige spelonken, die eertijds wel grafspelonken zullen geweest zijn.” (Gali. I, 323).

Ook ten zuidwesten van Qalaät el-Hosn zijn er graven in de heuvelhellingen en eveneens zijn er ook bij Fiq.

10 december. –

Jezus was 's morgens bij de ingang van Magdala en *genas daar zieken*; de apostelen deden hetzelfde in het dorp. Daarna besteed Hij de hoogte ten oosten, waar Hem twee voorname, bezeten jongelingen van Gergesa tegemoet kwamen; zij waren nog niet volkomen razend en kregen alleen af en toe aanvallen, maar zij zwierven gedurig onrustig rond.

Reeds toen Hij van Tarichea over de Jordaan door het dal van de Hiëromax-rivier voorbij Gergesa kwam (fasc. 16, nr. 603) – zij waren toen nog niet bezeten – waren zij tot Hem gekomen en hadden Hem gevraagd zijn leerlingen te mogen worden en *Hij had hen afgewezen*.

Nu Hij hen bevrijd had, verlangden zij weerom bij Hem te zijn; zij zeiden Hem dat de bezetenen van bij Gergesa, om wier genezing zij Hem toen reeds gesmeekt hadden, altijd sedert Hij gezegd had op zijn tijd te zullen komen, in boeien gelegen hadden, maar dat zij nu alle boeien braken en tot schrik van de mensen ontembaar en razend ronddwaalden (cfr. Mt. 8, 28). Nog zeiden zij dat zijzelf niet in hun ongeluk gekomen zouden zijn, indien Hij hen toen had meegenomen. *Maar Jezus antwoordde: "Zegt liever: indien wij niet gezondigd hadden en niet in ontucht gevallen waren." Hij vermaande hen tot bekering en beval hun naar huis te gaan en te verkondigen hoe dit geluk hun wedervaren was*; dan vertrokken zij.

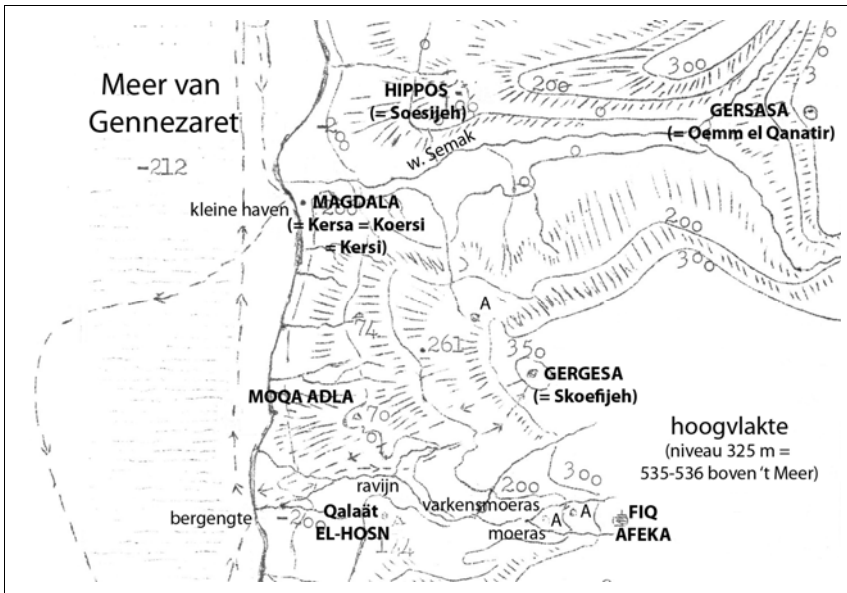
Maar *op zijn weg, waarop Hij hier en daar vóór hutten en herdershuizen groepen mensen onderrichtte*, kwamen nog meer bezetenen en krankzinnigen van achter hagen en hoge heuvelen opduiken; zij riepen tot Hem en gaven door gebaren en grimassen te verstaan, dat Hij in dit gewest niet komen, en hen hier met rust laten moest. *Maar Hij riep ze tot*

zich en bevrijdde ze en menigeen schreeuwde Hem toe hen toch niet in de afgrond te drijven.

936.

Enige apostelen genazen zieken in de omstreek met handoplegging en kondigden de mensen een prediking aan op de hoogte zuidelijk boven Magdala.

(Wij vermoeden: op de vooruitspringende heuvel 4 km ten zuidzuidoosten van Magdala, 3 km ten westzuidwesten van Gergesa, waar men op het kaartje, nr. 934 het niveau van 70 m bemerkt.)

's Namiddags zag ik Jezus inderdaad hier voor een grote menigte samengestroomde mensen en in de tegenwoordigheid van de leerlingen een boetepreek houden. Hij vermaande hen tot boetvaardigheid, sprak over de nabijheid van het Rijk Gods en berispte hen over hun gehechtheid aan geld en goed en tijdelijk bezit. Hij sprak over de waarde van een ziel:

zij zouden binnenkort zien dat God een ziel hoger schat dan de grootste aardse rijkdommen.

Ik verstond dat Hij hiermee een toespeling maakte op de zwijnenkudden, die weldra in het Meer verdrinken zouden (nr. 942), want de mensen nodigden Hem weer uit naar Gergesa. Maar *Hij antwoordde dat Hij voor hen nog te vroeg zou komen en dat zij Hem niet van harte welkom zouden heten.* Zij waarschuwden Hem ook om niet door de bergengte (het boven vermelde ravijn dat van Fiq afdaalt) opwaarts naar ginder te gaan: daar zwierven en holden twee razenden, die alle boeien braken, naakt de hollen in en uit liepen, de wegen onveilig maakten en reeds mensen verwurgd hadden.

Jezus dacht anders en antwoordde: "Juist om hunnentwil zal ik daarlangs gaan, wanneer het de tijd zal zijn, want voor de ellendigen ben ik gezonden."

Hij sprak hier ook nog woorden uit, die in het Evangelie voorkomen en daar aldus luiden: "Hadden Sodoma en Gomorra deze dingen gezien en gehoord, die hier in Galilea geschied zijn, zij zouden zich bekeerd en in zak en asse boete gedaan hebben." (Mt. 11, 20).

Toen Hij wilde weggaan, smeekten de mensen Hem toch nog te blijven, daar zij nooit zulke liefelijke leer gehoord hadden en het hun was alsof de morgenzon hun duistere nevelige plaats bescheen. (De vroege morgenzon kan er niet in schijnen). Hij moest toch blijven, te meer daar de nacht reeds inviel. *Doch Jezus antwoordde hun in een gelijkenis van de nacht (cfr. Joa. 11, 7-10). Hij vreesde deze nacht niet, maar ZIJ moesten vrezen in de eeuwige duisternis te blijven in een tijd dat het licht van Gods woord zo barmhartig tot hen gekomen was.*

Hij begaf zich nu met de leerlingen naar het schip en zij voeren, alsof zij naar Tiberias het Meer wilden overvaren. Maar zij wendden zich dan weer oostwaarts en legden aan, omtrent een uur zuidelijk van de bergengte en zij aten en sliepen op het schip. (zie kaartje, nr. 934, de boog over het Meer).

Dit Magdala is hier geen vesting noch slot, maar slechts een onbeduidende plaats, zelfs kleiner dan Betsaida. Men kan van hier niet goed naar de bergengte gaan, aangezien de ene bergwand van die kloof (de noordelijke) zich ervóór verheft en zich ver, ja, schier tot tegen het Meer verlengt en de weg bemoeilijkt.

(Dat men moeilijk het ravijn kan bereiken, is weer met een korreltje zout te verstaan, maar juist ten noorden van de engte komt het gebergte met zijn voet het naast bij het Meer, ja, tot op een afstand van 30 stappen; zo smal is hier de kustvlakte. Wil men recht naar het ravijn een paar km ten oosten van zijn uitmonding, dan moet men over die helling.)

Er is hier maar één landingplaats. Het dorp leeft meest van Hippos, waar handel en nijverheid bloeien. Er komt een karavaanweg uit het oosten over Gergesa naar Hippos, waar veel handel is. Het GEWEST van Magdala heet ook het GEWEST van Dalmanoeta, dat een paar uren zuidelijker aan gene zijde van de bergengte ligt.

Verlossing van 2 razende bezetenen. – Hun duivelen, een legioen, varen in een kudde van 2.000 varkens, die verdrinken in het Meer. (Mt. 8, 2-34; Mk. 8, 1-17; Lk. 8, 26-37).

Nu volgt een zeer wonderbaar verhaal; maar ook wonderbaar is het feit hoe in het verhaal van onze zienster alle bijzonderheden der 3 evangeliëverhalen treffend tot hun recht komen.

937.

11 december. –

Jezus heeft deze nacht met de leerlingen op het schip van Petrus geslapen. Toen Hij 's morgens aan land trad en langs de oever ging, kwamen verscheidene bezetenen tot Hem; *Hij legde hun de handen op en genas hen.*

Ik hoorde dat de inlanders hier dikwijls met allerlei afschuwelijke toverbedoelingen van een kruid aten, dat hier in de bergengte en op de bergen overvloedig groeit; zij werden er door bedwelmd, waanzinnig, ontuchtig en vielen in kramptrekkingen. (Hierover verder een belangrijke nota). Daar groeide echter ook een ander kruid, dat zij dan tot tegengift gebruikten, maar dit wilde nu sedert enige tijd niet meer helpen, zodat zij aan de uiterste ellende overgeleverd waren. (Waarschijnlijk bleef dit tegengift zonder uitwissel in hen wier kwaal te ver gevorderd was.)

Het gewest van de Gergesenen is een strook land van ongeveer 5 uren lang en een half uur breed, hier iets meer, daar iets minder; het dankt zijn samenhangigheid en afscheiding van andere gewesten aan de geschiedenis en de aard van zijn bewoners, die absoluut niet deugen; het begint in het zuiden bij de bergengte (boven vermeld), tussen Dalmanoeta en Magdala, de bergengte inbegrepen, en behelst met de steden Gergesa en Gerasa, waarmee het eindigt, tien vlekken, die gedeeltelijk dorpen zijn.

(Verder zal K. er ook nog het noordelijker gelegen Chorazin aan toevoegen, maar praktisch zegt zij hier in de volgende woorden hetzelfde).

Die dorpen liggen alle op één lijn over de smalle strook grond verspreid. Achter Gerasa begrenst het tien-vlekken-district met het gewest Chorazin het land Zin, een soortgelijk district met veel woestijn.

De grenzen van het district der Gergesenen zijn:

- in het oosten de lange berghoogte, op wier zuideinde de vestingstad Gamala ligt;
- in het zuiden de bergengte;
- in het westen de oevervlakte langs het Meer, waar Dalmanoeta, Magdala en Hippos liggen; deze steden echter behoren niet tot het district der Gergesenen, evenmin als de hele oevervlakte maar wel behoort daartoe de gehele bergengte ten zuiden van Magdala;
- in het noorden eindigt dit district met Chorazin (inbegrepen). Het omvat het eerste bergterras ten oosten van het Meer en vormt de smalle strook onder (ietwat lager dan) Gamala.

Men moet dit district van de 10 vlekken niet verwarren met het district van de 10 steden (Dekapolis), dat zich er ver omheen uitstrekt en heel iets anders is.

Ik heb in een visioen de geschiedenis van dit gewest gezien, en het volgende heb ik er van onthouden.

Tot aan de oorlog van Gideon tegen de Midianieten behoorden deze 10 vlekken aan de Joden toe, maar in genoemde oorlog wilden zij Gideon niet helpen; zij heulden met de heidenen en Gideon liet ze lopen. Sedertdien hebben de heidenen daarin altijd de overhand gehad en hebben zij de Joden op de tergendste wijze onderdrukt en gekweld.

Al die dorpen nu houden tot grote ergernis van de daar wonende Joden grote kudden varkens van meerdere duizend stuks, die op de noordelijke hoogte van de bergengte rondom een groot, groen moeras gezamenlijk ter mesting lopen⁴⁶⁵; ze behoren aan meerdere eigenaars toe en worden bewaakt door hun heidense herders en herdersknappen, die niet min dan 100 in getal zijn.

In het moeras woelen en wentelen ze zich en wemelen op de rotsachtige, verscheurde en beboste helling van het dal. Overal hoort men een groot gekwaak en geknor.

Het moeras⁴⁶⁶, dat ongeveer drie kwartier ten zuidoosten (zuidzuidoosten) van Gergesa ligt, aan de voet van het gebergte

---

⁴⁶⁵ **Gerasa.** – Over Gerasa dat hier herhaaldelijk genoemd wordt en tot het tien-vlekken-district behoort, is een woord gezegd in fasc. 16, nr. 603, voetnoot 290.

De noordelijke hoogte waarop de varkens grazen is de noordhelling van het ravijn of bergengte die van Fiq en met een bijwadi uit de buurt van Gergesa afdaalt; de grote massa graast tussen de twee steden.

K. spreekt van meerdere duizend varkens.

Uit het Evangelie van Mk. 5, 13 weten wij dat er 2.000 waren, indien zijn schatting juist geweest is. Voor de betekenis van termen zoals 'enige, meerdere, enz.' bij Katarina, zie VOORREDE, nr. 5.

⁴⁶⁶ Het moeras wordt gevormd door het afgedamde water van overvloedige bronnen die bij Fiq en in de omgeving ontspringen. Het begin van de beek die door het ravijn naar het Meer vloeit, ontstaat uit een vereniging van beekjes.

Het afdammingsstelsel was in de oudheid goed gekend. Nabij het dorp Tahoen, 4 uren ten noordoosten van Jaffa, zag Mislin (II, 100) de resten van zulk een balkwerk ter afdamming uit de oudheid; het doel van die afdamming was een watervoorraad te verzamelen om de akkers er mee te bevoeien. "Oudtijds gebruikten de Palestina-bewoners meer hun verstand dan de tegenwoordige," meende hij in de voorgaande eeuw.

Van Palestina's nieuwe bevolking zou dit niet meer gezegd kunnen worden. Het genoemde, door afdamming ontstane moeras wijst K. aan aan de voet van het gebergte waarop Gamala ligt.

waarop zich Gamala verheft, heeft in het zuiden een afloop in de bergengte en wel met een val of neerstorting over een stuwdam van balken en dikke planken, die de bovenloop van de beek tot een moeras afsluiten.

Door de bergengte vloeit het dan naar het Meer van Galilea. Er staan vele, ongelooflijk dikke eiken bij het moeras en ook in de omneerlopende, afdalende bergengte. Het hele gewest is niet zeer vruchtbaar. Op slechts weinige zonnige plaatsen worden wijngaarden gekweekt en ook zulk riet, waaruit men suiker kan trekken, doch het wordt onbewerkt verzonden.

Het is niet zoveel de afgoderij, die de districtbewoners volslagen in de macht van de duivel brengt, als wel een ongelooflijke verslaafdheid aan de toverij.

In Gergesa en de omliggende plaatsen loopt het vol mannelijk en vrouwelijk tovergespuis. Zowel mannen als vrouwen zoeken op alle manieren omgang met katten, honden, padden, slangen en andere dieren (d.i. met boze geesten die, overeenkomstig hun aard eigenschappen en doeleinden door zulke dieren gesymboliseerd worden). Zij doen er zulke verschijnen; het was, als namen zijzelf de gedaante van zulke dieren aan en als gingen zij in die gedaante rond om mensen en vee te kwetsen of te doden. De verklaring die ik van hun gruwelijke toestand kreeg, kan ik me niet meer duidelijk herinneren; ik weet alleen nog dat ik vernam, dat zij als

---

Hoe dit te verstaan is en met de werkelijkheid klopt, laat een blik op onze kaartschets duidelijk zien; dit bewijst, met de andere argumenten, de juistheid van onze vereenzelviging van Gamala met Dabboesijeh.

De exegeten hebben zich het hoofd gebroken om de plaats te vinden waar de zwijnen in het Meer verdronken en maakten daartoe alle mogelijke en onmogelijke veronderstellingen. Moderne exegeten vinden het eenvoudiger de zaak of het feit te ontkennen. K. geeft een oplossing, waaraan niemand ooit gedacht heeft en die nochtans de eenvoudigste en meest bevredigende is en de echtheid van het feit garandeert.

Wat K. in dit nr. ook zegt over toverpraktijken, waarvan medemensen het slachtoffer zijn, zal minder verwondering wekken na een verder woord over hun bedwelmende toverdranken.

de weerwolven waren; zij benadeelden de mensen ook in de verte; wreekten zich nog lang nadien op hen die hun niet lief waren en verwekten schielijke onweders en stormen op zee.

939.

De vrouwen mengden ook toverdranken om de dood te veroorzaken of schandelijke begeerten op te wekken en zij roerden er de walgelijkste uitwerpselen in. Slechts ten prijze van de grootste zelfoverwinning kan ik van zulke weerzinwekkende tovergruwelen spreken. Om niet in bijzonderheden af te moeten dalen, zeg ik bij zulke gelegenheden liever: zij hebben met velerlei toverkunsten en huichelarij te doen gehad⁴⁶⁷.

---

⁴⁶⁷ Toverdranken. – Wat K. hierover en in verband hiermee zegt, wekt in hoge mate niet alleen de verwondering, maar ook de twijfel; we zien niet in hoe alles wat ze zegt, te rechtvaardigen is. Zeker zal ook hier een korreltje zout het aanneembaarder moeten maken, maar alles steunt op een goede grond.

Een eerste vondst die mij in deze zaak meer vertrouwen begon in te boezemen, was de ontdekking van het bestaan van narcotische, bedwelmende middelen. Dit leerde ik kennen vele jaren geleden. Een van die middelen is hasjiesj. Ondertussen zijn we gewoon geworden aan de namen van vele andere soortgelijke producten en nog heden kan men nauwelijks een krant openslaan, of men leest er dat handelaars in soortgelijke middelen, hoe men deze ook noemt, hier aangehouden werden, dat de politie dáár de hand gelegd heeft op zoveel kilo's hasjiesj, drugs, marihuana, opium, enz.

Wat ik in deze bladzijden bij de zienster gelezen had, boezemde mij belangstelling voor die nieuwtjes in; ik verzamelde ook een menigte knipsels, tot ik het moe werd, daar dagelijks opnieuw nieuws hierover te verzamelen was. Toch liggen er hier nog een heel pakje voor mij.

Voor de curiositeit laat ik hier enkele titels volgen:

- “Libanees ging met 35 kilo hasjiesj tante in Toulouse bezoeken, zie blz. 11”
- “Voor 3 miljoen hasjiesj gevonden in noordstation, Iraans Trio gefopt en aangehouden.”
- “Één ton hasjiesj ontdekt te Mannheim.”
- “Drugkoningen blijven aangehouden.”
- “Shape-militairen rookten hasjiesj in Bergen.”

-
- "Turken zijn koningen van Opiumsmokkel."
  - "Amerikaanse regering in het harnas tegen narcoticasmokkel."
  - "Hasjiesj eerste stap naar de prostitutie en criminaliteit."
  - "Spanje, kruispunt van handel in narcotica."
  - "Belgen met hasjiesj gepakt."
  - "Libanon wil eind maken aan kweek van hasjiesj."
  - "Gebruik van marihuana kan hersenletsel veroorzaken."
  - "Belgische politie niet opgewassen tegen narcotica-traffic"
  - "Handel in Indische hennep bloeiend en winstgevend bedrijf."

Enz.,enz. ...

De toverdranken, die K. vermeldt, zijn getrokken uit een of meerdere en verschillende kruiden, die zij 'razend- of dolmakend' noemt. Tot zulke planten behoort de Indische hennep, waaruit bedwelmende genotmiddelen getrokken worden, hoofdzakelijk uit de bloeitros en de bladeren.

De narcotische bestanddelen van deze plant kan men uit de grondstof in zich opnemen:

- a) door de grondstof te roken;
- b) door ze te kauwen;
- c) door het aftreksel er van te drinken.

Met de grondstof wordt ook andere materie gemengd: gom, specerij, kaneel, peper, muskaat, suiker, honing, druivensap, enz. en ook wel opium.

Het moderne gebruik en de bereiding van drugs en bedwelmende middelen blijft hier buiten beschouwing; alles zal geperfectioneerd zijn, maar ik ben er volkomen onkundig van; in moderne boeken zullen nieuwsgierigen daar meer over vinden. Alles heeft in de allerlaatste jaren een enorme ontwikkeling genomen.

Nu volgt nog het een en andere uit wat ik in vroeger jaren daarover las en aantekende met het oog op Katarina's verhalen.

Onder de Arabieren is de Indische hennep, de hasjiesj het best gekend. De bedwelmende kracht ervan is zo groot, dat de arbeiders in de hennepvelden zelfs in de open lucht er last en hinder van hebben.

Als gevolg van het gebruik van dit genotmiddel overkomt de gebruiker een aangename bedwelming en strelend zingenot. Deze brengen hem in een abnormale toestand met vreemde verschijnselen:

de voorwerpen buiten hem ziet hij zonder perspectief of samenhang, in een verkeerde stand of valse verhouding tot andere dingen; hij heeft b.v. het

---

gevoel dat zijn ledematen en lichaamsdelen niet meer verbonden zijn, dat hij een arm of voet zou kunnen nemen en weggooiden, terwijl zijn geestesvermogens hem ongedeed en normaal gezond toeschijnen.

- Aangename inbeeldingen en mooie gedachten en zinnelijke gewaarwordingen stemmen hem tot vrolijkheid, wekken zijn lachlust en verplaatsen hem als het ware in een soort paradijsgeluk.
- Andere uitwerkselen van de hasjiesj zijn: hoest en gejaagde ademhaling en een droge mond en, wat erger is, de geheel tegenovergestelde gevolgen van de hierboven genoemde: aanvallen van woede nemen de plaats in van het blijde gevoel; de dronkenschap of verdoving veranderen in ijling, in zinsberoving of zinsverstoring, in razernij; het regelmatig gebruik brengt tot gekheid.

Wordt dit genotmiddel onttrokken aan iemand die er verslaafd aan is, dan wordt hij meestal zenuwziek, wanhopig, onverdraagzaam, onhandelbaar.

De hasjiesj is van oudsher gekend in het hele Oosten en wordt er gekweekt om zijn dronkenmakende eigenschappen.

Arabische sjeicks en vorsten hebben er vaak gebruik van gemaakt om bij hun fanatieke volgelingen en onderdanen de strijdlust en vermetelheid te prikkelen. Eenmaal door dit middel in bedwelming gebracht, schrikten fanatieke mohammedanen niet terug voor moordaanslagen op hun vijanden.

Hiervoor is in de geschiedenis bekend de Sjeick Hasan Ben Sabah, die met hasjiesj zijn aanhangers wist te brengen tot het uitvoeren van al wat hij wilde (omstreeks 1081).

Door zulk een verhitte Arabier werd Kleber, generaal van Bonaparte te Kaïro vermoord.

De kruisvaarders hadden in het Ansarijeh-gebergte (noordelijke verlenging van de Libanon tussen Antiochië en de Nahr el-Kebir) veel last van een mohammedaanse volksstam, die door de historici van de kruistochten Heisessini, Assisini, enz. genoemd worden.

Later werd dit woord misvormd tot 'Assassins', 'moordenaars', om dat volk aan te duiden dat aan Hasjiesj verslaafd was. De verbruiker immers noemt men 'Hasjasjin'.

Men kan zich met reden de vraag stellen of hedendaags de geweldenaars in het Nabije Oosten, vliegtuigkapers, tijdbomleggers en soortgelijken, geen prikkel tot hun gewelddaden zoeken in hasjiesj?

In de krant verscheen ook het getuigenis van een vrouw over haar vriendin: Ze rookt hasjiesj als een Turk en dan is er geen houden aan. Als ze onder

In oorlogstijden lagen hier herhaaldelijk grote legers⁴⁶⁸.

---

stoom is, rooft ze alles wat ze maar te pakken kan krijgen, meestal in de Grand Bazar; dan durft ze alles. Als haar roes voorbij is, kan ze zelf niet geloven dat ze zo iets aangedurfd heeft.

Uit ontelbare getuigenissen blijkt het dat het gebruik van hasjesj leidt tot misdaden van alle aard, tot de ergste ontucht, diefstallen, messengevechten, moorden.

Na dit alles zal het ons minder verbazing en twijfel veroorzaken al wat K. over de Gergesen en hun toverpraktijken vertelt. Bovendien moeten wij nog bedenken dat zij of heidenen of volkomen ontaarde Joden waren, aan alle ondeugden verslaafd, aan alle boze geesten dienstbaar.

Iemand, die meer belezen is dan ik en de wereld ook grondiger kent, gaf mij te verstaan dat er minder korreltjes zout nodig zullen zijn om hier K.'s mededelingen aan te nemen, dan ik meen. Hij verzekerde dat in de nieuwheidense middens van sommige landen, de ware toverij een bloeitijd beleeft.

(Hoofdzakelijk genomen uit Géogr. univ. V, 89, 92. Kath. Enc. bij Hennepkruid, Larousse bij Assassin, Hachich (= Hasjesj), Kif, Cannabin; De Géramb, III, 122, enz.).

⁴⁶⁸ Meermalen lagen hier grote legers. – Te Gergesa en meer oostelijk strekt zich een ruime hoogvlakte uit en de bronnen bij Fiq verschaften hun het onmisbare water. Legers konden ook de nodige mondvoorraad vinden in de vele zwijnen, die zij aansloegen.

Overigens is Fiq het oude Afeke:

- bij hetwelk Achab, koning van Israël, de Syrische koning Benhadad II versloeg (I Kon. 20, 26-30),
- bij hetwelk Joas de legers van Benhadad III de nederlaag toebrengt (II Kon. 13, 17. 25).
- Judas de Makkabeeër veroverde verscheidene steden ten noordoosten van Fik (I Makk. 5, 35-36).
- Alexander Janneüs voerde oorlog in dit gewest.
- Hierlangs kwam Pompejus voorbij in 63 vóór Chr.
- Ook maakte Vespasianus hier zijn voorbereidselen voor de belegering van Gamala, thans Dabboesijeh, 4 km ten zuidoosten van Fiq en 7 km ten zuidoosten van Gergesa.

Nu vertelt K. verder.

Ik weet de tijdstippen niet meer juist, maar het was, naar ik meen, eens niet lang vóór Jezus' tijd, en dan ook na Jezus' dood bij de verovering van Gamala door Vespasiaan. Bij al die gelegenheden oefenden de Gergesenen ook tovergruwelen in zo erge mate op de soldaten uit, dat de veldoversten eens een der laatste profeten moesten ontbieden om hen te helpen.

Ook met Bilam hebben zij een betrekking en omgang gehad; ik herinner me niet meer duidelijk wat het was, maar zij werden daarbij door twee profeten zo duchtig bestraft, dat zij de profeten hoegenaamd niet meer konden uitstaan en ook nu van Jezus niet wilden weten. Daarom zijn zij tot nog toe altijd van Jezus' predicates weggebleven. Satan had zich sedert lang van dit gewest meester gemaakt; hij had er vele mensen in zijn macht; velen waren er bezeten en razend en ook hadden velen de stuipen.

940.

Ongeveer om 10 uur, zo dunkt mij, zag ik Jezus met enige leerlingen op een boot, die tot dit doel daar altijd lag, de beek van de bergengte stroomopwaarts een eind ver bevaren; deze weg was nader dan het voetpad; de andere leerlingen waren bezig met genezingen.

Jezus steeg uit de boot en ging de noordelijke helling van de bergengte op (noordoost- of oostnoordoostwaarts) en nu kwamen ook de andere leerlingen de een na de ander weer met Hem tezamen.

In een hoger gewest zag ik reeds, terwijl Jezus naderde, twee woedende, razende, gans naakte mensen met losse, verward vliegende haren, her- en derwaarts rennen; zij sloegen elkander met grote stenen en wierpen ze elkander ook na. Nu renden zij in grafspelonken, die daar waren, dan stormden zij er weer uit en wierpen naar elkaar en sloegen mekaar met doodsbeenderen; zij schreeuwden afgrijselijk en waren als betoverd of bezworen, want zij vluchtten niet weg, maar kwamen gedurig nader tot Jezus.

Toen zij nu op een zekere afstand achter hagen en rotsblokken iets hoger vóór Hem stonden, raasden zij ontzettend en riepen: “Komt bij, gij krachten, gij machten, komt helpen. Er nadert een sterkere dan wij!”

Jezus hief nu zijn hand naar hen omhoog en gebood hun zich neer te leggen. Toen vielen zij plat op hun aangezicht, en *ik voelde dat Jezus dit eerbaarheidshalve zo wilde ter oorzaak van hun naaktheid* (Lk. 8, 27).

Doch zij richtten nog hun hoofd omhoog en riepen afgrijselijk: “Jezus! Gij, Zoon van God, van de Allerhoogste! wat hebben wij met U te maken? Waartoe zijt Gij gekomen? Om ons vóór de tijd te kwellen?”⁴⁶⁹ Wij bezworen U bij God, dit niet te doen en ons niet te kwellen.”

---

⁴⁶⁹ Om ons vóór de tijd te kwellen. – Zo spreken ook de bezetenen in het Evangelie (Mt. 8, 29).

Dit woord krijgt een zinrijke betekenis uit andere openbaringen van K.

Er bestaan nl. gevallen geesten die nog niet volkomen duivel zouden zijn, d.i. die nog niet de straffen der hel zouden ondergaan, maar op aarde of in de lucht verblijven (*‘in woeste plaatsen’*, zoals Jezus zegt, of *‘in de lucht of op planeten’*, *‘in coelestibus’* volgens een woord van Paulus). **Wel verduren zij straf, maar pas aan het einde van de wereld zullen zij hun straf volledig ontvangen.**

Misschien betreft zich op deze waarheid ook het woord van Paulus: “Weet gij dan niet dat wij de engelen zullen vonnissen?”

Nu waren Jezus en de leerlingen tot hen genaderd en op een schrikkelijke wijze sidderden en beefden de bezetenen over gans hun lichaam. *Jezus beval de leerlingen hun een kledingstuk te geven, en de bezetenen er zich mee te bedekken.* De leerlingen wierpen hun enkele van de sjerpen of halsdoeken toe, die zij om de nek droegen en waarin zij ook hun hoofd hulden en de bezetenen wonden deze onder gedurige krampachtige sidderingen en stuiptrekkingen, als tegen wil en dank, doch gedwongen, om hun lendenen. Hierop stonden zij recht en riepen voortdurend tot Jezus hen toch niet te pijnigen.

Jezus vroeg hun: “Met hoevelen zijt gij?”

Zij antwoordden: “Met een legioen.”

Ik herinner mij hen zo gehoord te hebben; zij spraken ook uit de bezetenen in het meervoud en zeiden dat de begeerten van die mensen ontelbaar waren geweest. Hier zegde de duivel nu toch eens de waarheid, want 17 jaren hadden die mensen in betrekking met de duivel geleefd, allerlei toverij gepleegd en nu en dan zulke aanvallen gekregen, maar sedert 2 jaren zijn zij uit hun boeien gebroken en hebben zij in dit wilde bergland rondgedwaald: zij hadden zich overgegeven aan alle ondeugden, waartoe de toverij iemand brengen kan.

Het woord van K. over het genoemde soort geesten luidt als volgt:

“Reeds als kind heb ik gezien dat uit alle koren een aantal engelen vielen, maar dat niet allen van meetaf aan in de hel terechtkwamen; een deel bleef er buiten. Dit zijn de geesten op de planeten, die op aarde de mensen komen verleiden.

Op de laatste dag moeten zij ten oordeel en ter verdoeming.

Ik heb ook gezien dat vele verdoemden niet aanstonds naar de hel gaan, maar nog op eenzame lijdensplaatsen op aarde vertoeven.”
(A.C.E. 107).

Maar in de omgeving was een wijngaard, op een kleine plaats met veel zonneschijn, waar ook een grote houten kuip stond, die boven met balken samengevoegd was; ze was nog geen man hoog, maar zo ruim, dat er zeker 20 mensen in konden staan. De Gergesenen wierpen er druiven in met van dat geestverdovend kruid waarvan ik gesproken heb en stampten alles door elkaar. Het sap liep aan de ene zijde in kleineren troggen en uit deze weer in grote aarden vaten met een enge hals; als deze vol waren, verstopten zij die in de grond in de wijngaard. Dit was de voormelde giftige, bedwelmende drank waarvan zij, die hem dronken, zulke crisissen kregen.

De dronkenmakende plant was nagenoeg een arm lang; ze had vele vette, groene bladeren boven elkaar gelijk huislook en van boven een knop (bloeitros?); zij gebruikten ook het sap daarvan om zich in duivelse verrukkingen te brengen.

Ter oorzaak van zijn bedwelmende dampen, werd de drank hier in de open lucht bereid; niettemin spanden zij gedurende de arbeid een tent boven de kuip uit.

De wijnpersers waren nu juist aan het werk gegaan, *toen Jezus aan de bezetenen, of liever aan het legioen in hen, beval die kuip om te gaan keren.* De bezetenen liepen er razend, als waanzinnigen naartoe, vatten de grote volle kuip vast, hielden die zeer gemakkelijk op haar smalle rand over en stortten de gehele inhoud over haar boord op de grond uit.

Ontzet sloegen de arbeiders met groot geschreeuw op de vlucht. Hierop keerden de bezetenen die nog altijd sidderden en beefden, terug en de leerlingen waren zeer verschrikt. De duivelen riepen zeer vreselijk uit de bezetenen, dat Hij hen toch niet in de afgrond zou storten, dat Hij hen toch niet uit het gewest zou verdrijven en tenslotte riepen zij: "Laat ons in die zwijnen daar varen". *En Jezus zei: "Vaart er in!"*

Op deze woorden zonken de ellendige bezetenen onder hevige stuiptrekkingen op de grond neer en over geheel hun lichaam ging een grote dampwolk uit hen en ik zag daarin ontelbare gestalten van allerlei ongedierte, van insecten, padden en wormen, doch overwegend van heidekrekels (aardkrekels).

Ik zag die wolk zich wijd over het gewest uitbreiden en in weinige ogenblikken ontstond er een onbeschrijflijk en akelig gekwaak, geknor en gebrom in de grote varkenskudde, terwijl de herders riepen, dreigden, tegenhielden en niet wisten waar het eerst te lopen. (In de gedaante van verschillende diersoorten verlaat het legioen duivelen de twee bezetenen, neemt de kudde zwijnen in bezit en deze begint te woelen, te razen, te rennen.)

942.

De varkens, enige duizenden in getal, doemden uit alle hoeken te voorschijn en stortten van alle hellingen door de struiken neer en het was als een onweer met het getier van gekeelde varkens tussen de donderslagen. Bovendien was dit niet de zaak van enkele minuten, doch van een paar uren, want de varkens holden lang razend heen en weer, vielen neer, sprongen op, werden rondgeslingerd en gedraaid en beten elkander. Vele stortten zich boven (d.i. aan het bovineinde van de bergengte) in het moeras en ploeterden naar de waterval toe en woelden en spartelden van daar met alle overige zwijnen naar het Meer.

De leerlingen van Jezus waren daarmee geenszins tevreden, want zij geloofden dat het water waarop zij visten, en dus ook de vissen daarin, verontreinigd waren, doch *Jezus bemerkte die gedachten in hen en stelde hen gerust: "Gij moet niet vrezen," zei Hij, "de varkens zullen allemaal in de draaikolk aan de uitmonding van de bergengte verdrinken."*

Hier was een soort van staande moeras dat door een zand- of strandbank van het eigenlijke Meer gescheiden was. Die bank was met riet en struikgewas bedekt en werd bij hoogwater

overspoeld. (Het niveau van de waterspiegel kan in de regentijd 2 m hoger zijn dan in de zomertijd). Het was een diepe afgrond, waarin het water van het Meer door de bank (of er over) kon instromen, zonder terug in het Meer te kunnen vloeien; er was een draaikolk in; alle varkens stortten er in neer⁴⁷⁰.

De herders, die eerst de zwijnen nagelopen waren, kwamen nu tot Jezus; zij zagen de twee genezen, bevrijde bezetenen, vernamen de toedracht van het voorval en jammerden geweldig wegens de schade. *Maar Jezus antwoordde op hun klachten dat er aan de zaligheid van die twee zielen meer gelegen was dan aan alle varkens der gehele wereld.*

“Gaat aan de eigenaars van de kudden zeggen,” vervolgde Jezus, “dat de duivelen, die om de goddeloosheid van de inwoners dezer streek, die mensen in bezit genomen hadden, door Mij uit die mensen verdreven en in de varkens gezonden zijn.”

Hij stuurde hierop de bevrijde bezetenen naar huis om klederen aan te trekken en ging zelf met de leerlingen hierop naar Gergesa. (Begaf zich althans op weg naar Gergesa).

Vele herders waren Hem reeds naar de stad vooruitgelopen en van alle kanten kwamen mensen naar Hem gesneld. Ook waren degenen die Hij gisteren bij Magdala en in de omstreken genezen had, ook de 2 joodse, gisteren genezen jongelingen en de meeste Joden uit de stad reeds op een bepaalde plaats verzameld, waar zij op Hem wachtten. (Op de heuvel 4 km ten zuidzuidoosten van Magdala, waar Jezus reeds leerde in nr. 936, begin).

---

⁴⁷⁰ Bij de Joden behoren zwijnen tot de categorie der onreine dieren die onrein maken wat ze aanraken (Lev. 11). Toch was vrees hier ongegrond (Lev. 11, 36). Bovendien kwamen de dieren niet in het Meer.

Over die afgrond met de draaikolk bij het Meer, kan niets worden gezegd.

Toch kan men zich afvragen of de naam 'Einaqib' (Ein Gev) die men geeft aan de uitmonding van de wadi Fiq en die betekent 'Bron van de Put', geen verband houdt met een moerassige, thans gevulde diepte?

De twee laatst verlost bezetenen kwamen deftig gekleed spoedig terug en aanhoorden de lering van Jezus; het waren voornamelijk heidenen uit de stad, verwanten van heidense priesters.

De arbeiders die met de wijnbereiding bezig waren geweest en wier volle kuip de bezetenen omgekeerd hadden, waren eveneens naar de stad gelopen om het gebeuren en de aangerichte schade bekend te maken. Zo ontstond er in een minimum van tijd een groot alarm, een algemene opschudding in de stad; zowel stedelingen als landlieden liepen zien naar de varkens, om, zo mogelijk, er nog enige te redden en andere liepen naar de wijnkuip en dit duurde tot laat in de nacht.

943.

Alle Joden en zeer vele heidenen verzamelden zich ondertussen bij Jezus, die op een heuvel, ongeveer een half uur (ten westzuidwesten) van Gergesa leerde. De stadsoverheden en de afgodenpriesters zochten het volk te weerhouden en lieten bekend maken dat Jezus een machtige tovenaars was, die voor hen nog groter rampen in petto hield. Zij belegden een raad en zonden een afvaardiging naar Jezus. Hier gekomen drongen deze gezanten door de menigte tot Jezus door en krachtens hun opdracht baden zij Hem zich hier niet langer op te houden en hun geen nog groter schade toe te brengen; zij erkenden Hem als een virtuoos in de toverkunst, maar smeekten Hem uit hun gebied weg te gaan. Zij lamenteerden onbedaarlijk over de verloren zwijnen en het uitgestorte brouwsel. Maar zij verbleekten en verschrikten nog meer, toen zij de beide bezetenen, genezen en deftig aangekleed, onder de toehoorders aan zijn voeten zagen zitten (cfr. Mk. 5, 15).

Jezus verklaarde dat zij gerust konden zijn, dat Hij hun door zijn aanwezigheid niet lang tot last zou strekken, dat Hij slechts voor die ongelukkige bezetenen en voor de zieken gekomen was.

“Ik weet wel,” zei Hij, “dat die onreine dieren en die afschuwelijke, duivelse drank van groter waarde voor u zijn dan de zaligheid uwer zielen, maar zo denkt mijn hemelse Vader er niet over. Van Hem heb ik de macht gekregen om die beklagenswaardige mensen te redden en uw varkens te verderven.”

En nu bracht Hij hun ook nog al hun schandelijkheden onder de ogen, hun schuldige, zondige toverij, hun ontucht, woeker en duivelendienst. In het bijzonder legde Hij de voornaamste en grootste schuld op hun vrouwen, die al die gruwelen in het geniep bedreven. Hij riep allen op tot boetvaardigheid en tot de doop en bood hun zijn genade en de zaligheid aan.

Doch de schade en het verlies van hun zwijnen bleef hun in het hoofd spelen en uit vrees voor een nieuw onheil urgeerden zij hun verzoek dat Hij zich van hen zou verwijderen en hierop keerden zij naar de stad terug.

944.

De Joden van hier verkneukelden zich niet weinig over de schade welke de heidenen met de varkens en de drank geleden hadden, want zij werden erg door de heidenen gesard; hun menigvuldige zwijnen strekten hun voortdurend tot ergernis. Anderzijds hadden veel andere Joden van hier zich, met de heidenen vermengd en waren van hun bijgeloof, tovergeest, toverpraktijken en alle ondeugden aangetast.

Jesus onderrichtte en bereidde degenen voor, die gedoopt moesten worden, want allen die heden en gisteren genezen waren, en ook de beide laatste bezetenen werden hier door de leerlingen gedoopt. De bekeerden waren zeer bewogen en grondig veranderd; zij en ook de beide jongelingen (uit nr. 935) smeekten Jezus dat Hij hen toch veroorloven zou bij Hem te blijven en leerlingen van Hem te worden. Maar na hun doopsel,

toen zij Hem daar nogmaals om verzochten, zei Hij tot de twee laatst genezenen dat Hij hun een ambt wilde geven: zij moesten door de tien dorpen van de Gergesenen gaan en zich overal later zien en overal vertellen wat hun wedervaren was, wat zij gehoord en gezien hadden, en zij moesten alle inwoners tot de boetvaardigheid en de doop oproepen en hen tot Hem zenden; zij moesten er zich niet aan storen, wanneer men met stenen naar hen zou werpen.

Indien zij deze opdracht behoorlijk volbrachten, zouden zij daaraan herkennen dat zij de geest van profetie zouden ontvangen. Deze zou 's nachts over hen komen, hen uit hun slaap doen opstaan en met visioenen begunstigen. Zij zouden dan ook altijd weten, waar Hij zich ophield en de mensen die naar zijn leer verlangden, tot Hem sturen; zij zouden op zieken de handen leggen en deze zouden de gezondheid terug bekomen.

Na hun die opdracht gegeven en hen van het beloofde verzekerd te hebben, zegende Hij hen en reeds de volgende dag begonnen zij hun opdracht uit te voeren (Mk. 5, 19-20; Lk. 8, 39). Ook zijn zij later leerlingen geworden.

De apostelen doopten hier met water dat zij in een zak naar hierboven gebracht hadden; zij doopten gelijk onlangs (nrs. 902 en 905). De dopelingen knielden in een kring rondom hen en zij doopten uit het bekken, dat één van hen vasthield, telkens drie tegelijk, driemaal water uit de hand op het hoofd sprengend.

's Avonds bracht Jezus een bezoek aan de synagoge-overste en zij aten daar een weinig. Nu kwamen de stadsoverheden tot deze voorzitter en zeiden hem dat hij al het mogelijke moest doen om Jezus weg te krijgen; zij dreigden hem, zo hij dit niet deed, vergoeding van hem te eisen, indien nog groter of nieuwe schade

over de stad zou komen. Hierop verliet Jezus de stad en zij overnachtten in een herdershuis.

Ik hoorde Jezus tot de leerlingen zeggen: "Ik heb de duivelen toegelaten (of bevolen) de kuip om te werpen en in de zwijnen te varen, om die overmoedige heidenen aan het verstand te brengen dat Ik de Profeet van de Joden ben, die zij zo pijnlijk verdrukken en versmaden; alsook om de talrijke heidenen, aan wie die zwijnen toebehoorden en die door dit verlies gevoelig getroffen zijn, er opmerkzaam op te maken dat grote gevaren hun zielen bedreigen; ook nog om tot ver in het rond dit slaperig, in ondeugden gedompelde volk wakker te schudden en tot de lering te doen komen. De afschuwelijke drank heb Ik doen omstorten als de hoofdoorzaak van de zonden en duivelse bezetenheid van dit volk."

***

Hier eindigt dit heerlijke en leerrijke verhaal. Wij wekken de lezer nogmaals op het met de evangelieverhalen te vergelijken, want deze werden er treffend door opgehelderd: 'erubescat judaeus infelix' (= 'Let the unhappy Jew blush' = 'laat de ongelukkige Jood blozen') die deze feiten vals en verkeerd uitlegt, of zelfs durft ontkennen. Ongelukkigigen die het Evangelie tot legende herleiden!!